

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

แนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน

DESIGN CONCEPT OF HOUSING DEVELOPMENT
MAKKASAN COMMUNITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตตรปริยญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2547

ISBN 974-9708-90-3

จพ.

2/36474

2547

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 51578

วัน,เดือน,ปี 23 ก.ค. 2547

11206987
b.....
i.....

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกฉบับสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้

**DESIGN CONCEPT OF HOUSING DEVELOPMENT
MAKKASAN COMMUNITY**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ENGINEERING IN ELECTRICAL ENGINEERING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2004**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งาน ISBN 974-9708-90-3 อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2004

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนม้งกะสัน
นักศึกษา	นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร
รหัสประจำตัว	42064021
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิตสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
พ.ศ.	2547
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพล ดำรงเสถียร
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร. มาลัย จีรวัดมนเกษตร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม โดยเสนอเป็นแนวทางในการออกแบบปรับปรุงที่พักอาศัยในเขตชุมชนม้งกะสัน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารที่ตอบสนองตามความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนม้งกะสัน จำนวน 239 ครอบครัว โดยใช้ตัวแทนครอบครัวละ 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ลักษณะคือ การสำรวจผังบริเวณของชุมชน พร้อมกับบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอก และแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและแบบมาตราส่วนประเมินค่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกหมวดหมู่จากเนื้อหาหาค่าความถี่ร้อยละ และจัดลำดับ

ผลการวิจัยพบว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-40 ปี สถานภาพสมรสแล้ว มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ และมีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นพนักงาน โดยใช้เวลาอาศัยอยู่ในชุมชนม้งกะสันเป็นเวลา 10-20 ปี รายได้เฉลี่ยของครอบครัวประมาณเดือนละ 8,000-10,000 บาท สภาพครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดกลาง มีสมาชิกประมาณ 3-5 คน

ในด้านสังคม เศรษฐกิจนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมีเงินออม ทำให้มีรายจ่ายเพียงพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน และส่วนใหญ่จะมีรถจักรยานยนต์ไว้ใช้ในการเดินทางไปทำงาน โดยนิยามที่จะจอดรถไว้บริเวณที่พักอาศัย และครอบครัวของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีที่พักอาศัยอื่นนอกเขตชุมชนม้งกะสัน ในด้านสังคมภายในชุมชนนั้น จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันอยู่เสมอ และได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และไม่ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความร่วมมือจากสมาชิกของชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยกิจกรรมที่จัดคือ กิจกรรมวัน
ขึ้นปีใหม่ กิจกรรมวันสงกรานต์ และกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น

สภาพสังคมการอยู่อาศัยในชุมชนมักกะสันนั้น มีความสนิทสนม โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน มีการให้ความไว้วางใจกันระหว่างเพื่อนบ้าน และในการใช้เวลาว่างเพื่อออกกำลังกาย
กายส่วนมากจะใช้ที่ว่างทั่วไปภายในชุมชน เป็นสถานที่ออกกำลังกายและบางส่วนใช้สนามกีฬา
ของชุมชน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่พักอาศัย พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ใช้เวลาว่าง
ในวันหยุดพักผ่อนนั้นจะอยู่ใช้เวลาอยู่ที่บ้าน และพื้นที่บริเวณชั้นล่างของที่พักอาศัย เป็นพื้นที่ที่ใช้
และเหมาะที่สุดในการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุด ซึ่งกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัว
คือ การดูโทรทัศน์ ฟังเพลง และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการใช้พื้นที่บริเวณหน้าบ้าน
เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการพบปะสังสรรค์เพื่อนบ้าน

ความคิดเห็นในเรื่องสภาพแวดล้อมภายใน ด้านขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย
ด้านแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆ ในที่พักอาศัย ด้านองค์ประกอบ
ของระบบไฟฟ้า ภายในที่พักอาศัย ด้านระบบระบายอากาศภายในที่พักอาศัยของพื้นที่ใช้สอย
ต่างๆ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัยในบริเวณพื้นที่ใช้
สอยส่วนต่างๆ และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนา ระบบสาธารณูปโภคและ
สาธารณูปการของชุมชน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการลักษณะที่พักอาศัย พบว่า ปัญหาในเรื่องที่พัก
อาศัยมีความแออัดและคับแคบ พื้นที่ใช้สอยน้อย แสงสว่างเข้าถึงภายในบ้านปานกลาง และห้อง
น้ำมีพื้นที่น้อย ในด้านข้อเสนอแนะ ควรมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีและครบครัน และในเรื่องความ
ต้องการลักษณะที่พักอาศัยนั้น พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ มีความต้องการที่พักอาศัยเป็นลักษณะ
อาคารชุด

ข้อเสนอแนะแนวทางในการออกแบบชุมชนมักกะสัน พบว่า ในการออกแบบที่พักอาศัย
จึงควรให้ความสำคัญกับขนาดพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับการทำกิจกรรมของผู้อยู่อาศัย และในการ
กำหนดองค์ประกอบของที่พักอาศัย ต้องให้ความสำคัญกับความต้องการ ประโยชน์จากการใช้
งานของผู้อยู่อาศัย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า จึงควรออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของชุม
ชน และให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจภาคสังหาริมทรัพย์ที่มีราคา
แพงตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุนและการใช้ที่ดินให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด

Thesis title	Design Concept Of Housing Development Makkasan Community
Student	Mr.Prayut Udomchaisathien
Student ID	42064021
Degree	Master Of Industrial Education
Programme	Architecture
Year	2004
Thesis Advisor	Asist.Pro.Sompron Dumrongsatain
Thesis Co-Advisor	Dr.Malai Gerawatanakaset

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the physical environment, the economics and the society of Makkasan's community, in order to improve the standard of living. This involves the improvement of the environment, both inside and outside the building, according to the needs of the community.

The samples comprised of the head of the family of Makkasan's community, altogether 239 people. The equipments were used in the research had two characteristics. Firstly, to explore the layout of the community, the residence and take the photograph of the physical environment of the building, both inside and outside. Secondly, by using the questionnaire, which included the opinion and evaluation.

The quantitative data were analysed by using SPSS/PC programs. The statistics used in analyzing are percentage, average and Standard Deviation. For qualitative data, we analyzed the content, and separated them into groups to find the frequency, percentage and arrange them in order.

Result:

The majority of the residence in the community was male, between 30-40 years of age. The education level was below senior high school. The majority of them therefore worked as an employee. The majority of their habitat was Bangkok and had been living in this community for about 10-20 years. The average salary of each family was about 8,000-10,000 Baht/month. The member of the family in the community was about 3 to 5 people.

Economically, most of the residence had limited amount of money, which was sufficient only for monthly basis. They usually traveled by motorcycle and kept their car at their resident. These residences did not have any accommodation else where beside this community. There would be several activities held, where most of the member co-operate and participate. These activities were held during New Year, Songkran festival and other occasions as well.

The residence of the community were harmonious (close), generous, helpful and trustworthy. They usually spent their evening together by using the vacant space as exercising and sport field.

By observing the physical environment, we could see that the majority of the residence spent their holidays by resting at home and the area on the 1st floor, where all the activities were held. These activities included watching TV, listening to music and using the area in front of the house to meet and party out.

The environment within the resident was moderately appropriate. These included the size and factor of the area used.

From my opinion, the amount of sunlight that penetrated into different areas (as mentioned above) was moderate:

The element of the electricity within the resident was also in the moderate range. The ventilation within all the areas of resident was found to be in the moderate range.

The improvement of the environment outside the resident was found to be in moderate level.

The improvement of the public utilities and welfare were also in the moderate range. These included communication service, water supply system, sewage system, handling of garbage and waste, fire protection system, and life and property protection system.

Although, the services and the environment were nice, there were also some problems regarding the resident. The resident was crowded and congested; there was less space for other utilities. There was insufficient sunlight within the resident and less area in the lavatory. There were few suggestions, which could help improve the standard of living. These included the good and complete public utilities, well-planned roadway, and more electricity on the roadside. Lastly, majority of the residence wanted to live in a condominium.

The suggestions regarding the design and layout of the community was to emphasize on the area in accordance to the activities held. In terms of the factor of the resident, we had to emphasize on the needs and benefits from the area provided, so that each area was worth and of practical use. Therefore, the design and layout of the community should be in accordance with the type of resident and real estate suitable for expensive location. It should be situated right in the middle of the capital city. These needs should be met so that it was worth investing and possible to gain all the benefits.

From the results above, we could develop ideas for designing the Makkasan's community that could fulfil their needs and went in accordance with the physical environment.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะคำแนะนำ และคำปรึกษาจาก ผศ. สมพล ดำรงเสถียร ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร. มาลัย จีรวัดมนเกษตร ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ สนับสนุน ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณ ผศ. สุทัศน์ จุฬามานี ผศ. สุศักดิ์ กังขาว และรศ. ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณกรรมการผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือจนสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่องานวิจัยจนสำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ พรศิริ เทียนอุดม อาจารย์ ภักษร หุ่นเลิศ อาจารย์ รัตริ เหล่าหะเกียรติ อาจารย์ สุพร สุวานิช และอาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้สนับสนุน และประสานงานในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณมารดา ญาติ พี่น้องทุกท่าน ที่มีส่วนสำคัญในการให้กำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุนจนประสบความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้

ขอบคุณภรรยา และบุตรที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ ณ ที่นี้

ประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	IV
กิตติกรรมประกาศ	VI
สารบัญ.....	VII
สารบัญตาราง	X
สารบัญภาพ	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 การศึกษาที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟมวกะสัน	8
2.1.1 ประวัติที่อยู่อาศัยชุมชนมวกะสัน	8
2.1.2 แผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย	9
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย.....	10
2.2.1 ระบบที่พักอาศัย	10
2.2.2 ระบบที่พักอาศัยของครอบครัวไทย.....	11
2.2.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของชาวเมือง.....	12
2.2.4 แนวคิดด้านที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย	14
2.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านพักอาศัย	16
2.3.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	16
2.3.2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบ้านพักอาศัย	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา ณ VII ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	2.3.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่อาคารกับพฤติกรรม ของผู้อยู่อาศัย.....	17
	2.3.2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับอาคารพักอาศัยและสภาพ แวดล้อม	18
	2.3.3 แนวคิดในการใช้สอยพื้นที่	19
	2.3.4 มาตรฐานและคุณภาพของที่พักอาศัย	23
	2.3.5 มาตรฐานสาธารณูปโภคที่พักอาศัย	25
	2.3.5.1 ด้านวัสดุก่อสร้าง.....	25
	2.3.5.2 ด้านสาธารณูปโภค	25
	2.3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	28
	2.3.7 กรณีศึกษาอาคารตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบ.....	36
	2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	58
	3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
	3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
	3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	59
	3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
	3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูล	63
	4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
	4.2 การเสนอผลการสำรวจผังบริเวณ และการบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอกของชุมชน บ้านพัก.....	65
	4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม.....	79
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	92
	5.1 สรุปผลการวิจัย	92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา viii อ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 ฉบับปรายผล.....	๑๘
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	101
5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้.....	101
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	102
5.4 การนำเสนอแนวทางการออกแบบบ้านพักอาศัยชุมชนมักกะสัน..	102
เสนอภาคผลงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม.....	105
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย	121
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	128
ประวัติผู้เขียน	138

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา เลขอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ 79
4.2	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย ชุมชนมักกะสัน..... 85
4.3	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน รายชื่อ..... 86
4.4	ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสันแสดงในภาพรวม..... 88
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่างๆ และด้าน สาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชน..... 89
4.6	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของสภาพปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย..... 90
4.7	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัย.. 91
4.8	ตารางแสดงจำนวนร้อยละของความต้องการลักษณะที่อยู่อาศัย..... 91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคาร.....	37
2.2 แสดงถนนดินแดงด้านนอกอาคาร.....	37
2.3 แสดงถนนประชาสงเคราะห์.....	38
2.4 แสดงพื้นที่ใต้ถุนอาคาร.....	39
2.5 แสดงพื้นที่ใต้ถุนอาคาร.....	39
2.6 แสดงบันไดทางขึ้นอาคาร.....	40
2.7 แสดงอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือที่ผนังทางเดินบันได.....	40
2.8 แสดงทางเดินร่วมหน้าห้องพัก.....	41
2.9 แสดงสภาพภายในห้องพัก.....	41
2.10 แสดงทัศนียภาพอาคาร.....	42
2.11 แสดงตัวอาคารภายนอก.....	42
2.12 แสดงพื้นที่เปิดโล่งตรงกลางภายในอาคาร.....	43
2.13 แสดงทางเดินร่วมภายในอาคาร.....	44
2.14 แสดงผนังห้องพักภายในอาคาร.....	44
2.15 แสดงโถงหน้าลิฟท์ขึ้น – ลงห้องพักภายในอาคาร.....	45
2.16 แสดงระบบดับเพลิงภายในอาคาร.....	45
2.17 แสดงการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยระบบดับเพลิงภายในอาคาร.....	46
2.18 แสดงการทางเข้า – ออกอาคาร.....	46
2.19 แสดงพื้นที่จอดรถมอเตอร์ไซด์.....	47
2.20 แสดงถังเก็บน้ำาดาดฟ้า.....	47
2.21 แสดงห้อง Control.....	48
2.22 แสดงรูปอาคารพักอาศัยข้าราชการ วิทยาเขตนนทบุรี.....	49
2.23 แสดงทางเข้าอาคาร.....	50
2.24 แสดงพื้นที่การจอดรถยนต์หน้าอาคาร.....	50
2.25 แสดงพื้นที่สนามเด็กเล่นที่กร้าง.....	51
2.26 แสดงถังเก็บน้ำสำรองบนดาดฟ้า.....	51
2.27 แสดงการติดตั้งเครื่องดับเพลิงมือถือ และพื้นที่ดาดฟ้า.....	52
2.28 แสดงพื้นที่ใต้ถุนอาคารพักอาศัย.....	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา เลขxi อ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.29 แสดงพื้นที่ทางเดินระเบียงหน้าห้องพัก.....	53
2.30 แสดงตำแหน่งเครื่องดับเพลิงมือถือ.....	54
2.31 แสดงถังค้ำน้ำหนักบนพื้นที่คาดฟ้า.....	55
2.32 แสดงสถานที่ช่องทิ้งขยะ.....	55
4.1 แสดงผังบริเวณที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน.....	65
4.2 แสดงบริเวณชั้นล่างของบ้านพักอาศัย.....	68
4.3 แสดงบริเวณชั้นล่างของบ้านพักอาศัย.....	68
4.4 แสดงบริเวณพื้นที่ชั้นบนของบ้านพักอาศัย.....	69
4.5 แสดงบริเวณพื้นที่ชั้นบนของบ้านพักอาศัย.....	69
4.6 แสดงบันไดทางขึ้นระหว่างชั้นบนและชั้นล่าง.....	70
4.7 แสดงทางออกสู่ระเบียบด้านหลัง.....	70
4.8 แสดงห้องน้ำ-ส้วม.....	71
4.9 แสดงกันสาด.....	71
4.10 แสดงถนนหลัก ทางเข้าชุมชน.....	72
4.11 แสดงถนนหลัก ทางเข้าชุมชน.....	72
4.12 แสดงบริเวณที่อยู่อาศัย.....	73
4.13 แสดงบริเวณที่อยู่อาศัย.....	73
4.14 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย.....	74
4.15 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย.....	74
4.16 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย.....	75
4.17 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย.....	75
4.18 แสดงบริเวณที่พักผ่อนภายในชุมชน.....	76
4.19 แสดงบริเวณที่พักผ่อนภายในชุมชน.....	76
4.20 แสดงสภาพการทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน.....	77
4.21 แสดงสภาพการทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน.....	77
4.22 แสดงพื้นที่สนามกีฬาภายในชุมชน.....	78
4.23 แสดงพื้นที่สนามกีฬาภายในชุมชน.....	78
4.24 แสดงพื้นที่สนามกีฬาภายในชุมชน.....	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา เลขที่.....อย่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพชุมชนเมืองในปัจจุบันมีอิทธิพลต่อมนุษย์ที่พักอาศัยในชุมชนเมือง ซึ่งจะมีผลกระทบทำให้ พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของสภาพแวดล้อมหากสภาพแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยและองค์ประกอบต่างๆ เปลี่ยนแปลง จะพบว่าการรับรู้ การเรียนรู้และการใช้พื้นที่ที่พักอาศัยของประชากร ผู้อยู่อาศัยในชุมชนนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันก็เป็นอีกชุมชนหนึ่งของชุมชนเมืองที่ได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วย เช่น พื้นที่บริเวณที่พักอาศัยมีความพลุกพล่านและมีเสียงอึกทึกมากขึ้น ปัญหาเหล่านี้มีผลให้พื้นที่ภายนอกอาคารบางบริเวณแทบจะไม่มีผู้ใช้ประกอบกิจกรรมใด ๆ หรือบางบริเวณมีการใช้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของสถานที่นั้นๆ เช่นการใช้ถนนที่เป็นทางสัญจร แทนสนามกีฬา เป็นต้น

การศึกษาพฤติกรรมผู้ใช้อาคารที่พักอาศัย และการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นเรื่องสำคัญและเป็นพื้นฐานทางความคิดในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมซึ่งอาจเป็นด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้สถาปัตยกรรมส่วนหนึ่งไม่สามารถตอบสนองพฤติกรรมการใช้สอยพื้นที่ทางกายภาพได้อย่างแท้จริง (William F. Le Comte. 1974 : 183) ปัญหาของการออกแบบทางสถาปัตยกรรมปัจจุบันมุ่งสนองตอบในเรื่องการใช้วัสดุที่มีมาตรฐานความมั่นคงแข็งแรงมากกว่าความรู้สึกทางด้านจิตใจ ทางด้านพฤติกรรม และประโยชน์ใช้สอยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของความเจริญและวิทยาการสมัยใหม่ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มสถาปนิกสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายเดิม จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์และในทำนองเดียวกันการศึกษากิจกรรมมนุษย์ในสภาพทางกายภาพจะทำให้ทราบถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีต่อมนุษย์รวมทั้งการตอบสนองของมนุษย์ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นอย่างไร ข้อมูลดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการออกแบบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของมนุษย์

เมื่อก้าวถึงที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน จะนึกถึงภาพรั้วไม้เก่า ๆ บ้านโทรม ๆ ริมถนนเพชรบุรีตัดใหม่ นั่นเป็นเพราะชุมชนพักอาศัยแห่งนี้ได้ก่อสร้างมานานร่วม 50 ปี จึงทำให้สภาพแวดล้อมทางกายภาพของที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันเปลี่ยนไป พื้นที่ของชุมชนมีอาณาเขตบริเวณติดกับถนนสายหลัก จึงมีการจราจรคับคั่งตลอดเวลา

ซึ่งสาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดความสั่นสะเทือน เสียงรบกวนและมลภาวะทางอากาศ เช่น คิววันเสียจากรถยนต์ ก๊าซพิษต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ลักษณะดังกล่าวเคยเกิดขึ้นกับเคหะชุมชนหลายแห่งในต่างประเทศ เช่น เคหะชุมชน Bromtrod Bridge และ Firs Estate ในเบอร์มิงแฮม ประเทศอังกฤษ ซึ่งถูกถนนหลวงตัดผ่านแนวเคหะชุมชนยาวถึง 2,150 เมตร มีผลให้ทำเกิดมลภาวะทางเสียงแสงรบกวน และความสั่นสะเทือน (Jon Lang 1974:132) ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้มีการพยายามแก้ไขทั้งทางวิศวกรรมและทางสถาปัตยกรรมก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันเป็นชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่กันมายาวนาน จึงทำให้ผู้ที่พักอาศัยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามชุมชนแห่งนี้ก็ยังมีปัญหาเรื่องความหนาแน่น ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของประชากรในชุมชนเอง ซึ่งมีเนื้อที่จำกัดเพียง 63.32 ไร่ อีกประการหนึ่งเกิดจากการบุกรุกพื้นที่พักอาศัยจากบุคคลภายนอกที่เร่ร่อนเข้ามาหางานทำจากต่างจังหวัด จึงได้กลายเป็นชุมชนแออัดเกิดขึ้นในพื้นที่พักอาศัยของชุมชนมักกะสัน คือชุมชนหลังวัดมักกะสัน ชุมชนนิคมมักกะสัน ชุมชนโรงเจมักกะสัน (เขตราษฎร์เทพวิ, เอกสารอัดสำเนา) เป็นการเพิ่มปัญหาด้านความหนาแน่น และความพลุกพล่านขึ้นอีก รวมทั้งปัญหาความสะอาดและความปลอดภัย ลักษณะเฉพาะทางด้านกายภาพและด้านพฤติกรรมสังคมของชุมชนแห่งนี้มีลักษณะไม่แตกต่างกันมากนักทั้งในด้านการประกอบอาชีพและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีความแตกต่างทางลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคาร เช่น การซักผ้า ตากผ้า เลี้ยงเด็ก เล่นกีฬา จอดรถในบริเวณระหว่างอาคาร นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายนอก จะมีลักษณะที่ส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะ และสุขอนามัยของผู้อยู่อาศัยในชุมชน เช่น พื้นถนนมีพื้นผิวขรุขระ มีขยะมูลฝอยเรี่ยราด สกปรก ส่งกลิ่นเหม็นอับ ตลอดจนปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการของประชากรผู้ที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสันและใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่พักอาศัยของชุมชนมักกะสันใหม่ ตามความต้องการของผู้ที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชุมชนมักกะสันและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้อยู่อาศัยในชุมชนมักกะสัน และเพื่อการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในและภายนอกอาคารของชุมชนมักกะสันให้ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสันต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ในเขตชุมชนมักกะสัน
- 1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาความต้องการที่พักอาศัย
- 1.2.3 เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยในเขตชุมชนมักกะสัน

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้างต้น เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยในเรื่องแนวทางการออกแบบที่พักอาศัย ชุมชนมักกะสัน ดังนี้

วิลลิสท์รี ทรายงกูร (2535 : 26) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพเหล่านี้มีส่วนส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น งานออกแบบและวางแผนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์อย่างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และนักออกแบบก็ต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมภายในที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอาจมีส่วนช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองความรู้สึก จะต้องสัมพันธ์กับความสะดวกสบายในการใช้สอยของมนุษย์ด้วย กล่าวคือสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจะต้องสามารถสนองตอบประโยชน์ทางการใช้สอย

สอดคล้องกับ ประสม รังสิโรจน์ (2537: 98) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกอาคารไว้ว่าสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เหมือนสิ่งมีชีวิต เพราะมนุษย์ต้องอาศัยอยู่ในอาคาร นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารอันประกอบด้วยภูมิอากาศ ได้แก่ แดด ลม ฝน ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะต้องพิจารณาอันดับแรก ภายในอาคารก็ต้องพิจารณาเช่นเดียวกันซึ่งจะต้องออกแบบภายในอาคารให้ได้รับความสบาย จัดที่ว่างภายในอาคารให้เหมาะสม ให้มีแสงสว่างจากธรรมชาติให้เพียงพอ ไม่มีมืดหรืออับชื้น

สมสิทธิ์ นิตยะ (มปป. : 19) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) ประกอบด้วยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันหลายประการ อาจกล่าวได้ว่าประกอบไปด้วย แสงสว่าง เสียง บรรยากาศ บริเวณที่ว่างใช้สอยซึ่งเกี่ยวข้องกับร่างกายของมนุษย์

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องและใช้ในการวิจัยเพื่อให้ออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

1. พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย

1.1 พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทางสังคม เศรษฐกิจ ของการดำรงชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ การแสดงความสัมพันธ์ร่วมกันภายในครอบครัว และระหว่างครอบครัว การพบประ
สังสรรค์ภายในชุมชน การปรุงอาหาร การอาบน้ำ การทำงาน และการพักผ่อน เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งออกเป็น

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย ได้แก่

2.1.1 ขนาด และองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย ได้แก่
ส่วนนอน ส่วนอเนกประสงค์ ส่วนครัว ห้องน้ำ-ส้วม และส่วนซักล้าง-ตากผ้า เป็นต้น

2.1.2 แสงสว่างภายในที่พักอาศัย.

2.1.3 องค์ประกอบของระบบไฟฟ้า

2.1.4 การระบายอากาศ

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย ได้แก่

2.2.1 ขนาด และองค์ประกอบ พื้นที่ใช้สอย ภายนอกที่พักอาศัย

2.2.2 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการได้แก่ ระบบน้ำใช้ / น้ำทิ้ง

2.2.3 การจัดเก็บ ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ระบบแสงสว่าง / ไฟฟ้า เป็นต้น

3. ปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นปัญหาและความต้องการของผู้อยู่อาศัยเกี่ยวกับที่
พักอาศัย และลักษณะที่ที่พักอาศัย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยและสภาพทางกายภาพเฉพาะ
บ้านพักอาศัยที่เป็นบ้านแถวไม้แบบเก่า ในพื้นที่บ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน ซึ่งมีจำนวน 66
บ้านแถว (1หน่วยบ้านแถว มี 8 ครอบครัว) ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน

เนื่องจากประชากรที่ที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสันไม่มีความแตกต่างทางด้าน
เศรษฐกิจสังคมมากนักเพราะเป็นพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทย และมีอาชีพอยู่ในสาย
วิชาชีพทางด้านช่างเป็นส่วนมากโดยข้อมูลที่ได้นั้นจะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบที่ที่พักอาศัย
บ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสันที่เหมาะสมกับพฤติกรรม สภาพแวดล้อมเศรษฐกิจสังคม และ
สามารถสนองตอบประโยชน์ใช้สอยของผู้อยู่อาศัยได้มากที่สุด

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านแถวไม้
แบบเก่าของบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสันจำนวน 528 คน (1 คน เท่ากับตัวแทนของผู้อยู่อาศัย
1 ครอบครัว) โดยการสุ่มอย่างง่าย

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้อยู่อาศัยบ้านแถวไม้แบบเก่าบ้านพัก รถไฟชุมชนมักกะสันโดยได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 239 คน ตามวิธีของ Krejcie & Morgan (1970) การเก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย

พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยในชีวิตประจำวันที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเฉพาะบ้านพักอาศัยที่เป็นบ้านแถวไม้แบบเก่า ในพื้นที่บ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน ซึ่งมีจำนวน 66 หน่วย (1หน่วย มี 8 ครอบครัว) ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ สังคมของชุมชน

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ แบ่งออกเป็น

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย ได้แก่

2.1.1 ขนาด และองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย ได้แก่ ส่วนนอน ส่วนอเนกประสงค์ ส่วนครัว ห้องน้ำ-ส้วม และ ส่วนซักล้าง-ตากผ้า เป็นต้น

2.1.2 แสงสว่างภายในที่พักอาศัย.

2.1.3 องค์ประกอบของระบบไฟฟ้า

2.1.4 การระบายอากาศ

2.2 สภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย ได้แก่

2.2.1 ขนาด และองค์ประกอบ พื้นที่ใช้สอย ภายนอกที่พักอาศัย

2.2.2 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ได้แก่ ระบบน้ำใช้/ น้ำทิ้ง การจัดเก็บขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ระบบแสงสว่าง เป็นต้น

3. ปัญหาและความต้องการ ซึ่งเป็นปัญหาและความต้องการของผู้อยู่อาศัยเกี่ยวกับที่พักอาศัย และลักษณะของที่พักอาศัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมของที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟที่เป็นบ้านแถวไม้แบบเก่า ทั้งภายในและภายนอก ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการดำรงชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัยบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกที่พักอาศัย หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัยที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นในลักษณะของงานสถาปัตยกรรม เช่น รูปแบบที่ที่พักอาศัย

การระบายน้ำทิ้ง ที่ทิ้งขยะและปฏิภูล บริเวณเปิดโล่ง สนามเด็กเล่น บริเวณพักผ่อนพบ
ประสังสรรค์ และสาธารณะของชุมชน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายในที่พักอาศัย หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นในลักษณะของงานสถาปัตยกรรม การจัดพื้นที่ใช้สอยให้มีความเพียงพอแก่ความต้องการ เช่น สวนนอน สวนอเนกประสงค์ สวนครัว สวนห้องน้ำ-ส้วม สวนซักล้าง-ตากผ้า และจัดให้มีการระบายอากาศที่เหมาะสม

ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน หมายถึง บริเวณที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสันแบบบ้านแถวไม้ของพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อสร้างบนที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่โดยรอบของถนนเพชรบุรีตัดใหม่กับถนนนิคมมักกะสันและถนนนาเนาเหนือโดยทิศเหนือติดถนนนิคมมักกะสัน ทิศตะวันออกติดโรงแรมปรีนท์ ทิศตะวันตกติดวัดมักกะสัน และทิศใต้ติดคลองแสนแสบ

ครอบครัว หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ภายในบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสันที่เป็นบ้านแถวไม้ 2 ชั้นแบบเก่าที่เป็นสมาชิกหรือเป็นเครือญาติเดียวกัน เช่น พ่อ แม่ ลูก ญาติพี่น้อง เป็นต้น

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่มีความสัมพันธ์ต่อผู้อยู่อาศัยในชุมชนมักกะสัน เช่น การพบประสังสรรค์ภายในชุมชน การพักผ่อน เป็นต้น

ปัญหา หมายถึง สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนมักกะสันไม่ต้องการให้เกิดเพราะมีผลกระทบต่อดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ชุมชนสกปรก ขยะมีกลิ่นเหม็นหรือที่พักอาศัยมีความแออัดคับแคบ เป็นต้น

ความต้องการ หมายถึง สภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยภายในชุมชนมักกะสันต้องการให้เกิด หรือมีขึ้นภายในชุมชน เช่น มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน มีพื้นที่พักผ่อนเพียงพอต่อความต้องการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางอ้างอิงในการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟมักกะสัน

2.1.1 ประวัติที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน

2.1.2 แผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับที่พักอาศัย

2.2.1 ระบบที่พักอาศัย

2.2.2 ระบบที่พักอาศัยของครอบครัวไทย

2.2.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของชาวเมือง

2.2.3.1 สภาพสังคม

2.2.3.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

2.2.3.3 แนวคิดด้านที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย

2.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านพักอาศัย

2.3.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

2.3.2 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับบ้านพักอาศัย

2.3.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่อาคารกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย

2.3.2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับอาคารพักอาศัยและสภาพแวดล้อม

2.3.3 แนวคิดในการใช้สอยพื้นที่

2.3.3.1 เนื้อที่ใช้สอยภายในที่พักอาศัย

2.3.3.2 เนื้อที่ใช้สอยภายนอกที่พักอาศัย

2.3.4 มาตรฐานและคุณภาพของที่พักอาศัย

2.3.5 มาตรฐานสาธารณสุขโรคที่พักอาศัย

2.3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.3.7 กรณีศึกษาอาคารตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การศึกษาที่พักอาศัยบ้านพักรถไฟมักกะสัน

2.1.1 ประวัติที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน

ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันเป็นโครงการซึ่งริเริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อครั้งการรถไฟแห่งประเทศไทย ยังมีฐานะเป็นกรมรถไฟ คือในปี พ.ศ. 2490 ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสร้างเป็นที่พักอาศัยของ กรรมการที่ปฏิบัติงานในโรงงานมักกะสัน กรรมการที่เป็นหน่วยซ่อมที่เดินทางไปกับขบวนรถไฟ รวมทั้งพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานมักกะสัน นายช่างต่าง ๆ และนายแพทย์ โดยจัดเป็นเคหะชุมชนขึ้นใกล้ๆ กับบริเวณโรงงานมักกะสัน และโรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ (เดิม) โครงการนี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 124 ไร่ ประกอบด้วยแผงลอย ร้านค้าของชำ ที่ทำการแพทย์ สโมสร สนามกีฬา เรือนแถวกรรมกร 905 ห้อง ห้องน้ำและห้องส้วมรวม ก๊อกน้ำสาธารณะ บ้านพักนายช่าง โรงมหรสพ โรงเรียนเทศบาล และตลาดสด

อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการจริง ในปี พ.ศ. 2494 เมื่อกรมรถไฟเลื่อนฐานะเป็นการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีพลเอกหลวงเสรีรังษิณี ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการรถไฟ เป็นคนแรก และได้อนุมัติให้สร้างบ้านพักกรรมกรขึ้นก่อน จากนั้นก็ได้ดำเนินการสร้างที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันตามโครงการในขั้นแรกเป็นลำดับ โดยทยอยสร้างไปตามปีงบประมาณ และสามารถสร้างบ้านพักกรรมกรทั้งหมดแล้วเสร็จในเวลา 5 ปี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2502 ได้มีการตัดถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ผ่านบริเวณบ้านพักชุมชน จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและรื้อย้ายอาคารบางหลัง และสร้างอาคารบางหลังขึ้นเพิ่มเติม นอกจากนี้เทศบาลในสมัยนั้นได้ขอใช้ถนนภายในชุมชน (ถนนนิคมมักกะสันเรียกบริเวณเส้นทางรถไฟสายตะวันออกในปัจจุบัน) เชื่อมต่อถนนเพชรบุรีตัดใหม่และถนนนานาเหนือ เพื่อให้การคมนาคมจากถนนเพชรบุรีและถนนนานาเหนือที่ตัดใหม่ไปยังบริเวณสถานีมักกะสันเป็นไปได้โดยสะดวก จึงทำให้มีสี่แยกขึ้นกลางบริเวณเคหะชุมชน อันเป็นผลให้บริเวณที่พักอาศัยถูกแยกเป็น 4 เขต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 เป็นต้นมา

ที่ตั้ง

ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันแห่งนี้ตั้งอยู่ในบริเวณโดยรอบของสี่แยกมักกะสัน อันเกิดจากถนนเพชรบุรีตัดใหม่ติดกับถนนมักกะสัน ซึ่งนับว่าอยู่ในบริเวณย่านธุรกิจกลางกรุงเทพมหานคร และยังอยู่ใกล้กับสถานที่สำคัญ ๆ หลายแห่งในระยะรัศมี 2 กิโลเมตร สถานที่ดังกล่าวนี้ ได้แก่ ตลาดสดประตูลิ้น เข็นทรลชิดลม สยามสแควร์ ราชประสงค์ เฟลิมจิต อโศก และดินแดง

ที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันแห่งนี้ตั้งอยู่ติดกับโรงงานมักกะสัน ซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของบ้านพักชุมชน โดยมีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกและถนนนิคมมักกะสันกั้นระหว่างกัน ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะทำงานในโรงงานมักกะสันแห่งนี้ ทางด้านทิศตะวันออกของที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันติดกับโรงแรมปรีนท์ และโรงพยาบาลอัสสัมชัญ (ปัจจุบันได้ปิดกิจการไปแล้ว) ส่วนทางด้านทิศใต้ของ

บ้านพักชุมชนติดกับคลองแสนแสบและมีโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดดิษหิงสาราม อยู่ในเขตที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันด้วย และทางด้านทิศตะวันตกของที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันติดกับวัดดิษหิงสาราม (วัดมักกะสัน) ทางด้านพิเศษเฉลิมพระเกียรติมหานคร โดยมีสถานที่สำคัญ ๆ ในเขตที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันคือโรงพยาบาลบุรีฉัตรไทย (โรงพยาบาลรถไฟ) บ้านพักพยาบาล บ้านพักนายแพทย์ บ้านพักพนักงานและบึงหรือบ่อปลา

เนื่องจากถนนเพชรบุรีตัดใหม่และถนนนิคมมักกะสันและถนนนานาเหนือได้แบ่งแยกบ้านพักชุมชนแห่งนี้ออกเป็น 4 เขต ซึ่งอยู่ที่พักอาศัยชุมชนแห่งนี้ได้อยู่กันคละฝั่งถนน และลักษณะของที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันแห่งนี้ได้สร้างที่พักอาศัยเป็น 2 รูปแบบคือรูปแบบเรือนแถวไม้ 2 ชั้น และรูปแบบบ้านเดี่ยวไม้ 2 ชั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบเรือนแถวไม้ ลักษณะทั่วไปเป็นเรือนแถวไม้ 2 ชั้น แถวละ 8 หน่วย โดยมีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารรวมถึงบริเวณเขตรั้วประมาณ 80 ตารางเมตร เรือนแถวถูกจัดเรียงเป็นคู่ขนานกันเป็นระเบียบ แต่ละคู่จะเว้นระยะห่างกัน 4 เมตร นับจากเขตรั้วของเรือนแถว เรือนแถวกลุ่มนี้มีทั้งหมด 66 หลัง ซึ่งมีความเก่าและทรุดโทรม พื้นที่ว่างภายนอกจะเป็นถนนลาดยางที่ทรุดโทรม ทางเท้าที่ขรุขระชำรุด มีเฉพาะบางเส้นทางที่ได้รับการปรับปรุงบ้างพื้นที่ว่างดังกล่าวได้กลายสภาพเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของผู้อาศัยกลุ่มนี้

2. รูปแบบบ้านเดี่ยว ลักษณะทั่วไปของกลุ่มบ้านพักกลุ่มนี้เป็นบ้านเดี่ยวไม้ 2 ชั้น มีอาณาเขตบริเวณเป็นสัดส่วนในพื้นที่ดิน 100 - 200 ตารางวา ผู้อยู่อาศัยจะใช้เส้นทางสัญจรต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มเรือนแถวบ้างและเส้นทางเข้าโรงพยาบาลบ้าง อาคารกลุ่มนี้มีด้วยกันทั้งหมด 21 หลัง ตั้งอยู่รอบ ๆ บึงหรือบ่อปลา จะเห็นได้ว่าที่ตั้งของกลุ่มอาคารอยู่ห่างไกลจากผลกระทบต่าง ๆ จากถนนทั้งสอง นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มค่อนข้างแบ่งแยกจากกลุ่มเรือนแถวไม้

ความสัมพันธ์ทางสังคมมักจะเป็นความสัมพันธ์ทางหน้าที่การงานเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้บางครอบครัวที่สนิทสนมกันเป็นพิเศษ

2.1.2 แผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย

เนื่องจากนโยบายของการรถไฟยังไม่ปรากฏให้เป็นแน่ชัด ดังนั้นการรถไฟจึงได้มีการริเริ่มให้มีการวางผังแม่บทในการพัฒนาพื้นที่ของการรถไฟขึ้นในปี พ.ศ. 2538 (ยังไม่ได้ผ่านมติ ครม. ในการขออนุมัติในหลักการ) โดยจัดให้มีการประกวดแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ย่านพหลโยธินซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 3,325 ไร่ (3.72 ล้านตารางเมตร) และย่านโรงงานมักกะสัน ซึ่งมีเนื้อที่รวมประมาณ 356.25 ไร่ (0.57 ล้านตารางเมตร) โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและศูนย์กลางการธุรกิจสมบูรณแบบที่มีมาตรฐานสากลที่เอื้อประโยชน์หลายฝ่ายทั้งประโยชน์ต่อส่วนรวม ในการส่งเสริมบทบาทของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรุงประสิทธิภาพของการใช้พื้นที่และความสะดวกในการจราจรและเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา
กิจการของการรถไฟแห่งประเทศไทยด้วย

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับที่พักอาศัย

โครงสร้างของระบบที่พักอาศัยของครอบครัวไทยนั้น อาจจะมีพื้นฐานของส่วนประกอบหลักที่
เหมือนกับประเทศอื่น แต่อาจจะแตกต่างกันที่รายละเอียดของพฤติกรรมของสภาพครอบครัวและ
ส่วนประกอบเหล่านั้น

2.2.1 ระบบที่พักอาศัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2532 : 96-99) กล่าวว่า ระบบที่พักอาศัย คือระบบย่อย
ระบบหนึ่งของชุมชน ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในความหมายของชุมชนกับที่พักอาศัย และ
ถ้านำความหมายดังกล่าวมาพิจารณาในเชิงระบบแล้ว จะทำให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นว่าที่พัก
อาศัยนั้น คือส่วนประกอบหลักหนึ่งของระบบชุมชน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากที่พักอาศัยเป็นส่วน
ประกอบที่ใหญ่และมีระบบของตนเอง จึงอาจกล่าวได้ว่า ระบบที่พักอาศัยเป็นระบบย่อยระบบ
หนึ่งของระบบชุมชนเมืองหรือชุมชนชนบท

ระบบชุมชนเมืองประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. สังคมเมือง ประกอบด้วยคนและกลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมเมืองที่มีการศึกษาในระดับ
สูงและประกอบอาชีพอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม
2. เศรษฐกิจ หมายถึง สร้างสร้างทางเศรษฐกิจที่ประกอบด้วยการผลิต การบริการและ
การค้าต่าง ๆ ที่ช่วยให้สมาชิกในสังคมมีรายได้ที่มั่นคง มีการแลกเปลี่ยนผลผลิตต่าง ๆ ภายใน
เมืองตน หรือและเปลี่ยนกับเมืองอื่น
3. ระบบสาธารณูปโภค หมายถึง การติดต่อเชื่อมโยงทั้งภายในเมืองและเมืองอื่น โดยรวม
ไปถึงการให้บริการด้านสังคมอื่นด้วย
4. สภาพแวดล้อมธรรมชาติ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่ตั้งของเมือง การ
อนุรักษ์หรือพัฒนาสภาพตามธรรมชาตินี้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเมือง
5. ที่พักอาศัย คือ ส่วนที่พักอาศัยหรือย่านพักอาศัยของสังคมเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่
บ้านที่รวมตัวกันอย่างหนาแน่น กระจายอยู่ทั่วไปในรูปแบบของบ้าน อาคารชุด หรืออาคาร
ทาวน์เฮาส์ส่วนประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและพฤติกรรมร่วมกัน จนรวมเรียก
กว่าเป็นเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 ระบบที่พักอาศัยของครอบครัวไทย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 96-99) โครงสร้างของระบบที่พักอาศัยของครอบครัวไทยประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐาน 5 ประการคือ

1. ที่ดิน เป็นส่วนประกอบหลักที่สำคัญ ซึ่งระบบที่พักอาศัยนั้นจะมีปริมาณหรือคุณภาพในระดับใดนั้น ส่วนใหญ่จะพิจารณาจากคุณภาพของที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของที่พักอาศัยเป็นอันดับแรก ในสมัยโบราณการตั้งชุมชนหรือที่พักอาศัยที่ใดนั้น จะพิจารณาถึงสถานที่ตั้งว่าอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสม ป้องกันอันตรายต่าง ๆ และสามารถติดต่อกับชุมชนอื่นได้หรือไม่ ซึ่งในปัจจุบัน สภาพที่ดินสำหรับการก่อสร้างบ้านเรือนก็ยังยึดถือหลักเกณฑ์เดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินดังกล่าวจะต้องมีทางเข้าออกเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นภายนอกได้ และถ้าเป็นที่ดินสำหรับชุมชนเมือง ที่ดินดังกล่าวควรสามารถเชื่อมโยงกับระบบน้ำ ระบบไฟ ตลอดจนสาธารณูปโภคต่าง ๆ ของรัฐได้ด้วย

2. ลักษณะครอบครัว หมายถึง ขนาดของครอบครัวซึ่งประกอบด้วยจำนวนสมาชิก โครงสร้างอายุ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก ที่มีต่อครอบครัวและเพื่อนบ้าน ซึ่งลักษณะครอบครัว จะเป็นตัวบ่งบอกถึงความต้องการเนื้อที่ใช้สอย เช่น จำนวนห้อง ขนาดห้อง การวางตำแหน่งของห้อง ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ในด้านการดำเนินชีวิตแบบไทย แบบกึ่งตะวันตก หรือแบบอื่น ๆ ลักษณะครอบครัวนี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และทำให้บ้านหรือที่พักอาศัยเปลี่ยนแปลงตาม

3. ระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท และการบริการขั้นพื้นฐาน ที่จำเป็นในการอยู่อาศัย ซึ่งโดยทั่วไปรัฐจะต้องดำเนินการเพื่อประชาชน จะสามารถเชื่อมโยงระบบดังกล่าวเข้ากับบ้านพักอาศัยแต่ละหลังของตนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พักอาศัยในเขตเมืองที่จำเป็นต้องมีความพร้อมในระบบสาธารณูปโภค ฉะนั้นจะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับด้อยคุณภาพของที่พักอาศัย ดังจะเห็นได้จากปัญหาแหล่งเสื่อมโทรมเป็นตัวอย่าง

4. รายได้ นอกเหนือจากพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวที่จะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดสถานภาพที่พักอาศัยแล้ว ระดับรายได้หรือสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวนับเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดสภาพที่พักอาศัยแตกต่างกันออกไป

5. เทคโนโลยี การสร้างที่พักอาศัยจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ ทั้งที่เป็นเทคโนโลยีในการผลิตวัสดุก่อสร้าง และเทคโนโลยีในการก่อสร้าง ซึ่งสามารถทำให้รูปแบบของที่พักอาศัยเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนั้นเทคโนโลยียังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้แบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงจนส่งผลให้รูปแบบของที่พักอาศัยต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังจะเห็นได้จาก การปรุงอาหารที่ใช้เตาแก๊สหุงต้มอาหารแทนเตาถ่าน การใช้เครื่องปรับอากาศ หรือการใช้ลิฟต์ เป็นต้น

2.2.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของชาวเมือง

2.2.3.1 สภาพสังคม

มุสตี ทิพพัส (2541 : 28) กล่าวว่า การใช้สอยอาคารประเภทเดียวกัน แต่อยู่ในสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไป หรืออยู่ในสมัยที่แตกต่างกันย่อมมีความต้องการเนื้อที่และลักษณะของการใช้สอยที่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 110) ได้ระบุว่า ครอบครัวไทยมีการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพข้อเท็จจริง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในขนาดครัวเรือน อาชีพ ตลอดจนจนพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของครอบครัวไทยในเมือง ได้เปลี่ยนแปลงเมื่อเริ่มติดต่อกับชาวตะวันตก โดยเฉพาะตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและปัจจุบันการดำเนินชีวิตในเมืองเริ่มเปลี่ยนแปลงไปใกล้เคียงกับครอบครัวชาวตะวันตกมากขึ้น กล่าวคือ มีการอยู่อาศัยโดยมีจำนวนสมาชิกมาก และแยกตัวออกไปจากครอบครัวเดิม (Nucleus Family) เมื่อแต่งงานและสร้างครอบครัวใหม่ ครอบครัวที่มีฐานะอยู่ในระดับปานกลางและปานกลางค่อนข้างสูง นิยมซื้อบ้านจัดสรรที่ดำเนินการโดยบริษัทเอกชนในแถบชานเมือง และมีความจำเป็นต้องจัดหารถยนต์เป็นยานพาหนะส่วนตัวเพื่อเดินทางเข้ามาทำงานในใจกลางเมือง นอกจากนั้นครอบครัวใหม่ในเขตเมืองส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง ดังนั้นการทำงานเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายที่จำเป็นจึงสามารถทำได้ทั้งสามี ภรรยา ส่วนการทำ ความสะอาดบ้าน ปรุงอาหาร ตลอดจนงานบ้านอื่นก็ช่วยกันทำหลังจากเลิกงาน ลักษณะการดำเนินชีวิตทำให้ครอบครัวสมัยใหม่นิยมใช้เครื่องทุ่นแรงเพิ่มมากขึ้น เช่น เครื่องซักผ้า เต้าแก๊ส เป็นต้น

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ความต้องการเนื้อที่ใช้สอยในบ้านพักอาศัยเป็นสัดส่วนขึ้น มีขนาดเนื้อที่พอดี ไม่ฟุ่มเฟือย ซึ่งนอกจากจะสะดวกในการดูแลรักษาแล้วยังช่วยให้ลดราคาค่าก่อสร้างบ้านพักอาศัยดังกล่าว อยู่ในระดับราคาที่เหมาะสมกับฐานของตนเองได้

2. โครงสร้างทางสังคมของชุมชนเมือง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 123-124) กล่าวถึงการพัฒนาที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานครว่า มีการเปลี่ยนแปลงและปรากฏเป็นลักษณะที่พักอาศัยที่เห็นได้ชัดเจนกว่าเขตเมืองอื่น ๆ จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ลักษณะที่พักอาศัยมีการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลจากผลกระทบทางเศรษฐกิจเป็นหลัก กล่าวคือ ได้ยึดเอาต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเปลี่ยนรูปแบบการอยู่อาศัย เช่น เมื่อที่ดินแพงขึ้น แปลงที่ดินก็เล็กลงเรื่อย ๆ ตัวอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก็เล็กลง ผลการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการอยู่อาศัยดังกล่าว มีอิทธิพลทางด้านสังคมมาก หากผู้อยู่อาศัยปรับตัวได้ก็ไม่มีปัญหา หากปรับตัวไม่ได้ก็จะมีผลกระทบกระทั่ง การอยู่อาศัยจะต้องมีการประนีประนอม มีความร่วมมือร่วมใจกัน จึงจะอยู่กันอย่างมีความสุข และเป็นก้าวต่อไปสำหรับการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่

ความต้องการในการใช้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัยมาจากการมีความเป็นอยู่ทางสังคม ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรมในการกินอยู่ หรือกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้อยู่อาศัย ซึ่งจะสะท้อนออกมาในเรื่องของขนาด พื้นที่ใช้สอย และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ตามมา

มนุษย์มีความต้องการอยู่อาศัยในครัวเรือนเป็น 2 ระดับ คือ ระดับส่วนบุคคลและระดับกลุ่มกิจกรรม อื่น ๆ ดังนี้

1. ระดับส่วนบุคคล คือ มีความต้องการความปลอดภัย ความมิดชิด เป็นสัดส่วน เป็นอิสระ ซึ่งมีการจัดพื้นที่ทางกายภาพเป็นห้องนอน และ ห้องน้ำ เป็นต้น

2. ระดับกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างคนในครอบครัว อาจจะใช้ในเวลาเดียวกันหรือแยกกันบ้างก็ได้ เป็นพื้นที่ที่ไม่ต้องการความเป็นส่วนตัว เช่น บริเวณที่ใช้รับประทานอาหาร พักผ่อน ทำงาน อ่านหนังสือ รวมไปถึงบริเวณที่ปรุงอาหารด้วย

นอกจากครัวเรือนที่พักอาศัยของตนเองแล้ว มนุษย์ยังมีความสัมพันธ์ต่อชุมชน มีความต้องการด้านสังคม ต้องการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้าน คนไทยเราจึงนิยมมีหน้าบ้านเป็นสนามแยกตัวบ้าน ซึ่งนอกจากจะต้องความเป็นส่วนตัวเฉพาะในครอบครัวแล้ว สนามหน้าบ้านยังเป็นที่ออกมาทักทายสนทนากับเพื่อนบ้านด้วย แต่ก็ยังต้องการความปลอดภัยจึงต้องกันรั้วไว้ แต่มักเป็นรั้วโปร่งมองเห็นกันได้

2.3.3.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 122) กล่าวถึงเศรษฐกิจของชุมชนเมืองกับที่พักอาศัยเกี่ยวข้องกับความต้องการที่พักอาศัยและความสามารถในการมีที่พักอาศัยของประชาชนเอง ซึ่งวัดได้จากรายได้ต่อเดือนของประชากรในเขตเมือง ความต้องการในเรื่องที่พักอาศัยมีสูงอยู่แล้ว เพราะนอกจากจะใช้ที่ดินสนองความต้องการด้านที่พักอาศัยแล้ว ยังต้องการที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรมและกิจกรรมอื่น ๆ ของเมืองด้วย แต่ผู้ที่มีความต้องการที่พักอาศัยในกลุ่มที่ขาดความสามารถในการจ่ายเพื่อที่จะจัดให้มีที่พักอาศัยของตนเอง เนื่องจากค่าก่อสร้างและที่ดินมีราคาสูง

2.2.4 แนวคิดด้านที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย

การศึกษาแนวคิดด้านที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายสถานการณ์และลักษณะของบ้านพักสวัสดิการการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งจะศึกษาถึงระบบการจัดการที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในทวีปเอเชียและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งจำนวนที่พักอาศัยทั้งหมดในตลาด (Housing Stock) ของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันด้วย

โดย Goodal (1972 : 151-156) มีความเห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในรูปแบบและขนาดของที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ประกอบด้วย

1. ที่ตั้งของที่พักอาศัย กลุ่มผู้มีรายได้น้อยมีความพึงพอใจที่จะเลือกที่ตั้งของที่พักอาศัยซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งงานเพื่อประหยัดเวลาและค่าเดินทาง และมีความพึงพอใจที่จะมีค่าใช้จ่ายของครอบครัวในด้านอื่นมากกว่าค่าใช้จ่ายในเรื่องการปรับปรุงที่พักอาศัยให้ดีกว่าเดิม

2. รายได้และขนาดของครอบครัว โดยกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่มีรายได้และมีสมาชิกในครอบครัวมาก จะมีความพึงพอใจที่จะหาที่พักอาศัยแห่งใหม่ที่มีพื้นที่ใช้สอยมากกว่าเดิม

นอกจากนี้ Shlomo Angel (1977: 1182-1193) ได้ศึกษาที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยในทวีปเอเชีย และพบว่าผู้มีรายได้น้อยในเมืองส่วนใหญ่มักจะไม่มีความมั่นคงในการอยู่อาศัยและไม่มีการมสิทธิในที่ดินอย่างถาวร ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งมาจาก การที่รัฐบาลขาดการปฏิบัติทางการกฎหมายในการควบคุมการครอบครองที่ดิน มีการแก่งกำไรที่ดินจากกลุ่มของนายทุนทำให้ราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้น จนผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถที่จะเป็นเจ้าของได้ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการบุกรุกที่ว่างของราชการและเอกชน เพื่อสร้างที่พักอาศัย โดย Shlomo Angel ได้แบ่งระบบการจัดการที่พักอาศัย (Housing Delivery System) สำหรับผู้มีรายได้น้อยในทวีปเอเชีย ออกเป็น 7 ระบบดังนี้

1. ระบบที่พักอาศัยสำหรับชุมชนบุกรุก (Pure Squatters) เป็นชุมชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ว่างซึ่งยังไม่มีการทำประโยชน์จากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีทั้งรัฐและเอกชน

2. ชุมชนบุกรุกกลุ่มย่อย (Mino Squatters) เป็นชุมชนที่อาศัยอยู่บนที่ดินแปลงเล็ก ๆ ที่ยังไม่มีการพัฒนา ผู้อยู่อาศัยจะแยกเป็นอิสระจากกันและไม่มีการตั้งเป็นชุมชน

3. ที่พักอาศัยแบบทิ้งร้าง (Abandoned Buildings) เป็นที่พักอาศัยที่เคยมีผู้อยู่อาศัยมาก่อนซึ่งปัจจุบันถูกทิ้งร้าง

4. ชุมชนแบบลอยน้ำ (Floating Squatters) ได้แก่ ผู้อยู่อาศัยในเรือ (Boat Houses) ผู้อยู่อาศัยตามบาทวิถี (Pavement Dwellers)

5. ที่พักอาศัยบนที่ดินเวนคืน (Structures on Expropriated Land) จะตั้งอยู่บนที่ดินเวนคืนในโครงการพัฒนาของรัฐ ซึ่งผู้อาศัยจะรอให้เจ้าของที่ดินขับไล่ก่อนจึงจะย้ายออกไป

6. ระบบการถือครองที่ดินชั่วคราว (The Temporary Land Tenure Subsystem) ที่อยู่อาศัยจะสร้างบนที่ดินซึ่งได้รับจากผู้อื่นชั่วคราว โดยแบ่งเป็น 3 ระบบย่อย คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 6.1 เช่าที่ดิน (Land Rental) โดยเช่าที่ดินจากเจ้าของที่ดินในการสร้างที่พักอาศัย
- 6.2 ที่ดินได้เปล่าจากที่ทำงาน (Free Land at Work Place) โดยเจ้าของงานจะจัดที่ดินให้และคนงานจะต้องสร้างที่พักอาศัยด้วยตนเอง
- 6.3 ที่ดินได้เปล่าในการอยู่อาศัย (Residential Free Land)
7. ระบบที่พักอาศัยของภาคเอกชน (The Private Housing Subsystem) ที่พักอาศัยระบบนี้ผู้อยู่อาศัยเป็นเจ้าของที่พักอาศัยโดยการเช่า การซื้อ หรือได้เปล่า โดยแบ่งเป็น 3 ระบบย่อย คือ
 - 7.1 ที่พักอาศัยแบบเช่า (Rental Housing) โดยรูปแบบที่พักอาศัยนี้ ประกอบด้วย ห้องเช่า, บ้านเดี่ยว, บ้านแบ่งห้องให้เช่า, บ้านแถวให้เช่า
 - 7.2 ที่พักอาศัยแบบเป็นเจ้าของ (Owned Housing) โดยที่พักอาศัยรูปแบบนี้ ได้มาโดยการซื้อ, การต่อเติม, ได้รับมรดก, สร้างบ้านเอง
 - 7.3 ที่พักอาศัยแบบได้เปล่า (Free Loading Surplus)
8. ระบบที่พักอาศัยที่จัดโดยองค์กรจ้างงาน (The Employee Housing Subsystem) จะจัดสร้างให้กับพนักงานที่มีรายได้น้อยทั้งของภาครัฐและเอกชนโดยการอยู่อาศัยอาจไม่เสียค่าเช่าสิทธิการครอบครองจะหมดไปเมื่อสัญญาการว่าจ้างสิ้นสุด โดยแบ่งรูปแบบที่พักอาศัยเป็น 5 แบบคือ
 - 8.1 ที่พักอาศัยของพนักงานสถาบัน (Institution Housing) ทั้งภาครัฐและเอกชน
 - 8.2 หอพักคนงานในโรงงาน (Factory Site Dormitories and Barracks)
 - 8.3 ห้องพักคนงานในบ้าน (Maintenance Staff Quarters)
 - 8.4 ห้องพักในโรงงาน (Shops and Workshops)
 - 8.5 เhingในที่ก่อสร้าง (Construction Site Sheds)
9. ระบบที่พักอาศัยสำหรับผู้เดินทาง (The Commuters Housing Subsystem) ที่อยู่อาศัยระบบนี้ จะตั้งอยู่ในบริเวณจุดเริ่มต้นของการเดินทางหรือใกล้ๆ กับเส้นทางคมนาคมหลักที่ประชาชนในพื้นที่ที่ใช้ในการเดินทางมาทำงานในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ของประเทศ โดยแบ่งผู้เดินทางเป็น 2 กลุ่มคือ
 - 9.1 ผู้เดินทางระหว่างเมือง (Inter-Urban Commuters) คือผู้ที่เดินทางมาทำงานจากศูนย์กลางเมืองอื่น ส่วนใหญ่จะมาจากเมืองบริวารหรือเมืองอุตสาหกรรม
 - 9.2 ผู้เดินทางจากนอกเมือง (Rural Commuters) คือผู้ที่เดินทางมาทำงานจากนอกเมือง โดยใช้เส้นทางคมนาคม เช่น ทางรถไฟ ทางหลวงและแม่น้ำ
10. ระบบที่พักอาศัยโดยภาครัฐบาล (The Public Construction Subsystem) โดยหน่วยงานรัฐบาลจะสร้างที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยด้วยการขาย การให้เช่า หรือสวัสดิการ โดยผู้อยู่อาศัยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอยู่อาศัยซึ่งรัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนโดยมี 4 รูปแบบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10.1 แฟลตและบ้านแถว (Public Flats and Row Houses)

10.2 โรงเรือนสวัสดิการ (Welfare Tenements)

10.3 แคมป์เคลื่อนที่และแคมป์บรรเทาภัย (Transit and Relief Camps) จะจัดเตรียมให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยซึ่งไร้ที่พักอาศัยเนื่องจากประสพภัยธรรมชาติและสงคราม

10.4 บ้านเดี่ยวแบบเช่าซื้อ (Hire Purchase Single Houses)

11. ระบบความช่วยเหลือโดยรัฐบาล (The Public Assistance Subsystem) ที่พักอาศัยระบบนี้จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของการปรับปรุงที่พักอาศัย ระบบสาธารณูปโภคและสภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยสร้างบ้านด้วยตนเองโดยการสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งมีระบบความช่วยเหลือเป็น 2 ระบบคือ

2.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านพักอาศัย

2.3.1 ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

Alexander (1974 : 54) กล่าวถึงบรรดาสິงของทั้งหลายในโลกนี้สามารถรวมกันได้เป็นหนึ่งคือ เป็นสภาพของสิ่งใดเพียงสิ่งหนึ่ง และมีองค์ประกอบต่าง ๆ เล็ก น้อย เป็นสิ่งปลีกย่อย ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของส่วนใหญ่ มีระบบการทำงานอิสระและสัมพันธ์ต่อกันและกัน โดยเรียกหน่วยใหญ่นี้ว่า "สภาพแวดล้อม" ซึ่งมีคุณสมบัติที่สำคัญ 3 ประการคือ พฤติกรรม (Activity) วัตถุ (Thing) และ สถานที่ (Place) ในขณะที่ บุญเสริม พูลสงวน (2535 : 5) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา โดยเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับเวลาและช่วงเวลาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535 : 324) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Environment) หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นกายภาพที่ปรากฏตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น บางครั้งอาจรวมถึงความหมายของบริเวณที่ว่างด้วย และ สมลลิตธิ นิตยะ (มปป. : 19) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วยปัจจัยซึ่งมีความสัมพันธ์กันหลายประการ อาจกล่าวได้ว่าประกอบไปด้วย แสงสว่าง เสียง บรรยากาศ บริเวณที่ว่างใช้สอยและสัตว์ต่าง ๆ ตลอดจนจนถึงจุลชีวันซึ่งเกี่ยวกับร่างกายมนุษย์

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535 : 26) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพเหล่านี้มีส่วนส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นงานออกแบบและวางแผนซึ่งเป็นการจัดการระเบียบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์อย่างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และนักออกแบบก็จะต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมภายในที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอาจมีส่วนช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สนองความรู้สึก จะต้องสัมพันธ์กับความสะดวกสบายในการใช้สอยของมนุษย์ด้วย กล่าวคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจะต้องสามารถสนองตอบประโยชน์ทางการใช้สอย

2.3.2 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับบ้านพักอาศัย

2.3.2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่อาคารกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย

Robert Sommer (1974 : 202-207) กล่าวถึงการกำหนดเนื้อที่ภายในอาคารว่า การจัดห้องอยู่อาศัยนั้นควรคำนึงถึงการแสดงออกของบรรยากาศของห้องนั้นต่อผู้มาเยือน และห้องนั้นควรจะต้องสะท้อนถึงความรู้สึกอันเป็นส่วนตัวของเจ้าของบ้านต่อสภาพสังคมภายนอก นอกจากนั้นการกำหนดเนื้อที่ที่พอเหมาะ การกำหนดเฟอร์นิเจอร์ที่พอเพียง การจัดวางตำแหน่งของเฟอร์นิเจอร์ และการจัดความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างห้องต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงที่ว่างที่ต้องการระหว่างบุคคล (Personal Space) เพื่อที่จะสร้างความเป็นสัดส่วนในความรู้สึกของผู้อยู่อาศัยหรือผู้ใช้อาคารนั้นด้วย

Clare Cooper (1974 : 136) กล่าวว่า การออกแบบรูปร่างหน้าตาของบ้านกับการตกแต่งภายในนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจกับความรู้สึกของเจ้าของบ้านต่อสภาพความต้องการใช้สอยและและความคิดที่สะท้อนถึงการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่องกับอิทธิพลของสังคมภายนอก และต้องการที่จะนำความต้องการนั้นแสดงออกต่อสมาชิกในครอบครัวและเพื่อนฝูง

Baum (1977 : 2,4) กล่าวว่า พื้นที่ของตัวสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและการตอบสนองของมนุษย์ต่อสิ่งนั้น การกำหนดรูปร่างของสถาปัตยกรรม (Architectural Setting) จะเป็นส่วนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์และความประเพณีของคนที่มีต่อสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏอยู่ กล่าวคือสถาปัตยกรรมคือสิ่งแวดล้อมอย่างที่สามารถที่อยู่ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ

Zeisel (1975 : 3) กล่าวว่า พื้นที่ภายในอาคารไม่จำเป็นต้องให้ศักยภาพของการใช้สอยและบรรยากาศของมันตามความคิดของสถาปนิก เมื่อใดที่สถาปนิกและผู้ใช้สอยมีสภาพการรับรู้ที่ประสานกันแล้ว เราก็จะสามารถออกแบบสภาพแวดล้อม (ภายใน) ที่ตอบสนองต่อลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยได้ดีกว่า ในขณะที่เดียวกันเชื่อว่าบ้านควรจะมีการออกแบบเนื้อที่ที่เหมาะสมกับสัดส่วนและความต้องการเนื้อที่ใช้สอยของมนุษย์ เพราะมันจะทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมและกิจกรรมต่อกันได้อย่างเต็มที่ โดยที่ Chermanoff (1963 : 70) ได้กล่าวเสริมว่า หากการออกแบบเนื้อที่ภายในให้มีความเรียบง่าย แล้วก็ช่วยทำให้เกิดความผ่อนคลาย การมีสมาธิและการเน้นทำให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และจะดียิ่งขึ้นหากมนุษย์จะมีอิสระในการจัดสภาพทางกายภาพของเขาต่อเนื้อที่ในการอยู่อาศัยของเขาเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่าพื้นที่อาคารกับพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยนั้น เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก กิจกรรมของมนุษย์จะเกิดขึ้นในที่ว่าง ทั้งที่เปิดโล่ง เช่น ในลานสาธารณะ ริมถนน และในที่ปิดล้อม คือในตัวอาคาร ดังนั้นในการในการออกแบบอาคาร พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยจึงเป็นเรื่องที่สถาปนิกควรจะให้ความสำคัญ

2.3.2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับอาคารพักอาศัยและสภาพแวดล้อม

การกล่าวถึงตัวอาคารในฐานะของที่พักอาศัยที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น Conper (1975 : 211) ได้กล่าวสรุปว่า ตัวอาคารหรือสิ่งพื้นฐานที่เราเรียกว่า สิ่งครอบคลุมนั้น เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในการที่จะได้มาซึ่งอรรถประโยชน์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความปลอดภัย
2. ความสะดวกสบายในการใช้สอยและดำเนินชีวิต
3. ความสบายทางกายและจิตใจ
4. ความต้องการการตอบสนองและแสดงออกต่อสังคม
5. ความต้องการทางด้านความงาม

ความต้องการพื้นฐานที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Majoie Branin Keiser, 1972 : 36-38) ได้แบ่งเป็น

1. ความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical Needs) คือ ความต้องการแสงสว่าง ความร้อน เสียง และสุขอนามัย

2. ความต้องการด้านจิตวิทยา (Psychological Needs)

Kira (1972 : 55-56) ได้อธิบายถึงพื้นฐานของความต้องการความเป็นสัดส่วนของมนุษย์โดยการกระทำได้ 3 ประการคือ

1. ได้ยินแต่ไม่เห็น
2. เห็นแต่ไม่ได้ยิน
3. ไม่ได้ยินและไม่เห็น

เราจะเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นผลทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความสมบูรณ์ในการรับรู้ มนุษย์จะมีแนวโน้มการรับรู้ทั้งสมบูรณ์แบบก็ต่อเมื่อผู้นั้นได้รับรู้ทั้งภาพและเสียง เพื่อที่จะนำสื่อทั้ง 2 อย่างนั้นไปสร้างความเข้าใจอันจะมีผลต่อการรับรู้ หรือการแปลข่าวสารและความหมายของสิ่งนั้นได้ หากขาดสื่อใดสื่อหนึ่งของภาพและเสียงไป จะทำให้การตีความเพื่อการรับรู้คลาดเคลื่อนหรือไม่สมบูรณ์ ความกระจ่างชัดก็จะไม่เกิดขึ้น ความเป็นสัดส่วนของผู้ถูกสังเกตการณ์ก็จะบังเกิดขึ้น เนื้อหาเหล่านี้จึงเป็นอิทธิพลต่อการจัดตำแหน่งห้อง ประตู หน้าต่าง และจำนวนบุคคลที่อยู่ในห้องนั้น ๆ

3. ความต้องการความงาม แม้ความงามจะไม่ใช่ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แต่มันก็มีผลทางจิตวิทยา ในเรื่องของอารมณ์และความรู้สึก ความงามเป็นเรื่องที่ตัดสินใจได้ยาก ขึ้นอยู่กับรสนิยมและการรับรู้ของบุคคล แต่ความงามจะเป็นสิ่งที่ช่วยชักจูงและเปลี่ยนอารมณ์ของผู้ใช้สอยอาคารได้มาก อย่างน้อยที่สุดมันจะช่วยสร้างความพึงพอใจและความประทับใจแก่ผู้ใช้สอย เราจะเห็นได้ชัดเจนว่าในบริเวณที่นั่งพักในอาคารที่ถูกจัดเอาไว้อย่างสวยงามและตอบสนองกิจกรรมของผู้มาพักคอยได้ จะมีผู้เข้าไปใช้มากกว่าบริเวณที่เตรียมไว้แต่เก้าอี้นั่งเฉย ๆ โดยเพียงเฉยต่อการตกแต่ง การกำหนดสัดส่วนและการเสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดความงาม

2.3.3 แนวคิดในการใช้สอยพื้นที่

เนื้อหาของเนื้อที่ใช้สอยนั้น สำหรับผู้อยู่อาศัยแล้ว เขาจะนึกถึงจำนวนและขนาดของห้องมากกว่าจะนึกถึงแต่ขนาดเนื้อที่แต่เพียงอย่างเดียว (Majorie Branin Keiser. 1972 : 107) อย่างไรก็ตามได้มีการกำหนดลักษณะของเนื้อที่ภายในอาคารออกเป็น 3 ประการคือ

1. เนื้อที่สำหรับกิจกรรมของบุคคล (Personal Activities)
2. เนื้อที่สำหรับการทำงานทั้งหลายในบ้าน (Household Works)
3. เนื้อที่สำหรับสันทนาการ (Recreation)

และเพื่อความง่ายในการพิจารณาและแบ่งส่วนของการใช้สอยพื้นที่ออกเป็นหมวดหมู่ เราสามารถแบ่งส่วน (Zoning) ของเนื้อที่อาคารออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ส่วนสาธารณะ (Public Zone) หมายถึง ส่วนที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างถนน หรือบริเวณภายนอกตัวอาคารกับตัวอาคาร เช่น บริเวณสนาม ถนนภายในบ้าน เฉลียงหน้าบ้าน โรงรถ เป็นต้น
2. ส่วนกึ่งสาธารณะ (Semi - Public Zone) หมายถึง ส่วนภายในตัวอาคาร เป็นส่วนหนึ่งที่ผู้อยู่อาศัยประกอบกิจกรรมทั่ว ๆ ไป อยู่ในบริเวณนี้ เช่น บริเวณรับแขก บริเวณที่พักอาศัย
3. ส่วนดำเนินงาน (Operative - Zone) หมายถึง ส่วนที่ใช้สำหรับประกอบกิจกรรมในเชิงการค้าหรือชีวิต ในเชิงการทำงานที่จำเป็นต้องทำในบ้าน (Task) ส่วนนี้คือ ห้องครัว ห้องทำงาน บ้าน เป็นต้น
4. ส่วนส่วนตัว (Private Zone) หมายถึง ส่วนใช้สอยหรือบริเวณที่ผู้อยู่อาศัยต้องการความเป็นส่วนตัว เช่น ห้องนอน ห้องพักผ่อนส่วนตัว เป็นต้น

มุสตี ทิพทัส (2541 : 21-32) ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่สถาปนิกจะต้องนำไปพิจารณาในการออกแบบอาคารคือ การใช้สอยของแต่ละอาคาร ซึ่งสถาปนิกจะต้องศึกษาว่า อาคารที่ออกแบบนั้นมีวัตถุประสงค์อย่างไร จะสร้างขึ้นสำหรับประกอบกิจกรรมชนิดใด และมีความต้องการใช้สอยแบบใด ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะออกแบบให้เป็นการเสริมสร้างความสะดวกสบายในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เคลื่อนไหว การติดต่อระหว่างแต่ละส่วนภายในเนื้อที่เหล่านั้น และเพื่อให้การทำงานหรือการพักผ่อนของมนุษย์ผู้ใช้อาคารเป็นไปอย่างราบรื่น ควรให้แต่ละส่วนในอาคารสนองประโยชน์ใช้สอยได้มากที่สุด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ขนาดของเนื้อที่ที่ใช้งานในแต่ละส่วน และตำแหน่งที่ตั้งควรเหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นทางการใช้สอย การสัญจรติดต่อระหว่างแต่ละส่วนสะดวก และไม่รบกวนกัน มีความปลอดภัยในด้านการใช้สอย ถูกต้องตามกฎหมายเกี่ยวกับการปลูกสร้างหรือเทศบัญญัติ ตลอดจนมีบรรยากาศของแต่ละส่วนที่สอดคล้องกับการใช้สอยและประเภทของอาคารด้วย

ไฟโรจน์ แสงจันทร์ (2536 : 127) กล่าวว่า การกำหนดขนาดของพื้นที่ใช้สอยนั้น ควรจะต้องคำนึงถึง กิจกรรมในลักษณะของกิจวัตรประจำวันของคนในบ้าน และลักษณะของพื้นที่ต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกเหล่านั้น และช่วงและขนาดต่าง ๆ ของคน และความสัมพันธ์ต่อองค์ประกอบของหน่วยต่าง ๆ ของบ้าน

นอกจากนั้นต้องพิจารณาเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดหรือควบคุมไว้โดยกำหนดหลักเบื้องต้นของการพิจารณาขนาดของพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อที่ที่จำเป็นใช้สอย
2. ประโยชน์ที่จะใช้
3. ความสุนทรีย์ภาพ
4. จำนวนบุคคลผู้ใช้ในบริเวณนั้น
5. ทุนทรัพย์
6. การจัดครุภัณฑ์
7. การสัญจรภายในและระหว่างกัน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 163-172) กล่าวถึงเนื้อที่ใช้สอยเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในบ้าน รวมทั้งเนื้อที่มาตรฐานต่ำสุดสำหรับครอบครัวที่มีขนาด 5 คน ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้วิจัยประโยชน์ของเนื้อที่ใช้สอยทั้งภายในและภายนอกอาคาร ตลอดจนขนาดและการจัดที่เหมาะสมดังกล่าวกล่าวไว้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อที่ใช้สอยภายในบ้านพักอาศัย

1.1 ห้องนอน คนเราต้องการพักผ่อนนอนหลับ ทุกวัน วันละประมาณ 8 ชั่วโมง หรือ 1 ใน 3 ของเวลาในหนึ่งวัน ซึ่งการนอนเป็นกิจกรรมในบ้านที่ใช้เวลายาวนานที่สุด และเป็นกิจกรรมที่สมาชิกในบ้านใช้เวลาเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีเนื้อที่พอสำหรับสมาชิกทุกคน ห้องจัดเป็นห้องที่มีความสำคัญอันดับแรกของบ้าน ดังนั้นจึงควรจัดให้มีความสบาย อากาศถ่ายเทได้ดี แสดงสว่างไม่มากเท่าห้องอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการพักผ่อนที่แท้จริง ห้องนอนสามารถใช้เพื่อกิจกรรมอื่นได้ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังเพลง เก็บเสื้อผ้า แต่งตัว ใช้เป็นที่ศึกษา หรือทำงาน ทำการบ้านของเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้มีรายได้สูงอาจจะมีความต้องการเนื้อที่ใช้สอยในห้องนอนใหญ่เกินกว่า 9 ตารางเมตรมากกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำถึง 2-3 เท่า แต่สำหรับผู้มีรายได้น้อยอาจไม่มีโอกาสสมิถึง 9 ตารางเมตร หรือไม่สามารแบ่งห้องนอนเป็นสัดส่วนก็มี หรืออาจจะไม่มิตเตียงนอน หรือที่นอนประจำ พื้นที่เดียวกันใช้ปูเสื่อนอนอาจใช้ทำกิจกรรมอื่น ๆ ในเวลากลางวัน จากการสำรวจความต้องการของผู้อยู่อาศัย พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เมื่อมีฐานะเศรษฐกิจดีขึ้นจะมีความต้องการ มีเครื่องเรือนต่าง ๆ เช่น เตียงนอน ตู้เสื้อผ้า โต๊ะเครื่องแป้ง เป็นต้น ดังนั้น การคำนวณพื้นที่ห้องมาตรฐานจึงเริ่มจากการวางเครื่องเรือนที่จำเป็นต่อความต้องการในขั้นต่ำ แต่เมื่อผู้อยู่อาศัยย้ายเข้าครั้งแรกอาจไม่มีความสามารถพอ จึงเพียงใช้ฉากกั้น หรือตู้เสื้อผ้ากั้น เพื่อให้เกิดบริเวณส่วนตัวเป็นสัดส่วนชั่วคราว ห้องนอนแรกจะเป็นห้องนอนใหญ่ ซึ่งนอกจากจะมีพ่อแม่แล้วก็จะมีลูก ๆ เป็นสมาชิกที่ต้องใช้ร่วมกัน เมื่อความต้องการเป็นสัดส่วนมีมากขึ้น ก็ทำให้เกิดความต้องการมีห้องนอนที่ 2 และที่ 3 ต่อไป ซึ่งมีขนาดเนื้อที่เท่าที่จำเป็นและเล็กลง นอกจากเนื้อที่ซึ่งเกิดขึ้นในแนวราบที่มีความกว้างยาวเพียงพอแล้ว ความสบายของห้องนอนยังขึ้นอยู่กับความสูงของห้องด้วย จากผลวิจัยยังพบว่า ถ้าเพดานกดต่ำเกินไปก็จะทำให้เกิดความร้อนอบอ้าว ดังนั้นความสูงของห้องจึงไม่ควรลดต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้

1.2 ห้องอเนกประสงค์ เป็นบริเวณที่ใช้กับกิจกรรมหลายอย่างในบ้าน เช่น พักผ่อน นั่งเล่น เป็นเนื้อที่รับประทานอาหาร รับแขก เป็นต้น สำหรับครอบครัวที่มีสมาชิกที่ยังเป็นเด็ก อาจใช้เป็นที่ทำกรบ้านหรือเล่น แม่บ้านอาจทำงานบ้าน เย็บปักถักร้อย พ่อบ้านหรือแม่บ้านอาจมีที่ทำงานอาชีพอื่นมาทำเพื่อเสริมรายได้ สำหรับบ้านที่ไม่มีห้องนอนอาจใช้ห้องอเนกประสงค์เป็นห้องนอนได้อีกด้วย บริเวณห้องอเนกประสงค์จึงนับว่าเป็นห้องที่มีกิจกรรมและผู้ใช้มากแต่มักเป็นช่วงสั้น ๆ แต่ถ้าเป็นวันหยุด การใช้จะมีความถี่และนานไม่แพ้ห้องนอนทีเดียว ขนาดพื้นที่ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการและฐานะของผู้อยู่อาศัย การจัดห้องอาจจัดเป็นมุมต่าง ๆ อาจจะมีเครื่องเรือนแยกเป็นชุด ๆ หรือไม่มีก็ตาม อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่า ผู้อยู่อาศัยมีความต้องการเครื่องเรือนสำหรับห้องนี้ ได้แก่ ชุดรับแขก ตู้โชว์ โต๊ะอาหาร และชั้นวางของ เป็นต้น เพราะนอกจากความสะดวกสบายแล้วยังเป็นบริเวณที่โชว์แขก เป็นที่ต้อนรับเชิดหน้าชูตาของเจ้าของบ้านอีกด้วย เครื่องเรือนและอุปกรณ์ตกแต่งที่มีราคาจึงจกัโชว์ไว้ในห้องนี้ รวมทั้งตู้เย็นที่กลายเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นพอ ๆ กับเครื่องรับโทรทัศน์ ผู้ที่มีรายได้ปานกลางจะจัดให้เป็นบริเวณใช้งานเฉพาะที่ชัดเจน การคำนวณพื้นที่ห้องมาตรฐานต่ำสุดจึงอาศัยการจัดวางเครื่องเรือนที่จำเป็น ซึ่งมีทั้งแบบรวมกันในห้องเดียวและแยกกันเป็นห้อง ๆ

1.3 คริว เป็นบริเวณที่ใช้ประกอบอาหาร ล้างเครื่องใช้ เครื่องครัว และเก็บอุปกรณ์ของกินทั้งหลาย ปกติจะมีผู้ใช้บริเวณนี้น้อยเพียง 1-2 คน นอกจากบางครั้งที่ใช้เป็นที่รับประทานอาหารด้วย จึงอาจใช้กันหลายคน แต่การรับประทานอาหารในห้องครัวมักเป็นแบบรีบ ๆ ในช่วง

เวลาสั้น ๆ การคำนวณพื้นที่ห้องครัวได้มาจากขนาดของเครื่องเรือนกับพื้นที่ว่างอีกเล็กน้อย เครื่องเรือนที่ผู้อาศัยต้องการมีในห้องครัว ได้แก่ ตู้เก็บอาหาร ชั้นวางของ โต๊ะอาหาร อย่างล้างจาน เตาแก๊ส และเครื่องครัว เป็นต้น ห้องจำเป็นต้องได้รับแสงสว่างเพียงพอ มีการระบายอากาศที่ดี เพื่อระบายควันและกลิ่นอาหารออกจากห้องโดยเร็ว โดยเฉพาะการใช้แก๊สหุงต้มอาหาร ห้องครัวจะต้องไม่อับแต่จะต้องระบายอากาศได้เมื่อเกิดแก๊สรั่วขึ้นมา การใช้วัสดุต้องทำความสะอาดได้ง่าย ไม่ลื่นง่าย การคำนวณพื้นที่ใช้สอยในห้องครัวก็ได้มาจากการจัดวางเครื่องเรือนที่จำเป็นดังกล่าวข้างต้น โดยพิจารณาจำนวนผู้ใช้ครัวเป็นปัจจัยรอง

1.4 ห้องน้ำ-ห้องส้วม เป็นห้องที่ใช้กันในระยะเวลาสั้น ๆ แต่อาจจะมีความต้องการใช้ในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะเวลาเร่งรีบในตอนเช้า การระบายอากาศในห้องน้ำนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นพอ ๆ กับในห้องครัว แสงแดดและความร้อนจะช่วยกำจัดกลิ่นอับและความชื้นในห้องน้ำ-ห้องส้วมได้ดี การจัดวางห้องน้ำจึงควรตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก ขนาดพื้นที่ของห้องน้ำเกิดจากการจัดวางสุขภัณฑ์ให้มีที่ว่างสำหรับผู้ใช้ อย่างน้อยก็มีสุขภัณฑ์คือ ส้วม ที่อาบน้ำ ซึ่งจะมีถังเก็บน้ำหรือเป็นฝักบัว ที่ว่างอาจใช้ร่วมระหว่างเป็นพื้นที่ให้ประตูเปิด-ปิด เป็นที่ยืนอาบน้ำและเป็นพื้นที่หน้าแทนส้วมหรือโถส้วม ถ้าเป็นบ้านผู้มีรายได้ปานกลางขึ้นไปก็จะมีอ่างล้างหน้าเพิ่มขึ้น ห้องน้ำที่ได้มาตรฐานจะมีการแยกส่วนแห้งกับส่วนเปียก เพื่อการรักษาความสะอาดและป้องกันการลื่นจากการเปียกน้ำ หรืออาจจะแยกเด็ดขาดเป็น 2 ห้อง ก็จะช่วยให้มีการใช้พื้นที่พร้อมกันระหว่าง 2 คนได้คล่องตัว การเลือกใช้วัสดุสำหรับห้องน้ำไม่ว่าจะเป็นพื้นหรือข้างฝา ควรเป็นวัสดุที่ทำความสะอาดได้ง่าย มิฉะนั้นจะเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคได้ นอกจากนี้ผิววัสดุปูพื้นต้องกันลื่นได้

2. เนื้อที่ที่ใช้สอยภายนอกบ้านพักอาศัย

บริเวณภายนอกอาคารคือพื้นที่ว่างโล่งระหว่างอาคารตามข้อปฏิบัติกรุงเทพมหานคร บังคับไว้ให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่แปลงที่ดิน เพื่อใช้สำหรับกิจกรรม การอยู่อาศัยภายนอกบ้าน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 บริเวณซีกข้าง บริเวณซีกข้างมีความจำเป็นมากสำหรับบ้านที่มีความเป็นอยู่แบบไทย ๆ ทั่วไป ซึ่งยังมีได้อาศัยอุปกรณ์ซีกข้างแบบตะวันตก บริเวณนี้จึงเป็นบริเวณนอกประสงค์ภายนอกบ้าน มีการใช้สอยที่สำคัญคือ ซักเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มประจำวัน รองลงมาคือการล้างจานเป็นที่อาบน้ำเล่นน้ำของเด็ก ๆ เป็นที่ล้างเครื่องใช้ใหญ่ ๆ เช่น มุ้งลวด รถจักรยาน หรือเป็นที่ตากอาหารแห้ง บางบ้านอาจใช้เป็นที่ทำครัวนอกบ้านกรณีพื้นที่ในบ้านไม่พอเพียงสำหรับการใช้สอยอื่น ๆ สำหรับลานตากผ้าอาจใช้บริเวณนอกอาคารที่มีดินจำกัดหรืออาจใช้บริเวณส่วนอื่น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบริเวณนั้นได้รับแสงแดดเพียงพอหรือไม่ บริเวณด้านทิศตะวันตกจะเป็นบริเวณที่เหมาะสมที่สุด เพราะจะได้รับแสงแดดเป็นเวลานานพอที่จะทำให้เสื้อผ้าแห้งได้ภายในวันเดียวกัน

2.2 บริเวณจอดรถ ที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลางบางกลุ่มยังมีความจำเป็นสำหรับบริเวณจอดรถน้อยมาก เพราะส่วนใหญ่ไม่มีรถยนต์ใช้ สำหรับผู้มีรายได้ปานกลางไปจนถึงรายได้สูงจะมีความต้องการมีรถยนต์ส่วนตัว โครงการสร้างบ้านในต่างประเทศจะจัดที่จอดรถรวมห่างจากตัวบ้าน เพื่อความปลอดภัยและประหยัดในการก่อสร้างถนน และทำให้รอบบริเวณบ้านแลดูสวยงามน่าอยู่เนื่องจากไม่มีรถกันรั้ว สำหรับบ้านเราโครงการอาคารประเภทอาคารชุด หรืออพาร์ทเมนต์ให้เขาจะจัดที่จอดรถรวม แต่ถ้าเป็นบ้านมีที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ ผู้อยู่อาศัยต้องการนำรถจอดในบริเวณของตัวเองเพื่อสามารถดูแลทรัพย์สินนั้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งค่านิยมนี้ทำให้การวางผังต้องตัดถนนถึงหน้าบ้านทุกบ้าน ที่จอดรถที่ประหยัดที่สุดจึงเพียงพนักจากรั้วเข้าไปในบ้านเท่านั้นเอง บางครั้งบริเวณที่จัดเป็นที่จอดรถยังสามารถใช้เป็นลานให้เด็กเล่นได้อีกด้วย

2.3 บริเวณสวน โดยธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการที่จะมีกิจกรรมปลูกต้นไม้เพื่อความเพลิดเพลิน ขึ้นชมความสดชื่น ไม่ว่าจะมียี่ที่ดินแปลงเล็กเพียงใด เจ้าของที่พักอาศัยก็มีความสุขที่ได้ปลูกต้นไม้ของตนเอง แม้แต่ที่ดินบนอาคารชุด หรือแฟลตก็ยังปลูกต้นไม้กระถาง ถ้ามีที่ดินเล็ก ๆ ก็อาจจัดเป็นสวนหย่อม บ่อปลาถ้ามีที่ดินแปลงใหญ่หน่อยก็จะปลูกต้นไม้ใหญ่ อย่างไรก็ตามการปลูกต้นไม้ไม่ควรคำนึงถึง แสงแดดที่ส่องลงมาขบไล่ความชื้น การระบายของลมที่จะพัดผ่านบ้าน มิฉะนั้นแล้ว จะเป็นการสร้างสิ่งปิดกั้นทางลมที่จะให้ความสบายแก่ผู้อยู่อาศัยภายในบ้าน การคำนวณระยะทิศทางลม จะสามารถจัดวางที่ปลูกต้นไม้เพื่อสร้างหรือคัดลมเข้าบ้านได้อีกด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อที่ใช้สอยภายในและภายนอกบ้านพักอาศัย

เนื้อที่ใช้สอยภายในและภายนอกอาคาร หากจัดให้มีความต่อเนื่องกันจะเกิดการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพในแง่ของประโยชน์ใช้สอย เช่น ห้องครัวกับลานซักล้าง ห้องอเนกประสงค์กับที่จอดรถ หรือทำให้เกิดสุนทรีย์ในการอยู่อาศัย เช่น ห้องอเนกประสงค์กับสวน ทำให้เกิดการไหลของเนื้อที่ภายในและภายนอก กล่าวคือ มีความต่อเนื่องของพื้นที่ภายในสู่ภายนอก หรือภายนอกสู่ภายใน การจัดพื้นที่โดยการเปิดช่องเปิดประตูก็จะได้สามารถเดินถึงกันได้ ถ้าเปิดเป็นกระจกหน้าต่างหรือกระจกติดตาย ถึงแม้จะไม่สามารถเดินถึงกันแต่ก็สามารถปล่อยให้สายตาผ่านไปมาได้ นับเป็นความสุขที่สามารถสร้างสรรค์ให้เกิดแก่ที่พักอาศัยที่ดีได้

2.3.4 มาตรฐานและคุณภาพของที่พักอาศัย

Sammis B.White (1979 : 326-329) และ Chapin (1995 : 341-342) มีความเห็นตรงกันว่าชุมชนเพื่อการพักอาศัยที่ดีต้องประกอบด้วยพื้นที่และการจัดการในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพการพักอาศัยของสมาชิกในชุมชน ดังนี้

1. ที่พักอาศัยมีมาตรฐานและมีระบบสาธารณูปโภค เช่น ประปา ไฟฟ้า การระบายน้ำเสีย การป้องกันอัคคีภัย อย่างเพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีสถานที่ให้การดูแลเด็กภายในชุมชน เช่น โรงเรียนอนุบาล สนามเด็กเล่น
4. มีเส้นทางติดต่อกับศูนย์กลางของเมือง ซึ่งมีความสำคัญในด้านเป็นแหล่งการจ้างงานและการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นสำหรับครัวเรือน

5. มีการจัดตั้งกรรมการและกองทุนส่วนกลางของชุมชน เพื่อการจัดการและดูแลการบริการพื้นฐานในชุมชน เช่น การบำบัดน้ำเสีย การเก็บและการกำจัดขยะ การป้องกันอัคคีภัย

6. มีพื้นที่เปิดโล่งเพื่อการพักผ่อนสันทนาการของชุมชน เช่น สนามกีฬาสนามเด็กเล่น

ในขณะที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 131-132) ได้กล่าวว่า ที่อยู่อาศัยในเขตเมืองที่มีความแออัดและหนาแน่นสูง หากไม่มีมาตรฐานกลางให้ยึดปฏิบัติย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมา ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยากแก่การแก้ไขในภายหลัง มาตรการในการป้องกันเพื่อให้ได้ที่พักอาศัยที่มีคุณภาพตามสมควรแก่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและประชาชน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดสรรที่ดินแล้วปลูกเองก็ดี การจัดสรรบ้านพร้อมที่ดิน หรือแม้กระทั่งปัจจุบันที่คนในเมืองต้องอยู่อาศัยร่วมกันในอาคารเดียวกัน ในลักษณะอาคารชุดก็ดี นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐจะต้องกำหนดมาตรฐานขึ้น และควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่วางไว้ เพื่อให้ประชาชนทั้งในส่วนของผู้ผลิตและผู้ซื้อ ยอมรับในความพอดีของการสร้างที่พักอาศัย กล่าวคือ เจ้าของโครงการซึ่งเป็นผู้ผลิตได้จัดสร้างที่พักอาศัยสนองความต้องการของผู้ซื้อในราคาที่มีกำไรเชิงธุรกิจพอสมควร ผู้ซื้อก็ได้บ้านที่มีคุณภาพเหมาะสมกับราคาและฐานะของตนและไม่ขัดต่อการอยู่อาศัยร่วมกันในชุมชน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานกลาง ๆ ที่ทุกคนยอมรับได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การกำหนดมาตรฐานต้องสอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า มาตรฐานต่าง ๆ ย่อมมีการปรับปรุงแก้ไขได้เมื่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป มาตรฐานบางอย่างอาจกำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุด ซึ่งได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย หากก่อสร้างต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและชีวิตของผู้อยู่อาศัยได้ มาตรฐานเกี่ยวกับที่พักอาศัยแบ่งกว้าง ๆ ได้ 5 ระดับ คือ

1. มาตรฐานชุมชน (Community Planning Standard)
2. มาตรฐานอาคาร (Building Standard)
3. มาตรฐานวัสดุก่อสร้าง (Building I Standard)
4. มาตรฐานสาธารณูปโภค
5. มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับชุมชน

มาตรฐานโดยทั่วไปอาจกำหนดเป็นมาตรฐานกลาง ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เห็นว่าเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องวัด แต่ก็มีหลาย ๆ เรื่องที่กำหนดมาตรฐานต่ำสุด สำหรับผู้ที่มีความต้องการสูงกว่ายอมใช้มาตรฐานสูงกว่ากำหนดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 มาตรฐานสาธารณูปโภคที่พักอาศัย

2.3.5.1 ด้านวัสดุก่อสร้าง การเลือกใช้วัสดุก่อสร้างทั่วไปต้องพิจารณาดังนี้

1. ความเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายโดยทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย
2. ควรเป็นวัสดุที่ราคาถูก และการผลิตออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก
3. ควรเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบเป็นโครงสร้างหรือส่วนอื่น ๆ ของอาคารได้ โดยมีวิธีที่สะดวกง่ายและรวดเร็ว
4. ควรเป็นวัสดุที่มีความแข็งแรง และทนทานต่อลมฟ้าอากาศและภัยธรรมชาติต่างๆ ที่มีในประเทศไทยอย่างน้อยระยะเวลาประมาณ 15-20 ปี
5. ควรเป็นวัสดุที่มีขนาดสอดคล้องกับการออกแบบตามระบบประสานทางพิภัก (Modular System) เพื่อนำไปใช้ได้ทั้งหมดโดยไม่เหลือเศษ
6. วัสดุก่อสร้างที่จะนำมาใช้ในการก่อสร้างอาคารควรมีคุณภาพตามที่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดไว้สำหรับอาคารชุดที่มีส่วนโครงสร้างสำเร็จรูปนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือวิธีการประสานรอยต่อต่างๆ ของวัสดุที่จะใช้เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างโดยจะต้องมีคุณสมบัติและคุณลักษณะ กล่าวคือ ส่วนประกอบโครงสร้างทั่วไปในระนาบตั้งและระนาบนอน เมื่อได้ประกอบเป็นอาคารสมบูรณ์แล้ว จะต้องมีความสามารถที่จะต่อต้านแรงกระทำภายนอก ได้ในทุกแห่งเพราะการที่ส่วนประกอบ โครงสร้างส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเคลื่อนเสียหายหรือพัง จะเป็นสาเหตุให้โครงสร้างทั้งหมดพังได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารสูงที่มีมากขึ้น (High-rise building) ไม่ว่าโครงสร้างจะเป็น Load Bearing Structure หรือ Framed Structure ข้อต่อหรือรอยต่อต่างๆ (Connection Joints) ของส่วนประกอบโครงสร้างจะต้องผ่านการวิเคราะห์โดยละเอียดถี่ถ้วน ในการออกแบบทั้ง ในด้านวิศวกรรมสถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้างและการจัดระบบการผลิตคุณสมบัติของรอยต่อส่วนประกอบโครงสร้างจะต้องมีความสมบูรณ์ในด้านทฤษฎีการปฏิบัติในการผลิต การปฏิบัติการเคลื่อนย้ายขนส่ง การปฏิบัติการประกอบติดตั้งรอยต่อต่างๆ จะต้องมีความสามารถในการป้องกันการรั่วไหลหรือซึมจากน้ำฝน ความร้อนและความหนาวได้เป็นอย่างดี

2.3.5.2 ด้านสาธารณูปโภค

1. ปล่องทิ้งขยะ เพื่อให้การนำขยะจากจุดที่สะดวกแก่ผู้อาศัยในอาคารสูงหลายชั้นมายังจุดรวมที่ระดับดิน หรือระดับพื้นชั้นล่างสุดเพื่อการเก็บและขนย้ายหรือนำไปเข้าเตาเผาขยะเป็นไปอย่างสะดวกและถูกสุขลักษณะปล่องทิ้งขยะจะต้องสร้างด้วยวัสดุที่คงทน ไม่ติดไฟ มีผิวภายในเรียบกันน้ำซึมได้อยู่ในแนวตั้งและมีโครงสร้างที่มั่นคงแข็งแรงเพื่อป้องกันการทรุดตัว เส้นผ่าศูนย์กลาง ภายในปล่องจะต้องไม่น้อยกว่า 60 ซม. และจะต้องมีขนาดเดียวกันตลอดความสูงของปล่อง ในกรณีที่เป็นปล่องสี่เหลี่ยม ส่วนแคบสุดของปล่อง ต้องไม่น้อยกว่า 60 ซม. ปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บนสุดของปล่องต้องมีการระบายอากาศอย่างดี และสูงเลยหลังคาขึ้นไปอย่างน้อย 60 ซม. และปิดคลุมตัวปล่อง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำฝนเข้าให้มีช่องเปิดรับขยะทุกๆ ชั้นของอาคารซึ่งมีฝาปิดได้สนิทและสามารถป้องกันการถูกลามของอค์คิภยได้ ตอนบนของปล่องจะต้องมีหัวฉีดน้ำเพื่อให้สามารถล้างท่อได้ ตอนบนของปล่องจะต้องมีหัวฉีดน้ำเพื่อให้สามารถล้างท่อได้ห้องรวมขยะ เพื่อให้เป็นที่รวมเศษอาหาร และขยะเพื่อรอการขนย้ายไปกำจัดโดยห้องรวมขยะจะต้องสร้างด้วยวัสดุที่คงทน ไม่ติดไฟ ป้องกันน้ำซึม สามารถล้างทำความสะอาดได้โดยสะดวก โดยที่การระบายน้ำควรจัดให้มีน้ำใช้ตลอดเวลา โดยมีก๊อกน้ำ 1 ที่เพื่อใช้ในการล้างทำความสะอาด ขนาดของห้องจะต้องใหญ่เพียงพอที่จะจุถึงขยะที่มีความจุ 2.5 ลิตร/คน/วัน ขณะรอการขนย้าย

ในกรณีที่มีถังรองรับขยะ ตัวถังขยะ จะต้องสร้างด้วยวัสดุที่ทนทานและทำความสะอาดได้ง่าย ห้องเก็บขยะจะต้องสามารถระบายน้ำจากขยะได้ตลอดเวลา โดยไม่ให้น้ำไหลออกมาภายนอกประตูห้องเก็บขยะจะต้องทำด้วยวัสดุไม่ติดไฟ และสามารถปิดได้สนิทเพื่อป้องกันกลิ่นเพื่อความสะอาดในการขนย้ายขยะ ระยะทางจากห้องรวมขยะถึงที่จอดรถขยะจะต้องไม่ไกลกว่า 10.00 เมตร

2. ระบบไฟฟ้าภายในหน่วยพักอาศัย ต้องจัดให้มีไฟฟ้าในหน่วยพักอาศัยทุกหน่วยและเครื่องไฟฟ้าทั้งหมด จะต้องเป็นไปตามกฎการเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าของการไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขนาดสายไฟฟ้า จะต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ต่อไปนี้

2.1 สายประธานต่อกับสายภายนอก	4	ตร.ม.
2.2 สายไฟฟ้าสำหรับแสงสว่าง	2.5	ตร.ม.
2.3 สายไฟฟ้าสำหรับเครื่องไฟฟ้าในครัว, เตารีด 2.5	ตร.ม.	
2.4 สายไฟฟ้าสำหรับใช้งานหลักทั่วไป	4	ตร.ม.
2.5 สายไฟฟ้าสำหรับเตาหุงต้มไฟฟ้า	4	ตร.ม.

2.6 วงจรไฟฟ้าในหน่วยพักอาศัย 1 หน่วย จะต้องแยกวงจรของระบบไฟฟ้าภายในออกเป็น 2 วงจรเป็นอย่างน้อย โดยแยกเป็นวงจรไฟฟ้าสำหรับแสงสว่าง 1 วงจร และวงจรไฟฟ้าสำหรับปลั๊กอีก 1 วงจร

2.7 จำนวนปลั๊กและดวงโคมไฟฟ้า สำหรับห้องแต่ละห้องรวมทั้งห้องโถง ที่เก็บของทั่วไปจะต้องจัดให้มีดวงโคม ไฟฟ้าห้องละ 1 ดวงเป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะบริเวณทางเข้า และห้องบันได ต้องจัดให้มีดวงโคมไฟฟ้าแห่งละ 1 ดวง (โดยมีสวิตช์สำหรับห้องพักอาศัย, บริเวณใช้งานทุกบริเวณจะต้องมีปลั๊กติดตั้งให้ใช้งานได้สะดวกอย่างน้อยบริเวณละ 1 ปลั๊ก ปลั๊กสำหรับหน่วยพักอาศัยที่ติดพื้นดิน ควรติดสูงจากพื้นอย่างน้อย 1.20 ม. และไม่เกิน 1.50 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ระบบประปาภายในหน่วยพักอาศัยที่อยู่อาศัยแต่ละหน่วยซึ่งมีท่อน้ำประปาจะต้องมีก๊อกน้ำอย่างน้อยที่สุดดังต่อไปนี้

3.1 น้ำใช้ทั่วไปจะต้องมีอยู่ในตำแหน่งที่พอเหมาะ 1 ก๊อก และจะต้องมีท่อระบายน้ำทิ้งไปสู่ท่อระบายรวมสาธารณะ

3.2 น้ำใช้สำหรับห้องน้ำ-ส้วมจะต้องมี 1 ก๊อกสำหรับห้องน้ำ-ส้วมที่รวมกัน, ถ้าห้องน้ำ ส้วม แยกจากกัน หรือมีเครื่องสุขภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ต้องการน้ำใช้แยกเฉพาะจะต้องจัดเตรียมไว้และต้องมีท่อระบายน้ำทิ้งไปสู่ท่อระบายรวมสาธารณะหรือบ่อเกราะบ่อซึม

3.3 ท่อน้ำทิ้งภายในหน่วยพักอาศัย ขนาดท่อน้ำทิ้งอย่างน้อยที่สุดต้องขนาดดังนี้

1. ท่อรับน้ำทิ้งจากที่อาบน้ำ, อ่างล้างหน้าใช้ท่อขนาด 3.75 ซม.
2. ท่อปัสสาวะชาย, ที่ปัสสาวะหญิงใช้ท่อขนาด 3.75 ซม.
3. ท่อรับน้ำจากที่อาบน้ำฝักบัว, อ่างล้างจานใช้ท่อขนาด 3.75 ซม.
4. อ่างซักผ้าและท่อระบายน้ำจากพื้นใช้ท่อขนาด 5 ซม.
5. ท่อส้วมใช้ท่อขนาด 10.00 ซม.

ระบบน้ำทิ้งควรจะให้ เป็นแนวตรงที่สุดและถ้ามีการต่อข้องอและเลี้ยวจะต้องอยู่ในทิศทางไม่มากกว่า 45 องศา จากทิศทางในแนวตรง และมีความจำเป็นที่จะต้องต่อท่ออากาศในแนวตั้งและมีขนาดเท่ากันตลอด โดยให้ปลายท่อเปิดสู่ภายนอกเหนือหลังคาโดยสูงเหนือหลังคาอย่างน้อย 15 ซม. น้ำทิ้งจากการใช้สอย เช่น อาบน้ำ ล้างหน้า ล้างจานและซักล้าง ให้ทิ้งลงสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะโดยให้ผ่านเครื่องดักเศษอาหารและไขมันก่อน ซึ่งสามารถตรวจสอบทำความสะอาดได้ง่าย ขนาดและชนิดให้ขึ้นกับความเหมาะสมของโครงการนั้น ๆ

4. ระบบระบบป้องกันอัคคีภัยระบบและอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย สำหรับอาคารชุดพักอาศัยที่มีครอบครัวยุบรวมกันมากกว่า 4 ครอบครัวต่อชั้นและมีจำนวนชั้นเกิน 5 ชั้นขึ้นไป จำเป็นต้องให้มีระบบป้องกันอัคคีภัยดังต่อไปนี้

4.1 สัญญาณเตือนภัย เช่น ชนิดตรวจจับควันหรือความร้อน
สัญญาณมือกดเตือนภัย

4.2 ป้ายเครื่องหมายสัญญาณอัคคีภัยและทางหนีไฟ โดยให้อยู่ในตำแหน่งที่เห็นและใช้การได้สะดวก โดยไม่ควรติดตั้งให้ห่างกันเกินกว่า 22.50 เมตร อุปกรณ์ดับไฟอาจจะใช้ CO โฟม ไซดาหรือ Hose ชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งขึ้นกับความเหมาะสมของอาคาร

5. ระบบช่วยดับเพลิงใช้ระบบใดระบบหนึ่งหรือพิจารณาใช้ร่วมกัน ดังนี้

5.1 Dry stand pipe ท่อน้ำที่เดินไว้เพื่อการดับไฟโดยเดินไว้ในอาคาร ซึ่งสามารถต่อน้ำใช้จาก Hydrant หรือรดดับเพลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 Wet stand pipe ท่อน้ำที่เดินไว้เพื่อการดับไฟโดยเดินไว้ภายในอาคาร โดยใช้น้ำจากแท็งก์น้ำใช้ภายในของอาคารหรือแท็งก์สำรองน้ำสำหรับดับไฟ

6. ทางหนีไฟ สำหรับอาคารชุดพักอาศัยสูงไม่เกิน 5 ชั้น ควรมีทางหนีไฟ คือ ถ้าใช้ทางเดินร่วมเป็นทางหนีไฟ ควรมีบันไดหนีไฟไม่น้อยกว่า 2 ทาง และไม่ควรร่วมกันเกินกว่า 40 ม. หรือรัศมีจากบันไดถึงหน่วยพักอาศัยไกลสุดไม่เกิน 30 ม.

7. บันไดหนีไฟสำหรับอาคารชุดที่มีความสูงมากกว่า 5 ชั้นขึ้นไป อาจจะใช้บันไดทั่วไปเป็นบันไดหนีไฟได้ ถ้าบันไดในอาคารมีเพียงพอ ในกรณีที่ไม่ใช้บันไดทั่วไปจำเป็นต้องเตรียมบันไดหนีไฟคือ ตำแหน่งและจำนวนบันไดหนีไฟ ทางหนีไฟ บันไดหนีไฟจะต้องมีผนังป้องกันและส่วนป้องกันและส่วนปิดกันควันอย่างมิดชิด และควรมีส่วนเปิดออกบอกอาคารและผนังทนไฟเกินกว่า 2 ชม. สำหรับอาคารสูงเกิน 5 ชั้น 1 ชม. สำหรับอาคารต่ำกว่า 5 ชั้น ส่วนประตูหนีไฟควรเป็นประตูที่เปิดแล้วปิดอัตโนมัติและควรกว้าง 0.70-1.20 ม. บันไดหนีไฟจะต้องเชื่อมสู่ชั้นพื้นดินและดาดฟ้าของอาคารได้ ถ้าเป็นบันไดหนีไฟแบบโล่งเปิดสู่ภายนอก ไม่มีผนังปิดจะใช้มาตรฐานบันไดทั่วไปในหัวข้อบันไดแทนได้

8. ระบบป้องกันฟ้าผ่าสำหรับอาคารชุดที่สูงเกินกว่า 5 ชั้น จำเป็นที่จะต้องมีการป้องกันฟ้าผ่า โดยมีองค์ประกอบต่ำสุด คือ ต้องมีสายล่อฟ้า 0.30 – 1.20 ม. อยู่บนส่วนสูงที่สุดของอาคาร สายนำโลหะลงสู่พื้นดินอย่างน้อย 2 สายและแผ่นโลหะติดดิน (รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานที่ก่อสร้าง)

9. ระบบรับคลื่นวิทยุโทรทัศน์ รายละเอียดขึ้นอยู่กับสถานที่ก่อสร้างและวิธีการ

10. ระบบโทรศัพท์อาคารชุดธรรมดา ต้องจัดให้มีตู้โทรศัพท์สาธารณะอย่างน้อย 2 เครื่องต่ออาคาร 1 หลังอาคารชุดพิเศษ ต้องจัดให้มีชุมสายโทรศัพท์ (PABX) และต่อสายฟวงไปยังหน่วยพักอาศัยทุกหน่วยระบบเครื่องโทรศัพท์และการเดินสายให้เป็นไปตามมาตรฐานที่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้

2.3.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2522

ข้อ 31 ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัยในอาคารให้มีส่วนกว้างหรือยาวไม่ต่ำกว่า 2.50 เมตร กับรวมเนื้อที่พื้นที่ทั้งหมดไม่น้อยกว่า 9 ตารางเมตร

ข้อ 35 ระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดาน ยอดฟ้า หรือยอดผนังของอาคารตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ตามนี้

1. พักอาศัยมีระบบปรับอากาศสูง 2.40 เมตร ไม่มีระบบปรับอากาศสูง 2.40 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สำนักงานมีระบบปรับอากาศสูง 2.40 เมตร ไม่มีระบบปรับอากาศสูง 3.00 เมตร

ข้อกำหนดสำหรับการคำนวณและการออกแบบด้านวิศวกรรม

1. อาคารชุดพักอาศัย	น.น.บรรพทุกจร กก./ตรม.	200
2. อาคารสำนักงาน, ธนาคาร	"	250
3. อาคารจอดรถส่วนบุคคล	"	400
4. ห้องโถง, ทางเดินของอาคารชุด, สำนักงาน	"	300
5. กันสาด, หลังคาคอนกรีต	"	100

กฎข้อบังคับเกี่ยวกับที่จอดรถและลักษณะของอาคารจอดรถ

1. อาคารสำนักงานที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 200 ตรม. ขึ้นไป ให้มีที่จอดรถ 60 ตรม./คัน
เศษของ 60 ตรม. ให้คิดเป็น 60 ตรม.
2. ที่จอดรถยนต์หนึ่งคัน ต้องเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร
ยาวไม่น้อยกว่า 5.50 เมตร โดยต้องทำเครื่องหมายและขอบเขตของที่จอดรถยนต์ไว้ให้ปรากฏ

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

เป็นกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวกับการควบคุมอาคาร ให้มีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสร้างสถาปัตยกรรมและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร โดยกำหนดไว้ว่าผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง อาคาร จะกระทำได้อีกต่อเมื่อเจ้าของ ได้ยื่นขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (หมวด 3 มาตรา 21, 31) โดยได้แบ่งประเภทของการควบคุมไว้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ อาคารที่ต้องควบคุมการใช้ และไม่ควบคุมการใช้โดยกฎหมายที่เกี่ยวกับอาคารที่ควบคุมการใช้นี้

1. ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต (นำไปใช้เช่าเพื่อกิจการอื่น)
2. ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่ต้องมีพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถที่กั๊บลรตและทางเข้าออกของรต หรือใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นดัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถที่กั๊บลรต และทางเข้าออกของรตนั้นเพื่อการอื่น ทั้งนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ข้อห้ามนี้ให้ถือว่าเป็นภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์นั้นโดยตรง ตราบที่อาคารนั้นยังมีอยู่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการโอนที่จอดรถ ที่กั๊บลรตและทางเข้าออกของรตนั้นต่อไปยังบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม (จากมาตรา 8(9) และมาตรา 34)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ.2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. 2522

หมวด 2

ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ส่วนที่ 2

พื้นที่ภายในอาคาร

ข้อ 19 อาคารอยู่อาศัยรวมต้องมีพื้นที่ภายในแต่ละหน่วยที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัยไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตร

ข้อ 20 ห้องนอนในอาคารให้มีความกว้างด้านแคบที่สุดไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร

ข้อ 21 ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

ประเภทอาคาร	ความกว้าง
1. อาคารอยู่อาศัย	1.00 เมตร
1. อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ	1.50 เมตร

ข้อ 22 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีระยะดังต่อไปนี้

ประเภทการใช้อาคาร	ระยะดัง
1. ห้องที่ใช้เป็นที่พักอาศัย บ้านแถว ห้องพักโรงแรม ห้องเรียนนักเรียน อนุบาล ครุฑสำหรับอาคารอยู่อาศัย ห้องพักคนไข้พักพิเศษ ช่องทางเดินในอาคาร	2.60 เมตร
2. ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถงภัตตาคาร โรงงาน	3.00 เมตร
3. ห้องขายสินค้า ห้องประชุม ห้องคนไข้รวม คลังสินค้า โรงครัว ตลาด และอื่น ๆ ที่คล้ายกัน	3.50 เมตร
4. ห้องแถว ตึกแถว	
1. ชั้นล่าง	3.50 เมตร
2. ตั้งแต่ชั้นสองขึ้นไป	3.00 เมตร
5. ระเบียง	2.20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะดังตามวรรคหนึ่งให้วัดจากพื้นถึงพื้น ในกรณีของชั้นใต้หลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาหรือยอดผนังอาคาร และในกรณีของห้องหรือส่วนของอาคารที่อยู่ภายในโครงสร้างของหลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝา หรือยอดผนังหรือส่วนของอาคารดังกล่าวที่ไม่ใช่โครงสร้างของหลังคา

ห้องในอาคารซึ่งมีระยะดังระหว่างพื้นถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จะทำพื้นชั้นลอยในห้องนั้นได้ โดยพื้นชั้นลอยดังกล่าวนั้นต้องมีเนื้อที่ไม่เกินร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ห้อง ระยะดังระหว่างพื้นชั้นลอยถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และระยะดังระหว่างพื้นห้องถึงพื้นชั้นลอยต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตรด้วย

ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีระยะดังระหว่างพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ส่วนที่ 3

บันไดของอาคาร

ข้อ 23 บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้าต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร และต้องมีพื้นหน้าบันไดมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได

บันไดที่สูงเกิน 3 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 3 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และชานพักบันไดต้องมีความกว้าง และยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ระยะดังจากชั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

บันไดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีลูกตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และต้องมีราวบันไดกั้นตักบันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 6 เมตร และช่วงบันไดสูงเกิน 1 เมตร ต้องมีราวบันไดทั้งสองข้าง บริเวณมุมกบันไดต้องมีวัสดุกันลื่น

ข้อ 26 บันไดตามข้อ 23 และข้อ 24 ที่เป็นแนวโค้งเกิน 90 องศา จะไม่มีชานพักบันไดก็ได้ แต่ต้องมีความกว้างเฉลี่ยของลูกนอนไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 23 และไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 24

หมวด 3

ที่ว่างภายนอกอาคาร

ข้อ 33 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

(1) อาคารอยู่อาศัย และอาคารอยู่อาศัยรวม ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่สูงที่สุดของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 4

แนวอาคารและระยะต่าง ๆ ของอาคาร

ข้อ 50 ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสง หรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินดังนี้

- (1) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร
- (2) อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตรแต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 15 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือส่งจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และลาดฟ้าของอาคารด้านนั้นทำให้ผนังทึบสูงจากลาดฟ้าไม่น้อยกว่า 1.80 เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุม พ.ศ. 2544

หมวด 4

บันไดและบันไดหนีไฟ

ข้อ 38 บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้ามีต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร และต้องมีพื้นหน้าบันไดมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได

บันไดที่สูงเกิน 3 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 3 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และชานพักบันไดต้องมีความกว้าง และยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ระยะตั้งจากชั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

หมวด 5

แนวอาคารและระยะต่าง ๆ

ข้อ 52 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) อาคารอยู่อาศัย ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 54 อาคารด้านชิดที่ดินเอกชน ช่องเปิดประตู หน้าต่าง ช่องระบายอากาศ หรืออิม
ระเบียงสำหรับชั้น 2 ลงมาหรือสูงไม่เกิน 9 เมตร ต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร และ
สำหรับชั้น 3 ขึ้นไป หรือสูงเกิน 9 เมตร ต้องห่างไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ข้อ 55 อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 15 เมตร ต้องมีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า 1 เมตร
ยกเว้นบ้านพักอาศัยที่มีพื้นที่ไม่เกิน 300 เมตร

อาคารที่มีความสูงเกิน 15 เมตร ต้องมีที่ว่างโดยรอบอาคารไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ที่ว่างตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะต้องใช้ร่วมกับที่ว่างของอาคารอีกหลังหนึ่งไม่ได้ เว้นแต่
ใช้ร่วมกับที่ว่างของอาคารสูง หรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษ

ข้อ 56 บ้านพักอาศัยที่มีพื้นที่ไม่เกิน 300 เมตร ให้ผนังด้านที่ไม่มีช่องเปิดสามารถสร้างห่าง
เขตที่ดินได้น้อยกว่า 1 เมตร ถ้าห่างเขตที่ดินน้อยกว่า 50 เซนติเมตร ต้องได้รับความยินยอม เป็น
หนังสือจากเจ้าของดินด้านนั้นด้วย

หมวด 6

แบบและจำนวนของห้องน้ำ และห้องส้วม

ข้อ 60 อาคารซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่ หรือเข้าใช้สอยได้แต่ละหลังต้องมีห้องอาบน้ำ และห้อง
ส้วมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตาราง ดังต่อไปนี้

ชนิดหรือประเภทอาคาร	ห้องส้วม		ห้องอาบน้ำ	อ่างล้างมือ
	ส้วม	ที่ปัสสาวะ		
1. อาคารที่พักอาศัย ต่อ 1 หลัง	1	-	1	1

ห้องส้วมและห้องอาบน้ำจะรวมเป็นห้องเดียวกันก็ได้ จำนวนห้องส้วมและห้องอาบน้ำ
ตามที่กำหนดไว้ในตารางข้างต้นเป็นอัตราต่ำสุดที่ต้องจัดให้มีถึงแม้อาคารนั้นจะมีพื้นที่อาคารหรือ
จำนวนคนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ก็ตาม

ถ้าอาคารมีพื้นที่หรือจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้ จะต้องจัดให้มีจำนวนห้องส้วมและห้อง
อาบน้ำเพิ่มขึ้นตามอัตราที่กำหนด และจำนวนที่มากเกินไปนั้นถ้าต่ำกว่ากึ่งหนึ่งตามอัตราที่กำหนด
ไว้ให้ปัดทิ้ง ตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปให้คิดเต็ม

ชนิดหรือประเภทของอาคารที่มีได้กำหนดไว้ในตารางนั้น ให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะ
การใช้สอยของอาคารนั้น โดยถืออัตราจำนวนห้องส้วม ห้องอาบน้ำและอ่างล้างมือในตารางข้าง
ต้นเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 61 ห้องส้วมและห้องอาบน้ำที่แยกกัน ต้องมีขนาดของพื้นที่ห้องแต่ละห้องไม่น้อยกว่า 0.09 ตารางเมตร และมีความกว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร ถ้าห้องส้วมและห้องอาบน้ำรวมอยู่ในห้องเดียวกันต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า 1.50 ตารางเมตร

ห้องส้วมและห้องอาบน้ำ ต้องมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศได้เพียงพอ ระยะตั้งระหว่างพื้นห้องถึงเพดานยอดฝา หรือผนังตอนต่ำสุดไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ข้อ 62 ห้องส้วมต้องใช้โถส้วมชนิดเก็บกลิ่นและชำระสิ่งปฏิกูลด้วยน้ำ

หมวด 7

ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การระบายน้ำ และการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ข้อ 63 แสงสว่างในส่วนต่าง ๆ ของอาคาร ต้องไม่น้อยกว่าความเข้มของแสงสว่างตามที่กำหนดไว้ในตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับ	สถานที่ (ประเภทการใช้)	หน่วยความเข้มของแสงสว่าง ลักซ์ (LUX)
1	ที่จอดรถและอาคารจอดรถ	100
2	ช่องทางเดินภายในอาคารอยู่อาศัยรวม	100
3	ห้องพักในโรงแรม อาคารอยู่อาศัยรวม	100
4	ห้องน้ำ ห้องส้วมของอาคารอยู่อาศัยรวม โรงแรม โรงเรียน และสำนักงาน	100

สถานที่อื่น ๆ ที่มีได้ระบุไว้ในตารางนี้ให้ใช้ความเข้มของแสงสว่างของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเข้มที่กำหนดไว้ในตาราง

ข้อ 64 ระบบระบายอากาศในอาคาร จะจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ หรือวิธีกลก็ได้

การระบายอากาศโดยวิธีกล ให้ใช้กับห้องในอาคารลักษณะใดก็ได้โดยจัดให้มีกลอุกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ ซึ่งต้องทำงานตลอดเวลาช่วงที่ใช้สอยห้องนั้น เพื่อให้เกิดการระบายอากาศตามอัตราที่กำหนดไว้ในตาราง ดังต่อไปนี้

ลำดับ	สถานที่	อัตราการระบายอากาศไม่น้อยกว่าจำนวนเท่ากันของปริมาตรของห้องน้ำใน 1 ชั่วโมง
1	ห้องน้ำ ห้องส้วม ของที่พักอาศัยหรือสำนักงาน	2
9	ห้องครัวของที่พักอาศัย	12

สถานที่อื่น ๆ ที่มีได้ระบุไว้ในตารางนี้ ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตาราง

ข้อ 65 ตำแหน่งช่องนำอากาศเข้า ต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสียและช่องระบายอากาศทิ้งไม่น้อยกว่า 5 เมตร สูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

ข้อ 66 การนำอากาศภายนอกเข้า การระบายอากาศทิ้งโดยวิธีกล และการปรับสภาวะอากาศด้วยเครื่องกล ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกัน

ข้อ 69 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงต้องมีการระบายน้ำฝนที่เหมาะสมและเพียงพอ ในกรณีที่จัดให้มีการระบายน้ำเพื่อระบายน้ำสู่แหล่งรองรับน้ำทิ้ง ต้องมีส่วนลาดเอียงไม่ต่ำกว่า 1 ใน 200 ถ้าเป็นทางระบายน้ำทิ้งแบบท่อปิดต้องมีเส้นผ่าศูนย์กลางภายในไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร โดยต้องมีบ่อพักสำหรับตรวจการระบายน้ำทุกมุมเหลี่ยมและทุกระยะไม่เกิน 12 เมตร ถ้าท่อปิดนั้นมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางภายในตั้งแต่ 60 เซนติเมตรขึ้นไป ต้องมีบ่อพักดังกล่าวทุกมุมเหลี่ยม และทุกระยะไม่เกิน 24 เมตร ในกรณีที่เป็ทางระบายน้ำทิ้งแบบอื่นต้องมีความกว้างภายในขอบบนสุดไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร และให้มีบ่อตรวจคุณภาพน้ำทิ้งที่เจ้าหน้าที่สามารถเข้าตรวจได้สะดวก

ข้อ 71 การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารพักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวซึ่งมีพื้นที่ไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ถึงแถว ห้องแถว บ้านแถว หรือบ้านแฝด และอาคารชั่วคราว ให้แสดงแบบระบบบำบัดน้ำเสียของแต่ละหน่วยโดยจะต้องประกอบด้วย

- (1) บ่อดักไขมัน ซึ่งมีลักษณะที่สามารถกักเก็บไขมันและเปิดทำความสะอาดได้
- (2) บ่อกรอง ซึ่งต้องมีลักษณะที่มิดชิดน้ำซึมผ่านไม่ได้ เพื่อให้เป็นที่แยกกากที่ปนอยู่กับน้ำเสียทิ้งไว้ให้ตกตะกอนและ
- (3) บ่อกรอง ซึ่งต้องมีลักษณะที่สามารถใช้เป็นที่รองรับน้ำเสียที่ผ่านบ่อกรองแล้ว และให้น้ำเสียนั้นผ่านอิฐหรือหินหรือสิ่งใดเพื่อให้เป็นน้ำทิ้ง

บ่อดักไขมัน บ่อกรอง และบ่อกรองตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีความเหมาะสมกับการใช้ของผู้ที่พักอาศัยในอาคารนั้นเพื่อให้ได้มาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง ตามที่กำหนดไว้สำหรับอาคารประเภท ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีที่จะไม่ใช้วิธีการดังกล่าวอาจใช้วิธีอื่นในการบำบัดน้ำเสียให้ได้มาตรฐานน้ำทิ้งตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำหรับอาคารประเภท ง ในข้อ 70 หรือจะใช้ตามแบบมาตรฐานที่กรุงเทพมหานครกำหนดก็ได้

ข้อ 73 การคิดปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในอาคารให้คิดจากอัตราการใช้ดังต่อไปนี้

(1) การใช้เพื่อการอยู่อาศัย ปริมาณมูลฝอยไม่น้อยกว่า 2.40 ลิตรต่อคนต่อวัน

หมวด 9

อาคารจอดรถ ที่จอดรถ ที่กลับรถและทางเข้าออกของรถ

ส่วนที่ 1

ที่จอดรถ ที่กลับรถ และทางเข้าออกของรถ

ข้อ 86 ที่จอดรถหนึ่งคันต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้าและต้องมีลักษณะดังนี้

(1) ในกรณีที่จอดรถตั้งฉากกับแนวทางเดินรถ ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตรและความยาวไม่น้อยกว่า 5 เมตร

(2) ในกรณีที่จอดรถขนานกับแนวทางเดินรถ หรือทำมุมกับทางเดินรถน้อยกว่า 30 องศา ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 6 เมตร

(3) ในกรณีที่จอดรถทำมุมกับทางเดินรถตั้งแต่ 30 องศาขึ้นไป ให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 5.50 เมตร

ที่จอดรถต้องทำเครื่องหมายแสดงลักษณะและขอบเขตที่จอดรถแต่ละคันไว้ให้ปรากฏบนที่จอดรถนั้น และต้องมีทางเดินรถเชื่อมต่อโดยตรงกับทางเข้าออกของรถและที่กลับรถ

ข้อ 88 ทางเข้าออกของรถ ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร เว้นแต่เป็นการเดินรถทางเดียวต้องกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร

ข้อ 100 พื้นที่ที่ใช้จอดรถจะลาดชันได้ไม่เกินร้อยละ 5

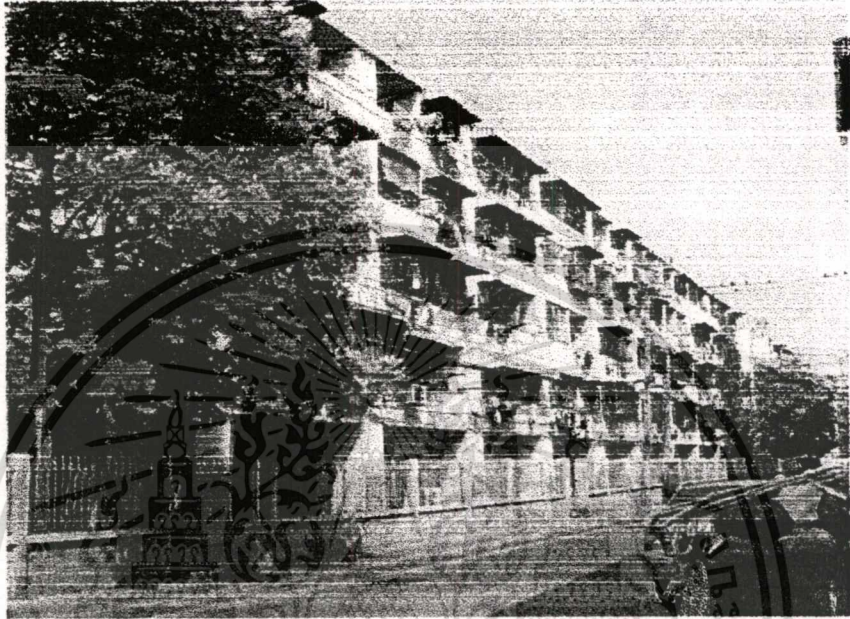
2.3.6 กรณีศึกษาอาคารตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา อาคารชุดพักอาศัย ของโครงการเคหะชุมชนดินแดง โครงการคุณโศภิตเมืองทองธานี และอาคารชุดพักอาศัยสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการออกแบบอาคารและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ อาคารที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน โดยสรุปดังนี้

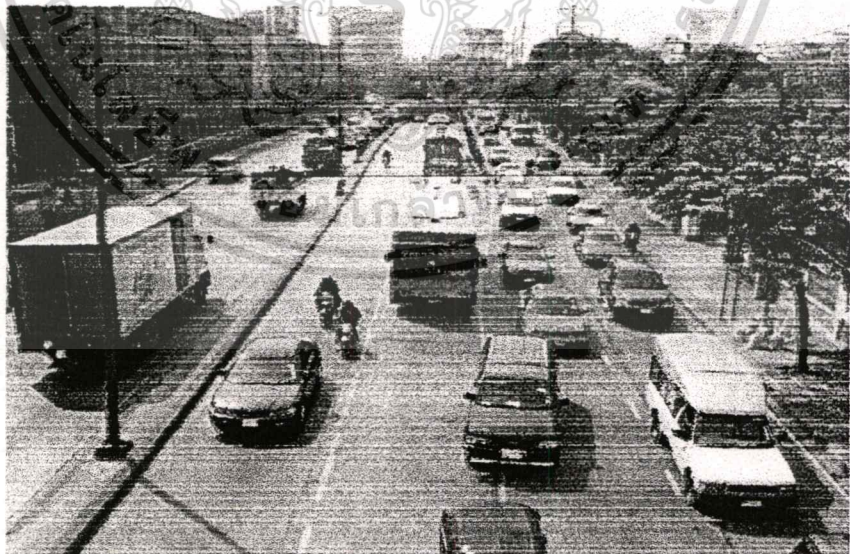
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการที่ 1 โครงการเคหะชุมชนดินแดง

โครงการเคหะชุมชนดินแดง เป็นอาคารแฟลตหมายเลขที่ 1-64 ตั้งอยู่ถนนดินแดงและถนนประชาสงเคราะห์ เป็นอาคารประเภทให้เช่าที่กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย โครงการนี้เป็นโครงการที่พักอาศัยสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย ไม่เกิน 1,500 บาท (เมื่อปี พ.ศ. 2517) ประกอบด้วยอาคารสูง 4 ชั้น ได้ถูกลง

ภาพที่ 2.1 แสดงทัศนียภาพภายนอกอาคาร

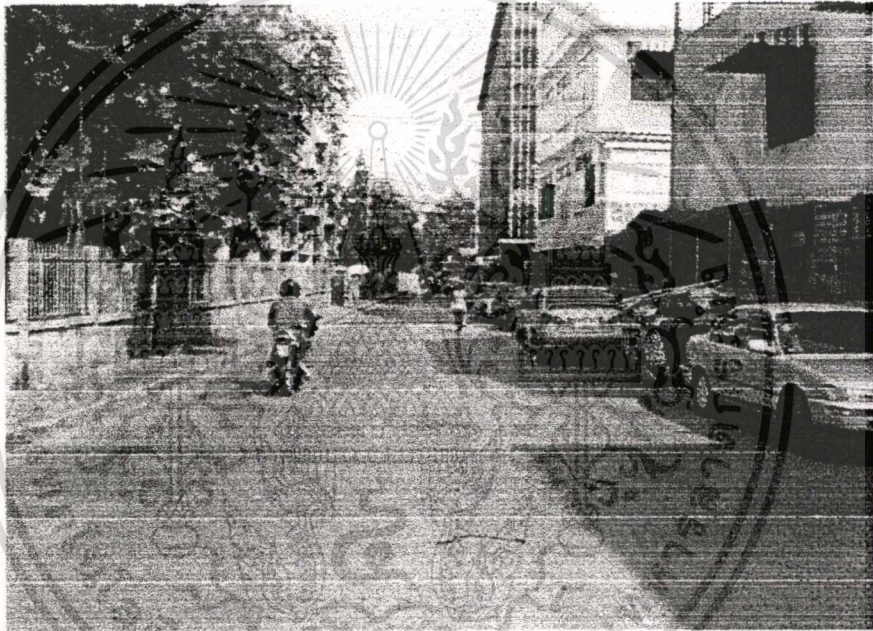
ภาพที่ 2.2 แสดงถนนดินแดงด้านนอกอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของผู้ที่มีรายได้น้อย ให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เพื่อแก้ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม

สภาพและลักษณะของชุมชนดินแดง

การเคหะชุมชนดินแดงเป็นชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนเปิด ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้ๆ กลางเมือง และมีอาณาเขตบริเวณกว้าง โดยมีถนนใหญ่ตัดผ่านเข้าไปในบริเวณชุมชนหลายสาย เช่น ถนนดินแดง ถนนประชาสงเคราะห์ ถนนมิตรไมตรี ถนนวิภาวดี-รังสิต ลักษณะของอาคารประกอบด้วยอาคารเช่า รูปแบบแฟลต ตลอดแนวถนนดินแดง และถนนประชาสงเคราะห์ทั้งสองฝั่ง ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความสามารถที่จะสัญจรไปมาสะดวก

ภาพที่ 2.3 แสดงถนนประชาสงเคราะห์

อาณาเขตติดต่อของชุมชนดินแดง

ทิศเหนือ	ติดกับ งานบูรณะและงานโรงงาน สำนักงานโยธา กทม.
ทิศใต้	ติดกับ คลองสามเสน
ทิศตะวันออก	ติดกับ ร.ร.พิบูลประชาสรรค์, ตลาดพญาไท, รพ.ราชานุกูล
ทิศตะวันตก	ติดกับ ถนนวิภาวดี – รังสิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

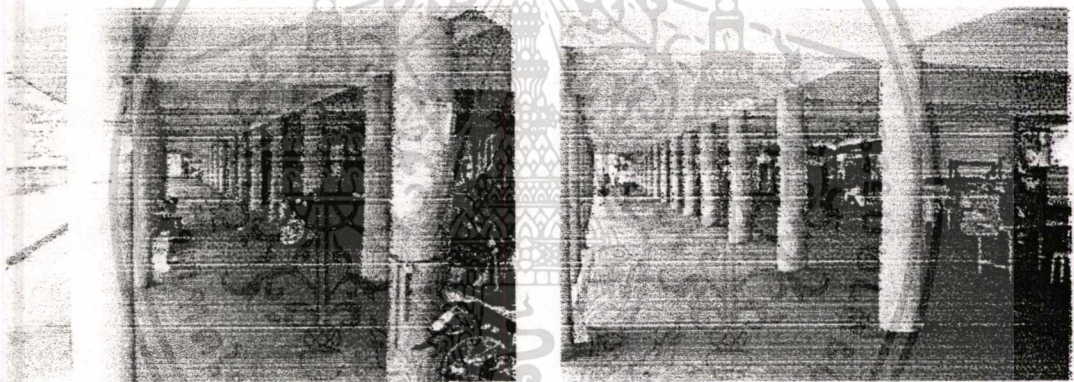
องค์ประกอบของชุมชน

เคหะชุมชนดินแดงเป็นชุมชนใหญ่ ได้อาศัยองค์ประกอบจากภายนอกอันสามารถให้บริการแก่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างทั่วถึงแทบทุกด้านไม่ว่าจะเป็น โรงพยาบาล โรงเรียน ร้านค้า ธนาคาร ตลาด ซึ่งสถานที่ดังกล่าวล้วนแต่อยู่ใกล้ชุมชนทั้งสิ้น

ลักษณะและรูปแบบอาคาร/ห้องพัก

ลักษณะของรูปแบบอาคารเป็นแฟลต สูง 4 ชั้น ได้ทุนโล่ง มีทั้งหมด 64 หลัง รวม 4,144 หน่วยพักอาศัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทางเดินร่วม	กว้าง 1.20 เมตร
2. ส่วนเอนกประสงค์	มีพื้นที่ 21.24 ตารางเมตร
3. ครุ	มีพื้นที่ 6.21 ตารางเมตร
4. ห้องน้ำ + ส้วม	มีพื้นที่ 3.15 ตารางเมตร
5. ชักล้าง	มีพื้นที่ 5.22 ตารางเมตร

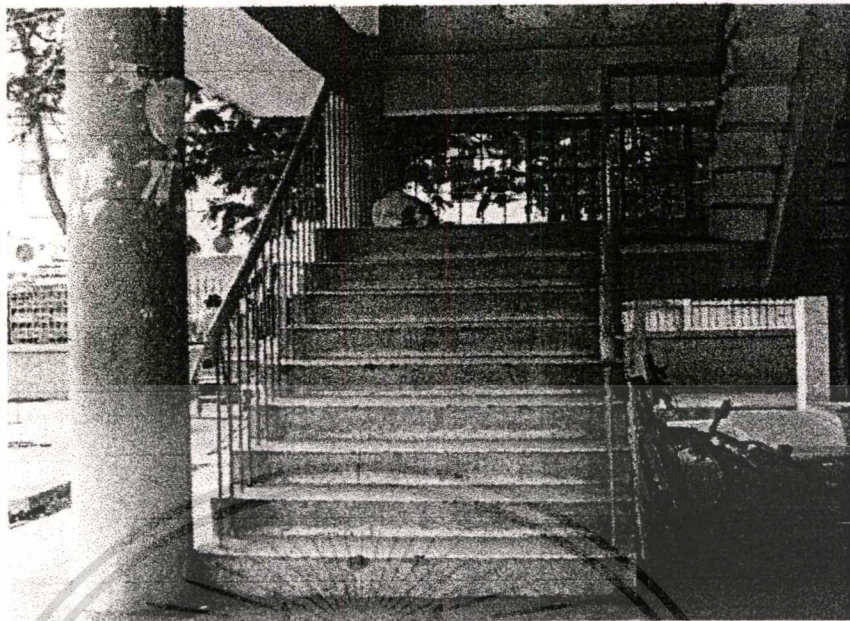

ภาพที่ 2.4 – 2.5 แสดงพื้นที่ได้ทุนอาคาร

รายละเอียดของโครงสร้างอาคาร

โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสา - คาน ฐานรากเป็น ค.ส.ล. คอนกรีตเสริมเหล็ก รับน้ำหนักได้ไม่น้อยกว่า 35 ตันตัน พื้นอาคารชั้นล่างเป็นแบบหล่อกับที่ ส่วนพื้นชั้นบนเป็นพื้นสำเร็จรูป ผนังเป็นคอนกรีตบล็อก หลังคาเป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็งมุงหลังคากระเบื้องลอนคู่

การวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่าย

ภาพที่ 2.6 แสดงบันไดทางขึ้นอาคาร

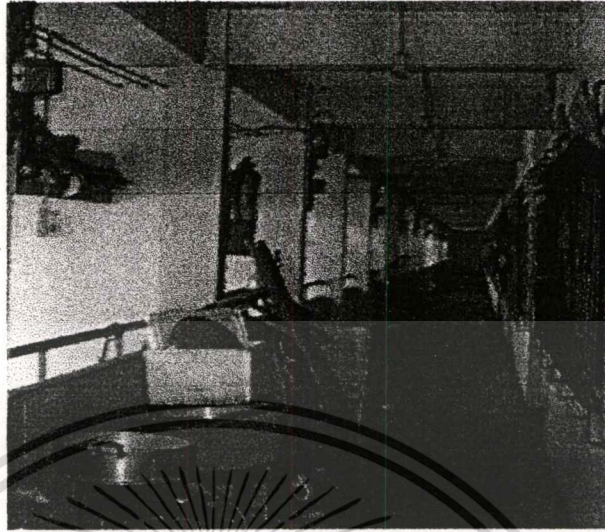
การขึ้นอาคารไปยังห้องพัก จะมีบันไดอยู่สองด้านเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก และมีอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือ จากการสำรวจพบว่า บางชั้นก็ไม่มี หรือตู้ก็ไม่สามารถเปิดได้ รวมถึงขาดการบำรุงรักษาและตรวจสอบสภาพการใช้งาน

ภาพที่ 2.7 แสดงอุปกรณ์ดับเพลิงแบบมือถือที่ผนังทางเดินบันได

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางเดินร่วมหน้าห้องพัก มีการวางสิ่งของ ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ สกปรก กลิ่นรบกวน มีการรुक้ำพื้นที่

ภาพที่ 2.8 แสดงทางเดินร่วมหน้าห้องพัก

สภาพภายในห้องพัก มีการวางสิ่งของไม่เป็นระเบียบ ผู้พักอาศัยมีจำนวนมากกว่า 3 คน ทำให้มีความต้องการความเป็นส่วนตัว จึงได้นำตู้เสื้อผ้า ผ้ามาวางกันห้อง ปัญหาที่เกิดขึ้น คือการระบายอากาศไม่ดี สภาพภายในห้องพักอับชื้น แสงสว่างไม่เพียงพอ เป็นต้น

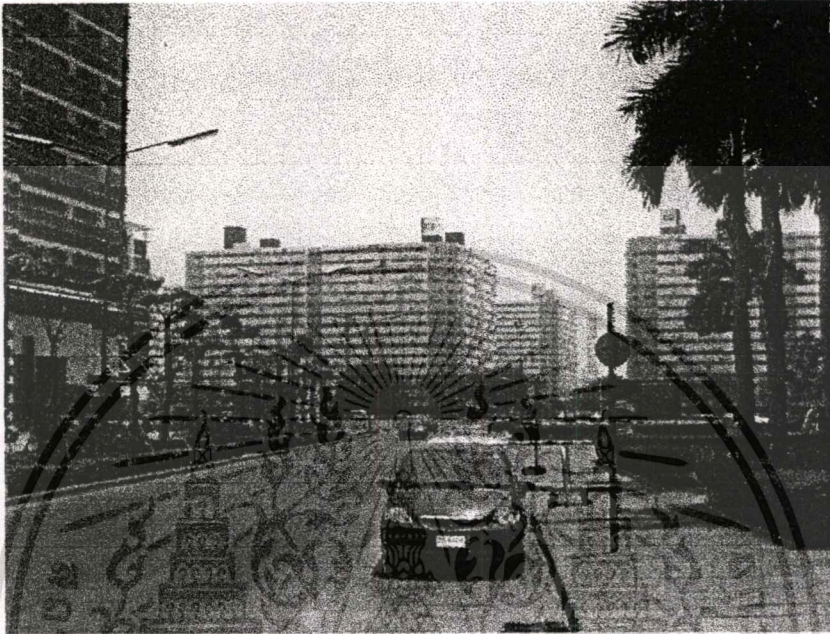
ภาพที่ 2.9 แสดงสภาพภายในห้องพัก

จากการสำรวจพบพื้นที่ระเบียบผู้อยู่อาศัยใช้ประกอบอาหารและตากผ้า จากพื้นที่พบว่าไม่เพียงพอต่อกิจกรรมดังกล่าว รวมถึงรูปแบบการตากผ้ายังส่งผลต่อสภาพภายนอกอาคารที่ไม่สวยงามอีกด้วย รูปแบบการทิ้งขยะภายในอาคาร เป็นแบบการใช้ช่องท่อ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือการระบายกลิ่นไม่ดี การหมักของขยะระยะเวลาานๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการที่ 2 โครงการคอนโดเมืองทองธานี

โครงการคอนโดเมืองทองธานี เป็นอาคารพักอาศัย สูง 16 ชั้น ตั้งอยู่บนถนนแจ้งวัฒนะ บริหารจัดการโดยบริษัท บางกอก แลนด์ จำกัด เป็นอาคารประเภทพักอาศัยและพาณิชย์กรรมอยู่ชั้นล่าง มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการครบวงจร เช่น ตลาดสด โรงเรียน สนามกีฬา และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

ภาพที่ 2.10 แสดงทัศนียภาพอาคาร

ภาพที่ 2.11 แสดงตัวอาคารภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

ปี พ.ศ. 2522 โครงการคอนโดเมืองทองธานีได้จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่พักอาศัย โดยมุ่งเน้นให้กับข้าราชการครู เป็นหลัก ต่อมาได้มีการขยายพื้นที่อย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปิดโอกาสให้กับผู้มีรายได้น้อยพักอาศัย มีทั้งให้เช่า โดยเฉลี่ย เดือนละ 1,500 – 1,700 บาท/เดือน

ลักษณะโครงสร้างของอาคาร

โครงสร้างของอาคารเป็นระบบกึ่งสำเร็จรูป โดยแยกรายละเอียดดังนี้

- 1. ระบบโครงสร้าง Foundation เป็นแบบเทคอนกรีตในที่
- 2. ระบบพื้น, ผนัง เป็นระบบสำเร็จรูปผลิตจากโรงงานแล้วนำมาติดตั้ง (Prefabrication)
- 3. ระบบห้องน้ำ เป็นแบบ Fiber ยกมาติดตั้งพร้อมเดินระบบท่อ

**การวิเคราะห์ข้อมูลจากภาพถ่าย
ลักษณะรูปแบบอาคาร**

ภาพที่ 2.12 แสดงพื้นที่เปิดโล่งตรงกลางภายในอาคาร

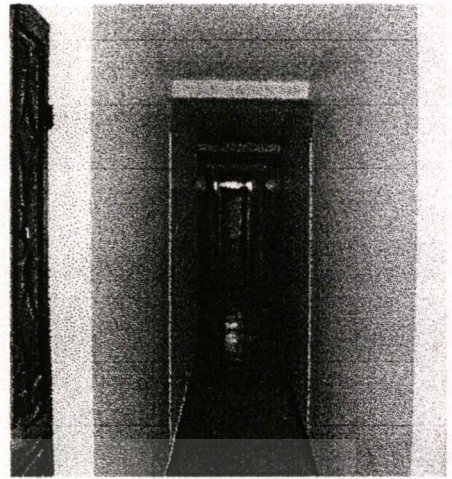
เป็นอาคารที่มีห้องพักโดยทั้ง 2 ด้านมีทางเดินร่วม โดยเปิด CORE ตรงกลางขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการระบายอากาศและเป็นที่พักผ่อนภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องพักพื้นที่ใช้สอย 28 – 30 ตาราง					
------------------------------------	--	--	--	--	--

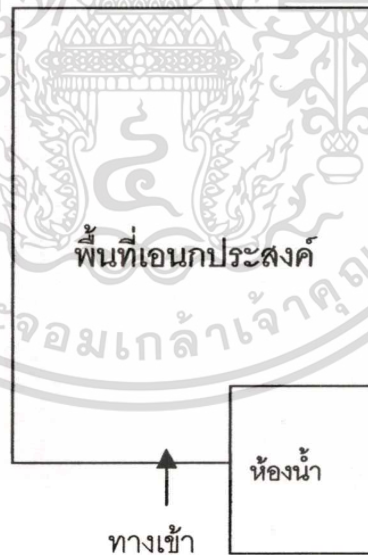
ทางเดินร่วม 1.50 เมตร

ห้องพักพื้นที่ใช้สอย 28 – 30 ตาราง					
------------------------------------	--	--	--	--	--

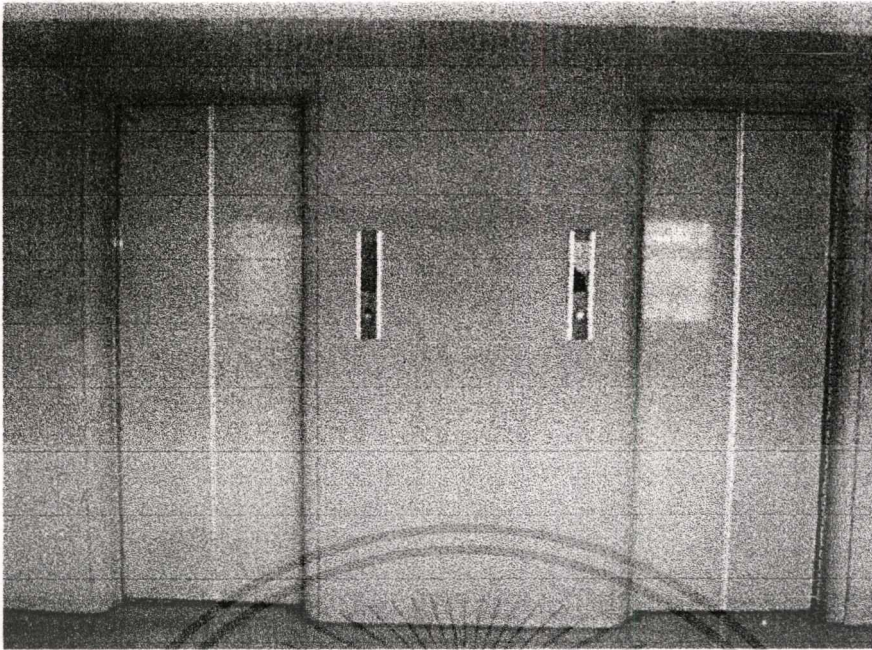
ภาพที่ 2.13 แสดงทางเดินร่วมภายในอาคาร

พื้นที่ใช้สอยภายในห้องพักแบ่งออกเป็น ห้องน้ำ 4.20 ตารางเมตร พื้นที่เอนกประสงค์ 24.00 ตารางเมตร

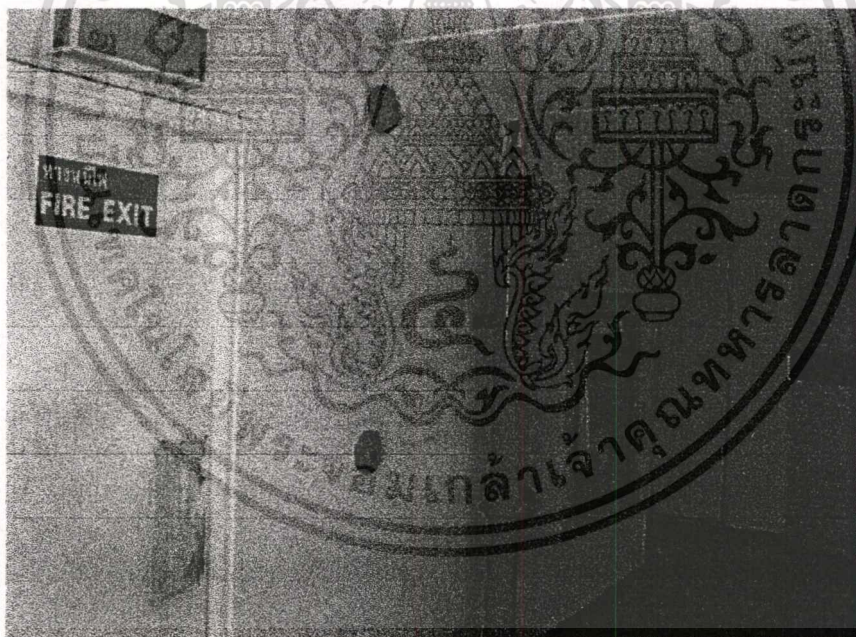

ภาพที่ 2.14 แสดงผังห้องพักภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.15 แสดงโถงหน้าลิฟท์ชั้น - ลงห้องพักภายในอาคาร

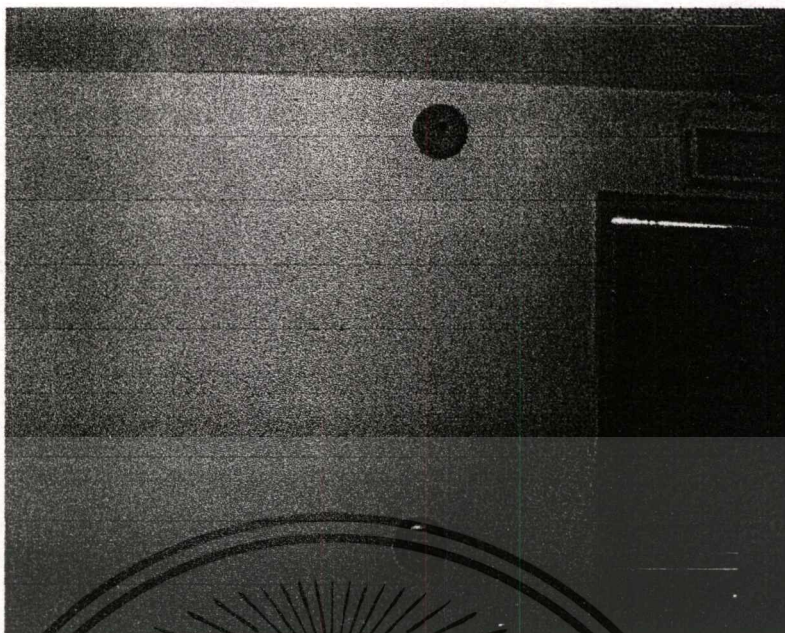

ภาพที่ 2.16 แสดงระบบดับเพลิงภายในอาคาร

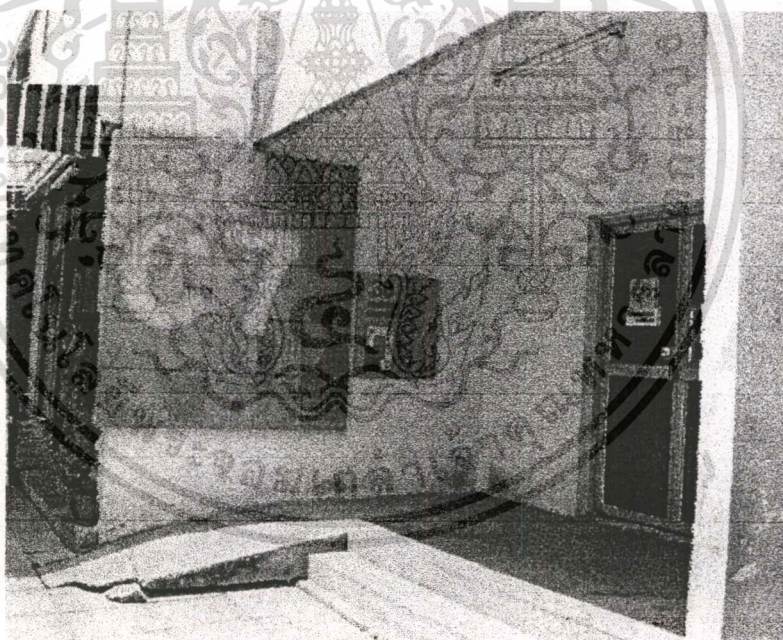
มีการติดตั้งระบบเพลิงแบบสายสูบลบริเวณตำแหน่งบันไดและโถงหน้าลิฟท์รวมถึงอุปกรณ์
พ่นน้ำระบบอัตโนมัติบริเวณทางเดิน

ทางหนีไฟมีการติดตั้ง Aram พร้อมป้ายแสดงทางหนีไฟทุกชั้น ประตุนีไฟจากการสำรวจ
พบว่าเป็นวัสดุตามข้อกำหนด คือสามารถทนไฟได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมงและเปิดออกทางเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

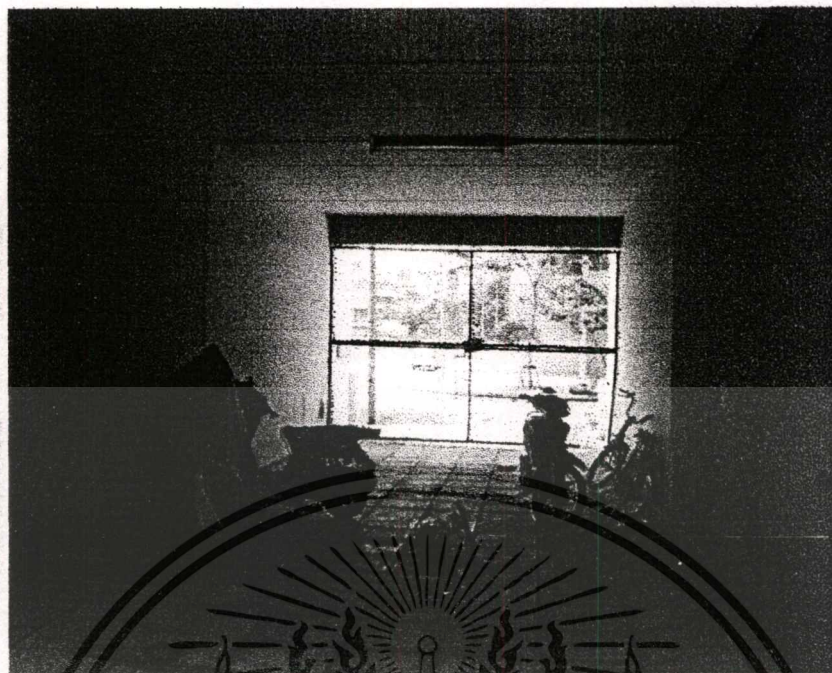
ภาพที่ 2.17 แสดงการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยระบบดับเพลิงภายในอาคาร

ภาพที่ 2.18 แสดงการทางเข้า - ออกอาคาร

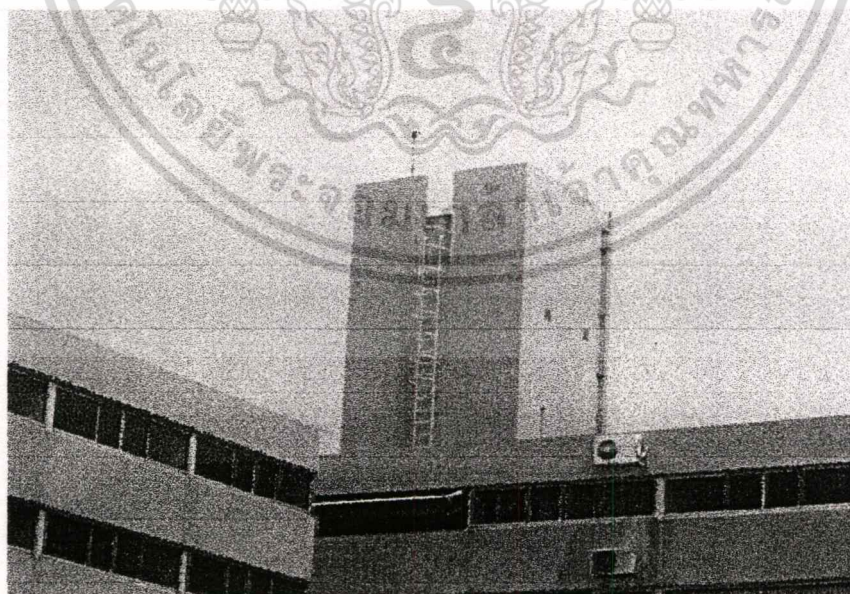
ทางเข้าอาคารเป็นระบบการใช้ Key - Grad มีทางเข้า - ออกได้ทางเดียวโดยมียาม
รักษาการณ์ด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.19 แสดงพื้นที่จอดรถมอเตอร์ไซด์

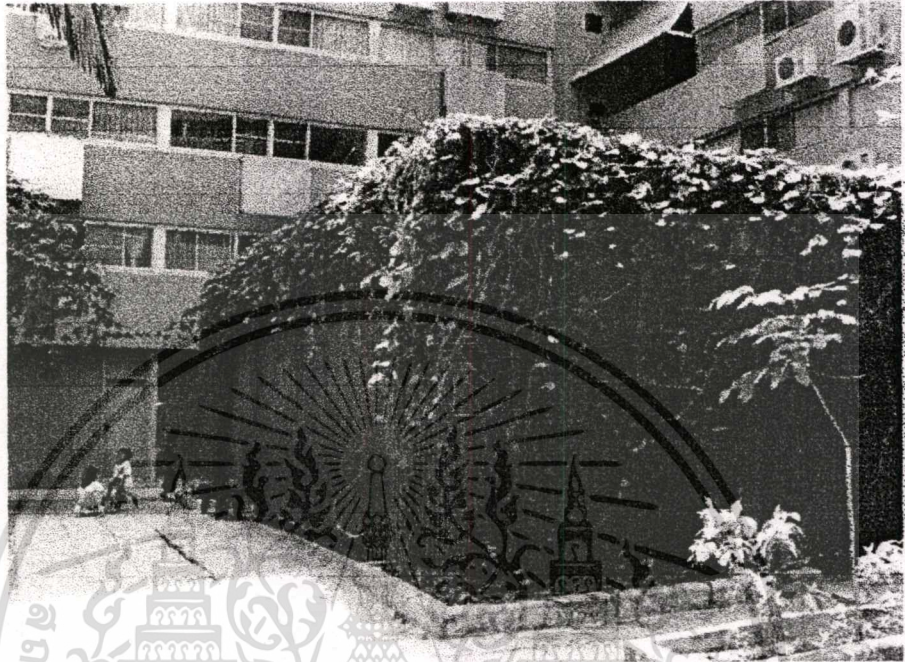
จากการสอบถามยามรักษาการณ์พบว่าภายในอาคารอนุญาตให้ผู้พักอาศัยนำจักรยานยนต์เข้ามาจอดบริเวณพื้นที่ที่ว่างได้ แต่ให้ทำการเซ็นเข้ามาจอด เพราะปัจจุบันมีอัตราการสูญหายเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 2.20 แสดงตึกเก็บน้ำตาดฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ลาดฟ้าได้มีการออกแบบถึงเก็บน้ำ โดยใช้เครื่องปั้มน้ำที่อยู่ด้านล่างสูบน้ำจากถังเก็บน้ำใต้ดิน แล้วนำขึ้นไปไว้บนชั้นลาดฟ้าโดยใช้ระบบการปล่อยน้ำด้านบนลงสู่ด้านล่าง ส่วนห้อง Control จะอยู่ด้านล่าง พร้อมห้องไฟฟ้า โดยมียามรักษาการณ์สามารถเปิดห้องได้

ภาพที่ 2.21 แสดงห้อง Control

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการที่ 3 โครงการอาคารชุดพักอาศัย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี

รายละเอียดโครงสร้างเป็นระบบเสา และคาน ฐานรากเป็น ค.ส.ล. (คอนกรีตเสริมเหล็ก) เสาและคานเป็นโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อในที่ พื้นที่ชั้นล่างและพื้นที่ชั้นดาดฟ้าเป็นพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อในที่ ส่วนพื้นที่ชั้นเป็นพื้นสำเร็จรูป ผนังทั้งภายนอกและภายในเป็นผนังก่ออิฐฉาบปูนเรียบทาสี มีฝ้าเพดานเป็นกระเบื้องแผ่นเรียบโครงเค้าวอลูมิเนียม โดยมีรายละเอียดพื้นที่ ดังนี้

1. ทางเดินร่วม	กว้าง 1.20 เมตร
2. ส่วนเอนกประสงค์	มีพื้นที่ 20.00 ตารางเมตร
3. ห้องน้ำ + ส้วม	มีพื้นที่ 4.00 ตารางเมตร
4. ระเบียง	มีพื้นที่ 4.00 ตารางเมตร
5. ครีว + อาหาร	มีพื้นที่ 4.00 ตารางเมตร
รวมพื้นที่ภายในห้องพักทั้งสิ้น	32.00 ตารางเมตร

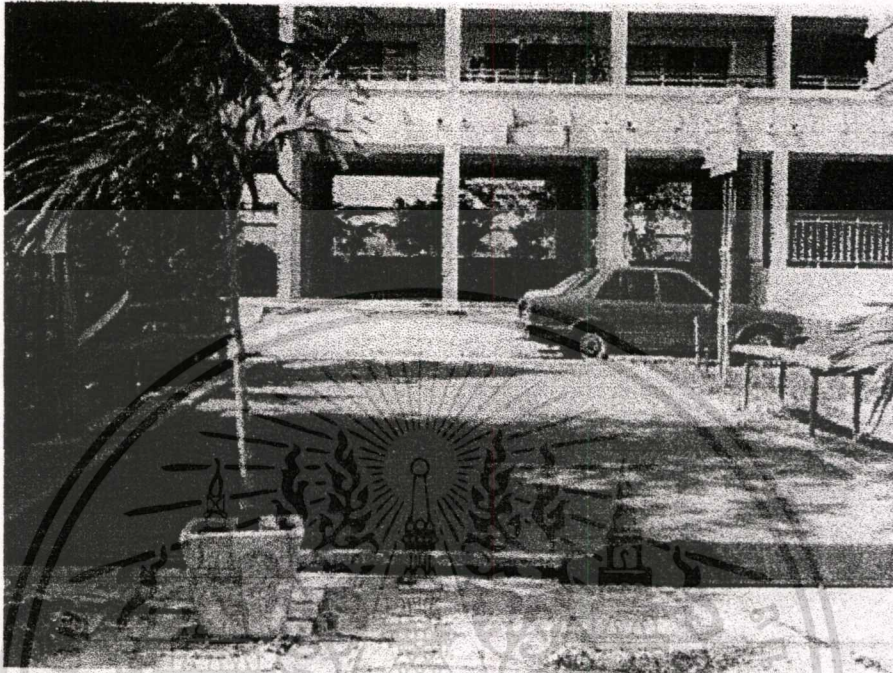

ภาพที่ 2.22 แสดงรูปอาคารพักอาศัยข้าราชการ วิทยาเขตนนทบุรี

การเข้าถึงอาคารจากประตูรั้ว วิทยาเขตนนทบุรี อาคารชุดพักอาศัย มีระยะทางประมาณ 60 เมตร โดยสภาพปัจจุบันบริเวณทางเข้าด้านหน้าจัดกิจกรรมเป็นสนามเปตองและสนามเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่น แต่ขาดการดูแลรักษา มีสภาพกรำงรวมถึงรูปแบบการจัดที่จอดรถยนต์ยังไม่เป็นระเบียบจะ
ใช้ร่วมเงาของตัวอาคารหรือร่วมเงาของต้นไม้ในการบังแสงแดดในการจอดรถยนต์ อีกทั้งยังมีปัญหา
การเข้าถึงอาคารในกรณีฝนตกขาดการเชื่อมต่อระหว่างอาคารและน้ำท่วมขัง

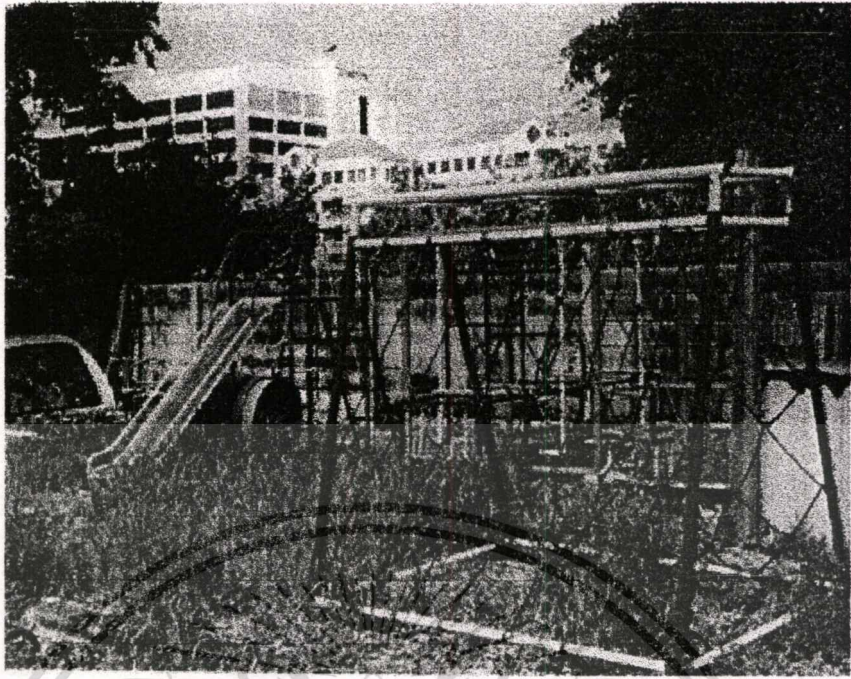

ภาพที่ 2.23 แสดงทางเข้าอาคาร

ภาพที่ 2.24 แสดงพื้นที่การจอดรถยนต์หน้าอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.25 แสดงพื้นที่สนามเด็กเล่นที่กว้าง

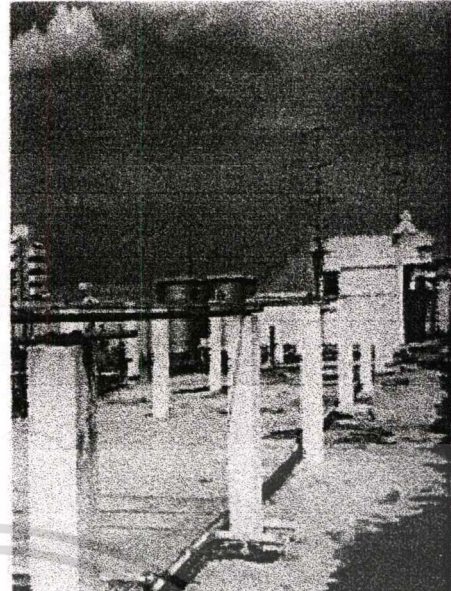
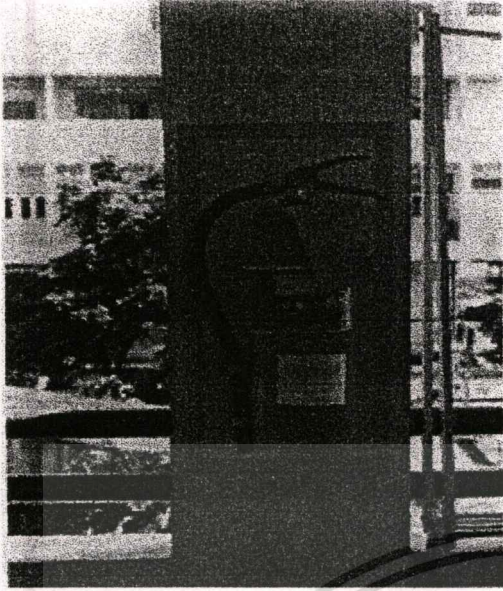
ระบบสาธารณูปโภคอาคาร

บริเวณชั้นล่างของอาคารมีเครื่องปั้มน้ำทั้ง 2 ข้าง และมีถังเก็บน้ำสำรองอยู่ชั้นใต้ดินและ
คาดฟ้ามีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงมือถือบริเวณทางขึ้น-ลงบันไดของอาคารตั้งแต่ชั้น 2- 5

ภาพที่ 2.26 แสดงถังเก็บน้ำสำรองบนคาดฟ้า

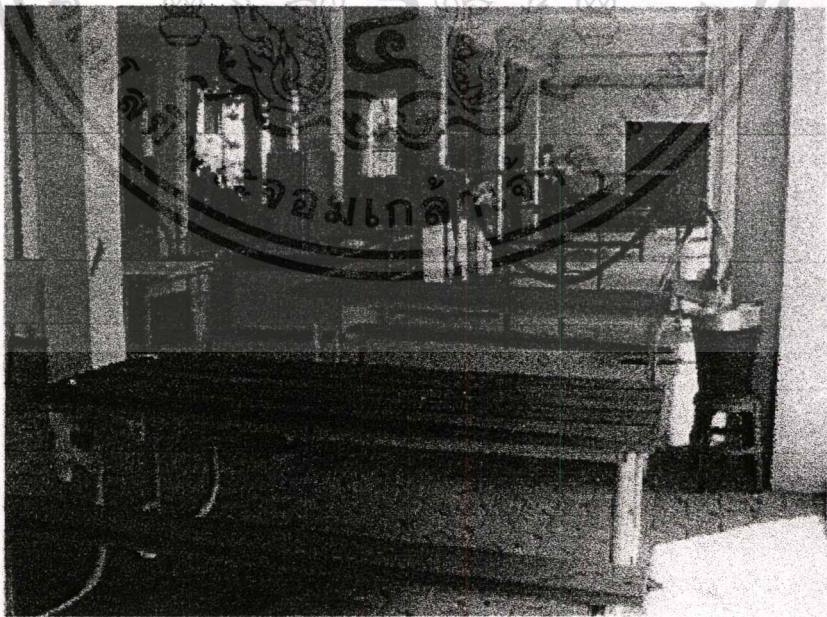
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.27 แสดงการติดตั้งเครื่องดับเพลิงมือถือ และพื้นที่ตากผ้า

สถานที่พบปะสังสรรค์

จากการสำรวจพบว่าพื้นที่ที่รองรับกิจกรรมในส่วนพบปะสังสรรค์หรือพื้นที่สำหรับรับรองแขกที่มาติดต่อไม่มีกำหนดพื้นที่ที่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะพูดคุยกันบริเวณทางเดินหน้าห้องพักหรือบริเวณใต้ถุนอาคาร แต่พื้นที่ใต้ถุนอาคารก็มีสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วมาทิ้งไว้ทำให้พื้นที่ในส่วนนี้สกปรกและไม่มีกิจกรรมสนับสนุนที่ชัดเจน

ภาพที่ 2.28 แสดงพื้นที่ใต้ถุนอาคารพักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหา

ขาดพื้นที่ศูนย์รวมกิจกรรมและความสามัคคีของผู้อยู่อาศัยในอาคารรวมถึงพื้นที่รับรองแขกผู้มาติดต่อทำให้ขาดความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวในกรณีผู้มาติดต่อขึ้นไปบนอาคาร

ทางเดินหน้าห้องพัก

พบว่าสภาพปัจจุบันเป็นทางเดินเดี่ยวกว้างประมาณ 1.20 เมตร โดยมีระดับที่ต่างกับห้องพักประมาณ 5 เซนติเมตรและมีทางขึ้นลง (บันได) อยู่ด้านข้างทั้ง 2 ข้าง มีการวางสิ่งของบริเวณทางเดิน เช่น รองเท้า ถังขยะ เก้าอี้ ราวตากผ้า ของเล่นเด็ก กระถางต้นไม้และสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วจากการสำรวจทุกชั้นสภาพบริเวณระเบียงทางเดินจะมีเศษวัสดุสิ่งสกปรก อีกทั้งบางห้องมีการวางสิ่งของรुक้าไปยังพื้นที่ห้องข้างเคียง

ในช่วงตอนเย็นจะมีผู้พักอาศัยออกมาคุยกันบริเวณระเบียงทางเดินและบางห้องก็จะนำอาหารออกมารับประทานกันบริเวณทางเดินหน้าห้องพัก ซึ่งก็จะมีโต๊ะกับข้าวและเก้าอี้มาวางไว้ในพื้นที่ดังกล่าว

ภาพที่ 2.29 แสดงพื้นที่ทางเดินระเบียงหน้าห้องพัก

ปัญหา

มีการจัดวางสิ่งของต่างๆ บริเวณทางเดินและหน้าห้องพัก ทำให้เกิดการรुक้าพื้นที่ส่งผลให้ทางเดินคับแคบลง การตากผ้าทำให้ทัศนียภาพไม่น่ามอง สกปรกและไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย การที่ออกมารับประทานอาหารบริเวณทางเดินระเบียงหน้าห้องพักส่งเสียงรบกวนกับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องข้างเคียงรวมถึงความเป็นส่วนตัวในการพักอาศัย กลิ่นรบกวนอีกทั้งยังเกิดความสกปรกแก่พื้นที่ดังกล่าว

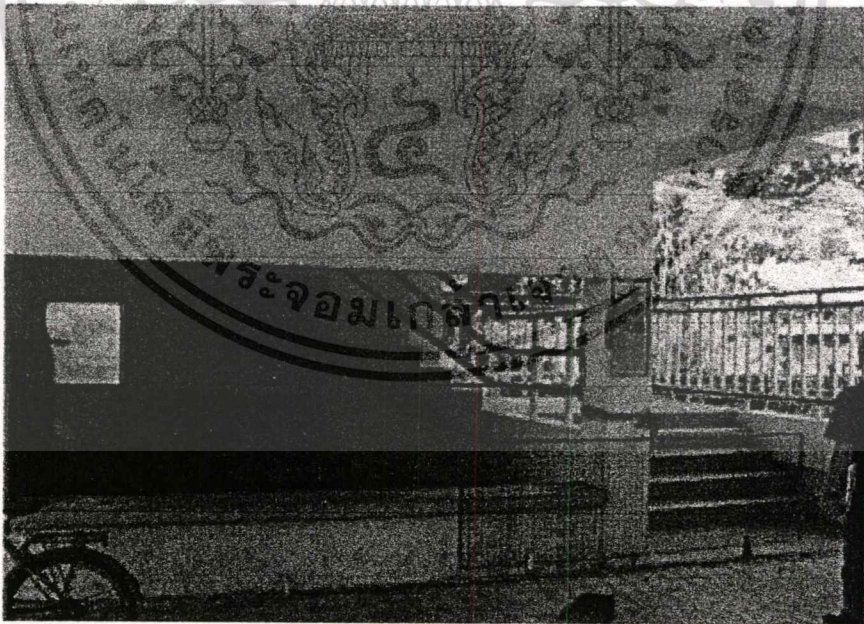
ระบบสาธารณูปโภคอาคาร

จากการสำรวจด้านสาธารณูปโภคในด้านน้ำใช้/น้ำทิ้ง พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเพราะมีระบบถังเก็บน้ำสำรองใต้ดินและตลาดฟ้ารวมถึงมีเครื่องปั้มน้ำอยู่บริเวณใต้ถุนอาคารทำให้แรงดันน้ำเพียงพอต่อการใช้งาน ส่วนระบบแสงสว่างภายนอกอาคารพบว่าตำแหน่งที่ติดตั้งบริเวณระเบียงทางเดินมีบางหลอดชำรุดเสียหายไม่มีการเปลี่ยนหรือซ่อมบำรุง ส่วนด้านหน้าทางเข้าอาคารในช่วงกลางคืนแสงสว่างจะไม่เพียงพอต่อบริเวณทางเข้า

ด้านการป้องกันอัคคีภัยจากการสำรวจมีการติดตั้งอุปกรณ์เครื่องดับเพลิงมือถือประจำชั้นทุกชั้น โดยจากการสังเกตที่ตัวถังดับเพลิงมีการตรวจสอบทุกระยะ 3 เดือน จากหน่วยงานเอกชน ส่วนในด้านการกำจัดขยะ ส่วนใหญ่จะใส่ถุงพลาสติกแล้วมัดวางไว้บริเวณหน้าห้องพักแล้วในช่วงเช้าเวลาออกไปทำงานก็จะหยิบไปทิ้งบริเวณที่ทิ้งขยะล้างด้านหน้าอาคาร

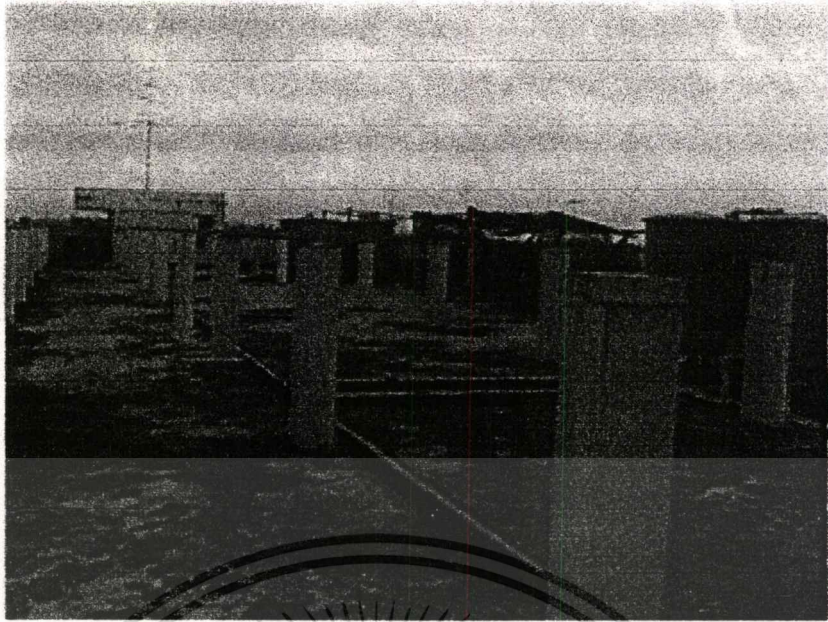
ปัญหา

แสงสว่างหน้าห้องพักบางห้องมืดสนิทอาจทำให้เกิดอันตรายได้

ภาพที่ 2.30 แสดงตำแหน่งเครื่องดับเพลิงมือถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.31 แสดงแท็งก์น้ำบนพื้นที่ลาดฟ้า

ขยะที่จัดทิ้งส่งกลืนเหม็นรบกวนและยังเกิดคราบสกปรกถ้าเป็นขยะเปียก ไม่มีความเป็นระเบียบของการทิ้งขยะที่ชัดเจน ในกรณีที่รถกับขยะไม่มากก็จะส่งกลิ่นเหม็นขึ้นมายังอาคารในช่วงที่มีลมพัดผ่าน

ภาพที่ 2.32 แสดงสถานที่ช่องทิ้งขยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สันติ พูลเกษร (2523 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ กรณีตัวอย่างอาคารที่พักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้ต่ำที่ชุมชนบางแค เป็นการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้ต่ำและการจัดสภาพแวดล้อมที่พักอาศัย เพื่อหาแนวทางการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพที่ดีมีมาตรฐานกว่าเดิม ผลการศึกษาต้องการให้เป็นแนวความคิดที่จะนำไปใช้ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับที่พักอาศัย ตลอดจนสภาพเสื่อมโทรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการอยู่ร่วมกันอย่างแออัดของผู้มีรายได้ต่ำ การศึกษานี้อาจช่วยให้เห็นความสำคัญของลักษณะพฤติกรรมประจำวันของผู้มีรายได้ต่ำ ที่แสดงความต้องการเนื้อหาใช้สอยอย่างจำกัดในอาคารที่พักอาศัยของเขาเหล่านั้น เพื่อให้ผู้มีความรับผิดชอบในเรื่องนี้คำนึงและพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สำหรับที่พักอาศัยของผู้มีรายได้ต่ำในปัจจุบัน

วสันต์ พงศ์สุประดิษฐ์ และคณะ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินผลโครงการปรับปรุงชุมชนวัดลาดบัวขาว โดยศึกษาถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน พบว่า ปัญหาลำดับแรกคือการที่ถนนยังไม่เรียบร้อย รองลงมาคือ ปัญหาการเป็นหนี้สิน ไฟทางเท้า การทิ้งขยะ นำประปา การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

เสาวคนธ์ สุดสวาท และคณะ (2534 : บทคัดย่อ) ได้รายงานผลกระทบต่อการศึกษาผลกระทบจากการแก้ไขปัญหามลพิษชุมชนแออัดโดยการจัดหาที่อยู่ใหม่ โดยกำหนดปัจจัยที่นำมาใช้วิเคราะห์ถึงศักยภาพของชุมชนด้านกายภาพ ประกอบด้วย ตัวแปร 10 ตัว คือ ขนาดของแปลงที่ดินในการปลูกสร้างบ้าน ลักษณะของบ้าน วัสดุของบ้าน การใช้ประโยชน์บ้าน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน สาธารณูปโภคในชุมชน สาธารณูปการในชุมชน เส้นทางการเข้าถึงชุมชน สภาพพื้นที่ที่ตั้งชุมชน และทำเลที่ตั้งของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอใจสูงสุด และคนในชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าชุมชนเก่าคือ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ด้านทำเลที่ตั้ง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน แบบบ้าน ความไม่แออัดภายในบ้าน และชุมชน ความเหมาะสมของขนาดบ้านและที่ดิน การจัดตั้งศูนย์เด็กเล็ก ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอใจปานกลางคือ ถนนภายในชุมชน การระบายน้ำเสีย การป้องกันน้ำท่วม แสงไฟในชุมชน การได้รับบริการไฟฟ้า ประปา และการกำจัดขยะมูลฝอย

อำนาจ เขมะบุลกุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวความคิดในการออกแบบอาคารชุดพักอาศัย โครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้อยู่อาศัยในอาคารพักอาศัย และเพื่อเป็นการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้อยู่อาศัยในการใช้พื้นที่ ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของอาคาร โดยผลของการวิจัยจะได้เสนอแนวความคิดในการออกแบบปรับปรุงอาคารให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ โดยในแบบสอบถามจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สอบถามความคิดเห็น และปัญหาของครอบครัว หลังจากได้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยและเสนอแนวความคิดในการออกแบบอาคารชุดพักอาศัยในรูปแบบทางสถาปัตยกรรม ทั้งภายในห้องพักอาศัยและภายนอกห้องพักอาศัย

จากรุงค์ แซ่ลิ้ม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวความคิดในการออกแบบทาวน์เฮาส์ ของการเคหะแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของผู้อยู่อาศัย ในการใช้สอยพื้นที่ภายในและภายนอกทาวน์เฮาส์ เพื่อการออกแบบอาคารทาวน์เฮาส์ เพื่อสนองความต้องการของผู้อาศัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือผู้อาศัยอยู่ในทาวน์เฮาส์ 2 ชั้น ของโครงการเคหะนครหลวงสมุทรปราการ ระยะที่ 1 จำนวน 143 หน่วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้คำร้อยละเป็นเกณฑ์ และใช้การสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย ร่วมกับการสังเกตเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบที่พหุศาสตร์ การจัดสภาพแวดล้อม ให้มีความสอดคล้องกลมกลืน ไม่เกิดปัญหาและสามารถตอบสนองความต้องการ การใช้สอยได้อย่างเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันจำนวน 528 ครอบครัว เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันไม่มีความแตกต่างทางด้านสังคมกันมากนัก เพราะเป็นพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยเหมือนกัน และมีอาชีพอยู่ในวิชาชีพสายช่างเป็นส่วนมาก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดังนี้

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยอิงวิธีของ Krejcie, R.V. and D.W. Morgan (1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับจำนวน 239 คนจากจำนวน 528 ครอบครัว เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. สำรวจแผนผัง ผังบริเวณของชุมชน ตลอดจนพร้อมทั้งบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกเป็นกรอบแนวความคิด (Conceptual Frame) ในการกำหนดองค์ประกอบด้านต่าง ๆ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's scale) จำนวน 4 ข้อ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่ที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's scale) จำนวน 2 ข้อ ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการลักษณะที่ที่พักอาศัย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่ที่พักอาศัย ในชุมชนมักกะสันมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามตัวอย่าง เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ทำการตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของถ้อยคำ สำนวนภาษา และความชัดเจนของข้อความคำถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 ผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขแบบสอบถาม ตามที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมได้ตรวจสอบแล้ว ได้นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงของเนื้อหาอีกครั้ง โดยได้กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. อาจารย์กำธร บุญปาลิต ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองออกแบบและก่อสร้าง (สถาปนิก) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอาจารย์สอนภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์
3. อาจารย์สมเดช ฉัตรมงคล ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียน (นักวิชาการ) มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
4. อาจารย์ปัทมา ณะศิริ อาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย (นักภาษาไทย) โรงเรียนมัธยมศึกษา
5. อาจารย์สุรพร สุวานิโช อาจารย์ 2 ระดับ 7 ผู้ช่วยฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ โรงเรียนเรียนมัธยมศึกษา

3.3.3 ผู้วิจัยได้รวบรวมคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาพิจารณาดำเนินการแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมอีกครั้ง แล้วจึงให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้เพื่อหาปัญหาและข้อผิดพลาดในการตอบแบบสอบถาม

3.3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ชุด เพื่อนำปัญหาในการตอบแบบสอบถามที่พบจากการทดลองใช้ ไปปรับปรุงแก้ไข โดยปรึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อทำหนังสือ จากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตราชเทวี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการเดินสอบถามตามอาคารบ้านพักแต่ละหลังจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีรับแบบสอบถาม โดยมีข้อกำหนดของผู้ที่จะตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) เป็นครอบครัวของผู้อาศัยที่เป็นบ้านแถวไม้แบบเก่า ในพื้นที่บ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน
- 2) ใน 1 หน่วยพักอาศัย สามารถตอบแบบสอบถามได้ 1 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำคะแนนมารวบรวมในแต่ละตอน ตามเรื่องที่ได้ศึกษา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยให้สถิติอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) จำแนกตามข้อคำถาม โดยใช้อัตราเฉลี่ยที่ 50% ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่นำมาใช้ออกแบบ ตลอดจนข้อมูลจากการสังเกต ภาพถ่าย นำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ
- 3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ
- 3.5.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน ที่พักอาศัย ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1) ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย
 - 2) แสงสว่างจากธรรมชาติภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ
 - 3) องค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่พักอาศัย
 - 4) การระบายอากาศภายในที่พักอาศัยของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ
- 3.5.4 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก ที่พักอาศัย ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้
 - 1) การเร่งพัฒนาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ของชุมชน
 - 2) การเร่งพัฒนาและปรับปรุงด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน
- 3.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตอบ

3.5.6 การแปลค่าความหมายคะแนน แปลความหมายของข้อมูล โดยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเป็นแบบการเทียบผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) กำหนดคะแนนสูงสุดให้มีค่าไม่เกิน 5.00 และคะแนนต่ำสุด ให้มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00 ดังนี้
(Best, J.W. 1977 : 147)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกที่พักอาศัย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 - 5.00 หมายถึง	มีความคิดเห็นมากที่สุด
3.50 - 4.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นมาก
2.50 - 3.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นปานกลาง
1.50 - 2.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อย
1.00 - 1.49 หมายถึง	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือดังกล่าวข้างต้น จึงนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมาใช้เป็นแนวความคิดในการออกแบบบ้านพักอาศัยชุมชนมักกะสันที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพเศรษฐกิจ สังคม เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยได้มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนมักกะสัน เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้อยู่อาศัย และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ นำมาวิเคราะห์ สรุปหาแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบชุมชน รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการลักษณะที่ที่พักอาศัย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่ที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสัน

แบบสอบถามมีทั้งหมด 239 ชุด ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์จำนวน 230 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.23 โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) ในส่วนของข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม และ สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) โดยข้อใดที่มีค่าร้อยละสูงสุด ถือเอาข้อนั้นเป็นข้อมูลเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน ที่ที่พักอาศัย และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนอก ที่ที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's scale) โดยการแปลค่าความหมายคะแนน แปลความหมายของข้อมูล โดยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเป็นแบบการเทียบผลการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) กำหนดคะแนนสูงสุดให้มีค่าไม่เกิน 5.00 และคะแนนต่ำสุด ให้มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) คำถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตอบ โดยข้อใดที่มีค่าร้อยละสูงสุด ถือเอาข้อนั้นเป็นข้อมูลเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการออกแบบ

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสำรวจ ทำการสำรวจ ผังบริเวณของชุมชน บ้านพัก พร้อมกับบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอก

2. แบบสอบถาม ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางประกอบการบรรยายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม เศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พักอาศัย

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา ข้อเสนอแนะและความต้องการลักษณะที่พักอาศัย เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

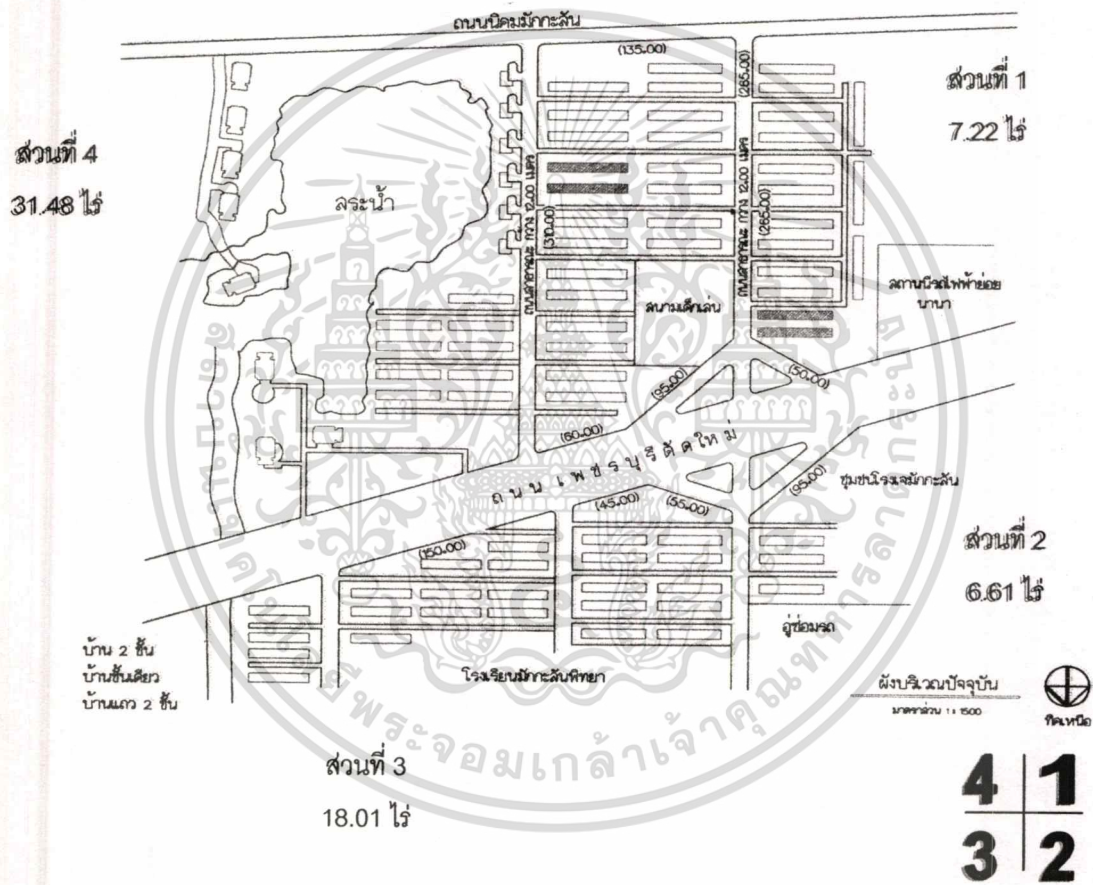
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 การเสนอผลการสำรวจผังบริเวณ และการบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอกของชุมชน บ้านพัก

1. ผังบริเวณของชุมชน บ้านพัก

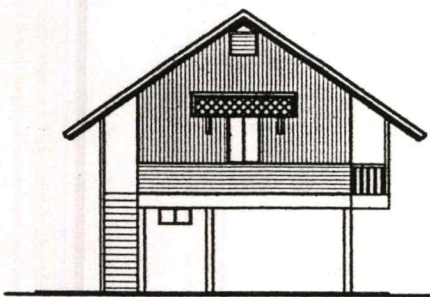
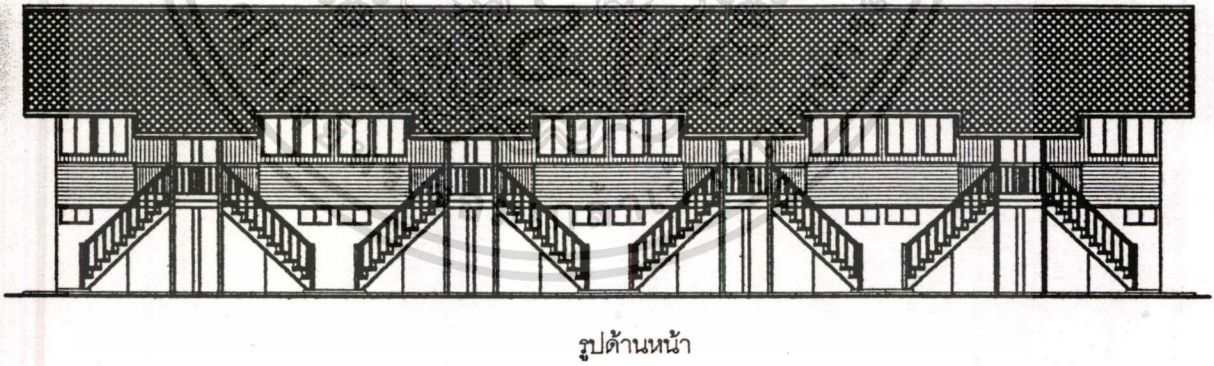
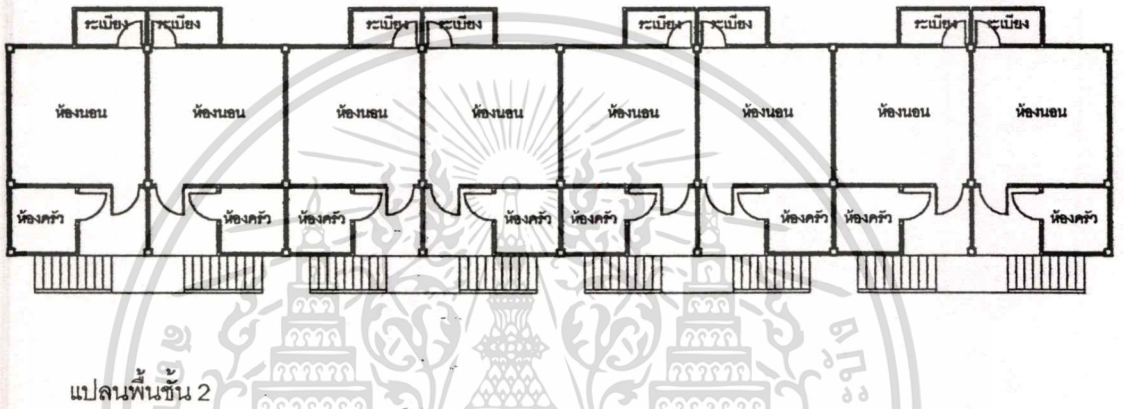
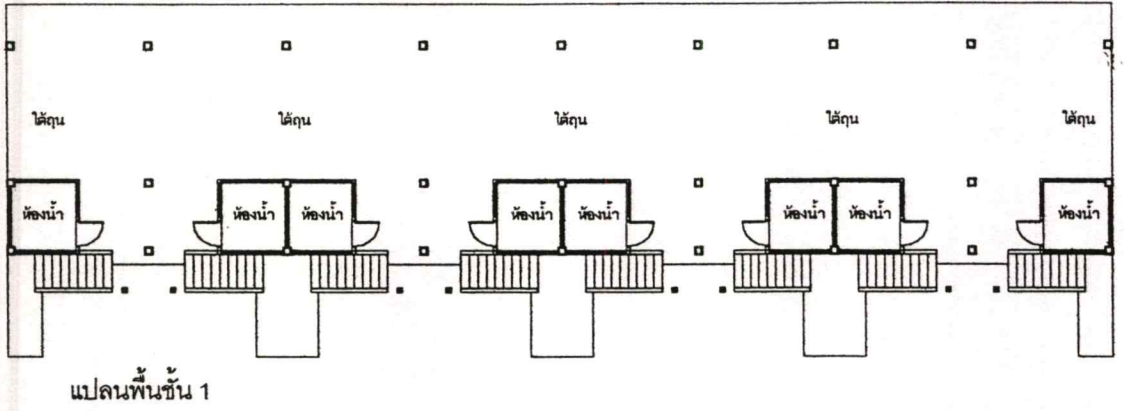
พบว่า ชุมชนมักกะสัน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ด้วยถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และถนนนา นามีพื้นที่ส่วนที่ 1 ประมาณ 7.22 ไร่ ส่วนที่ 2 ประมาณ 6.61 ไร่ ส่วนที่ 3 ประมาณ 18.01 ไร่ และส่วนที่ 4 ประมาณ 31.48 ไร่ รวมทั้งหมด ประมาณ 63.32 ไร่

ภาพที่ 4.1 แสดงผังบริเวณที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน

ที่มา : JICA แผนที่กรุงเทพมหานคร มาตราส่วน 1 : 4,000 หมายเลขระวาง 11-3-A

และจากการสำรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดประกอบบ้านแถว

ชื่อ บ้านพักพนักงานรถไฟ แบบบ้านแถว

- 1 บ้านแถว มี 8 หน่วย ที่พักอาศัย (8 ห้อง)
- ชั้นล่างมีห้องน้ำ บันไดสำหรับแต่ละครอบครัว
- ชั้นบนยกพื้นสูง 2.10 ม.
- ห้องนอนติดกับห้องครัวโดยแยกด้วยผนังไม้
- หลังคาจั่ว มุงด้วยกระเบื้องดินเผา มีช่องระบายลม เหนือหน้าต่างชั้น 2
- ประตู และหน้าต่าง เป็นบานไม้
- พื้นที่ใช้สอยรวม 27 ตร.ม/1 ยูนิต
- นายบำรุง อรุณเวช สถาปนิกผู้ออกแบบ

ที่มา : การรถไฟแห่งประเทศไทย แบบก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมหมายเลข 3058-23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัย

2.1 บริเวณชั้นล่างของบ้านพักอาศัย พบว่า มีลักษณะเป็นห้องโล่ง ซึ่งผู้พักอาศัยส่วนใหญ่ได้ดัดแปลงเป็นที่ทำครัว ห้องครัว และซักล้าง

ภาพที่ 4.2 – 4.3 บริเวณชั้นล่างของบ้านพักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

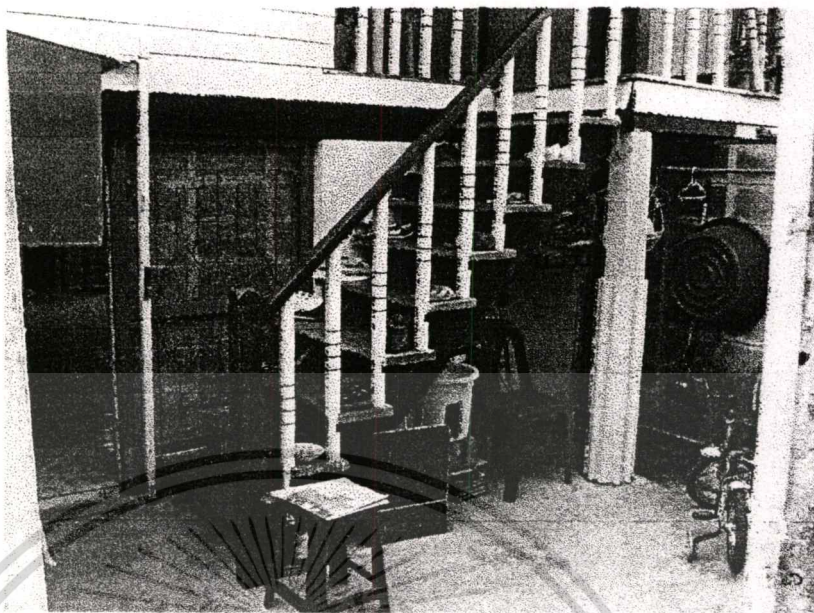
2.2 บริเวณพื้นที่ชั้นบนของบ้านพักอาศัย พบว่า มีลักษณะเป็นระเบียบ ที่ผู้พักอาศัยใช้เป็นมุมพักผ่อนเนกประสงค์ รวมถึงใช้เป็นที่ตากเสื้อผ้าบนบ้าน ส่วนใหญ่จัดเป็นห้องนอนและมีบริเวณสำหรับการพักผ่อน

ภาพที่ 4.4 - 4.5 แสดงบริเวณพื้นที่ชั้นบนของบ้านพักอาศัย

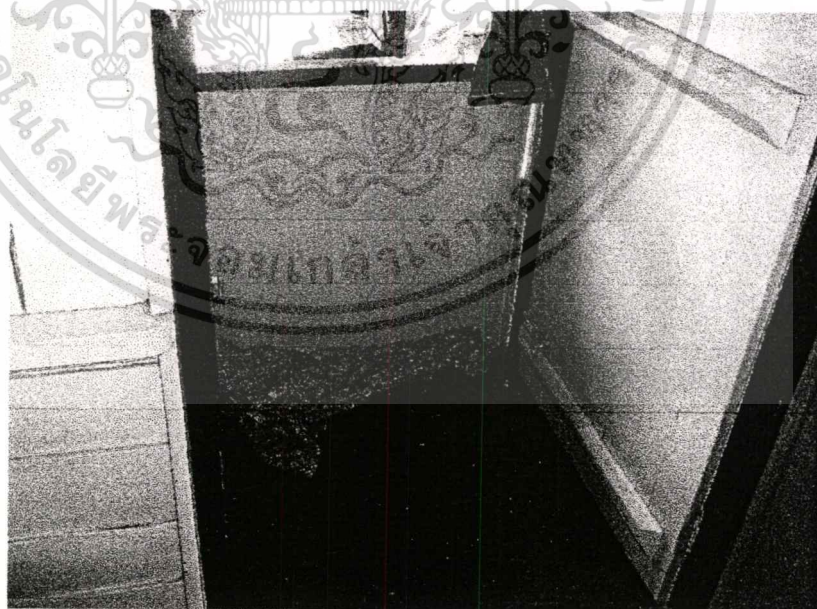
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การขึ้นลงระหว่างชั้นบนและชั้นล่าง บ้านไต่อยู่ด้านนอกของที่อยู่อาศัย

ภาพที่ 4.6 แสดงบันไดทางขึ้นระหว่างชั้นบนและชั้นล่าง

2.4 มีระเบียงบริเวณด้านหลังอยู่ติดกับห้องนอน ส่วนใหญ่ผู้พักอาศัยได้ใช้ประโยชน์
 อกเนกประสงค์

ภาพที่ 4.7 แสดงทางออกสู่ระเบียงด้านหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ห้องน้ำ-ส้วม ส่วนใหญ่มีการปรับปรุงจากพื้นซีเมนต์ เป็นพื้นปูกระเบื้อง และ
ส้วมเป็นแบบนั่งยอง ภาคน้ำ

ภาพที่ 4.8 แสดงห้องน้ำ-ส้วม

3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกที่อยู่อาศัย

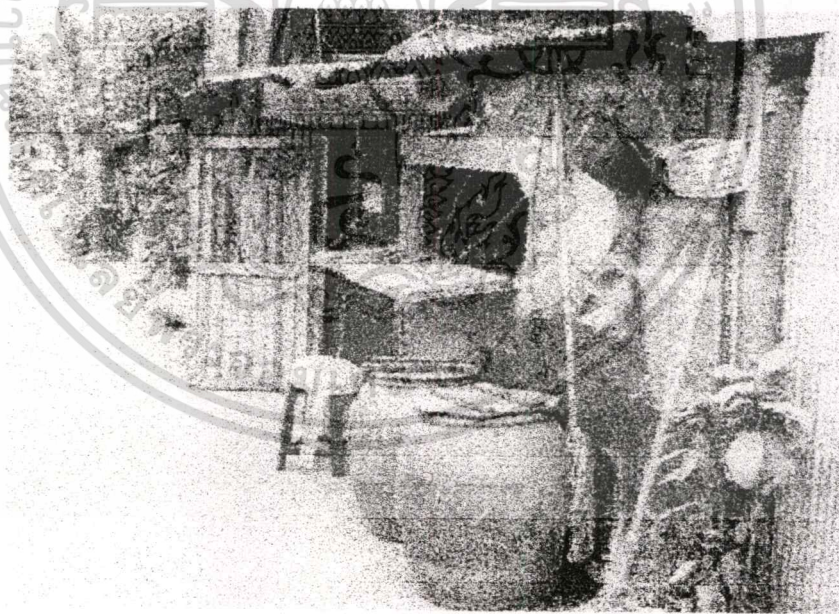
3.1 กันสาด ส่วนใหญ่พบว่า ทำด้วยไม้ มีสภาพเก่า หรุดโทรม

ภาพที่ 4.9 แสดงกันสาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ถนนหลัก ทางเข้าชุมชน มีลักษณะกว้างประมาณ 4 เมตร ซึ่งคนในชุมชนใช้เป็นที่ตั้งวางแผงขายของ รถเข็นขายของ ตลอดจนอุปกรณ์ เครื่องใช้ เช่น ตุ่มน้ำ ทำให้มีสภาพไม่เป็นระเบียบ คับแคบ

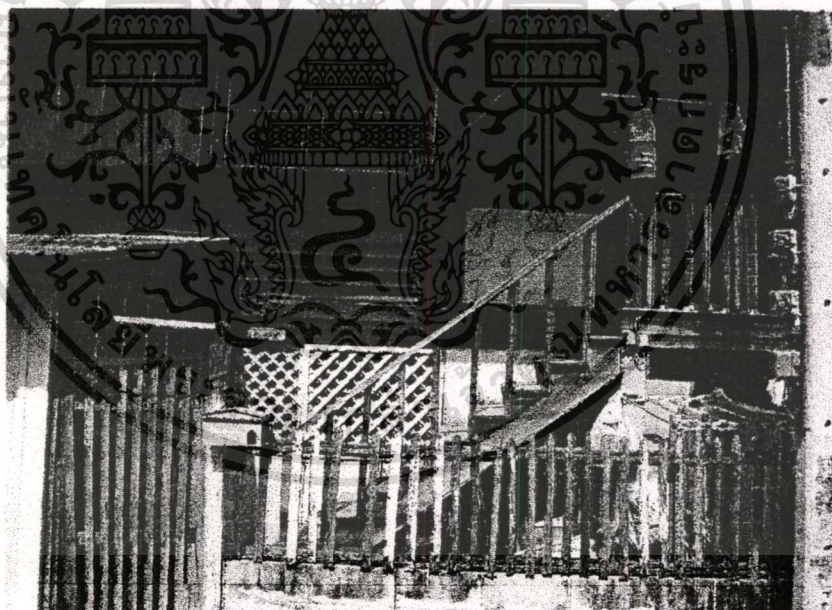
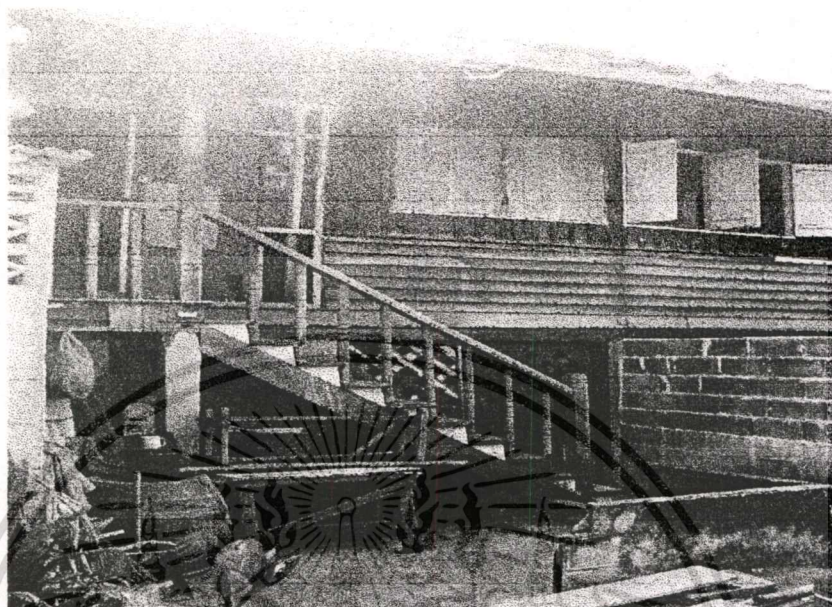

ภาพที่ 4.10 – 4.11 แสดงถนนหลัก ทางเข้าชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 บริเวณที่อยู่อาศัย เป็นบ้านแถวติดต่อกัน มีบริเวณไม่กว้าง สภาพรั้วบ้านเก่าทรุด

โทรม

ภาพที่ 4.12 – 4.13 แสดงบริเวณที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

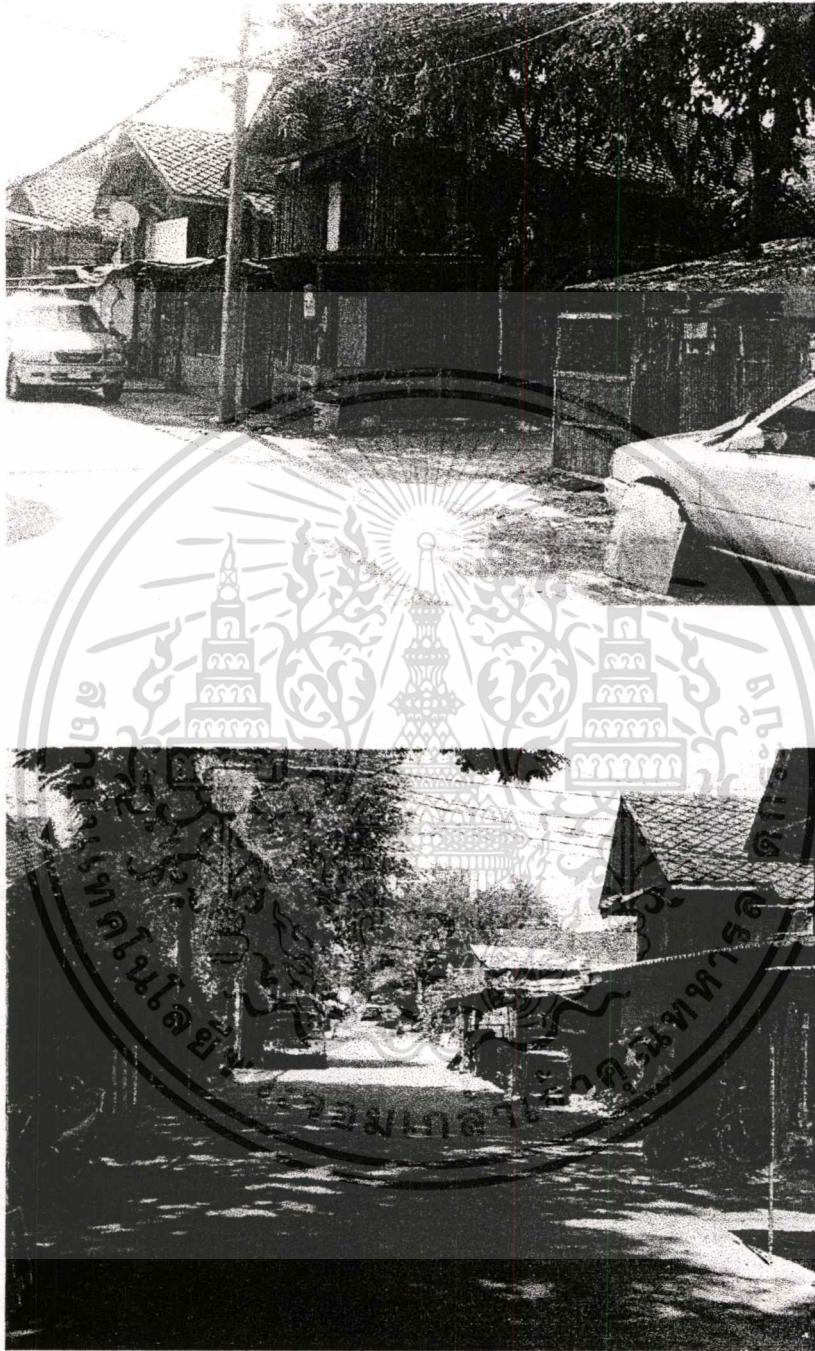
3.4 ถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย กว้างประมาณ 2 เมตร รถยนต์เข้าไม่ได้ ส่วนใหญ่ผู้อยู่อาศัยใช้สำหรับเดินเท้า และวางสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ และใช้เป็นพื้นที่ตากผ้า

ภาพที่ 4.14 – 4.15 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

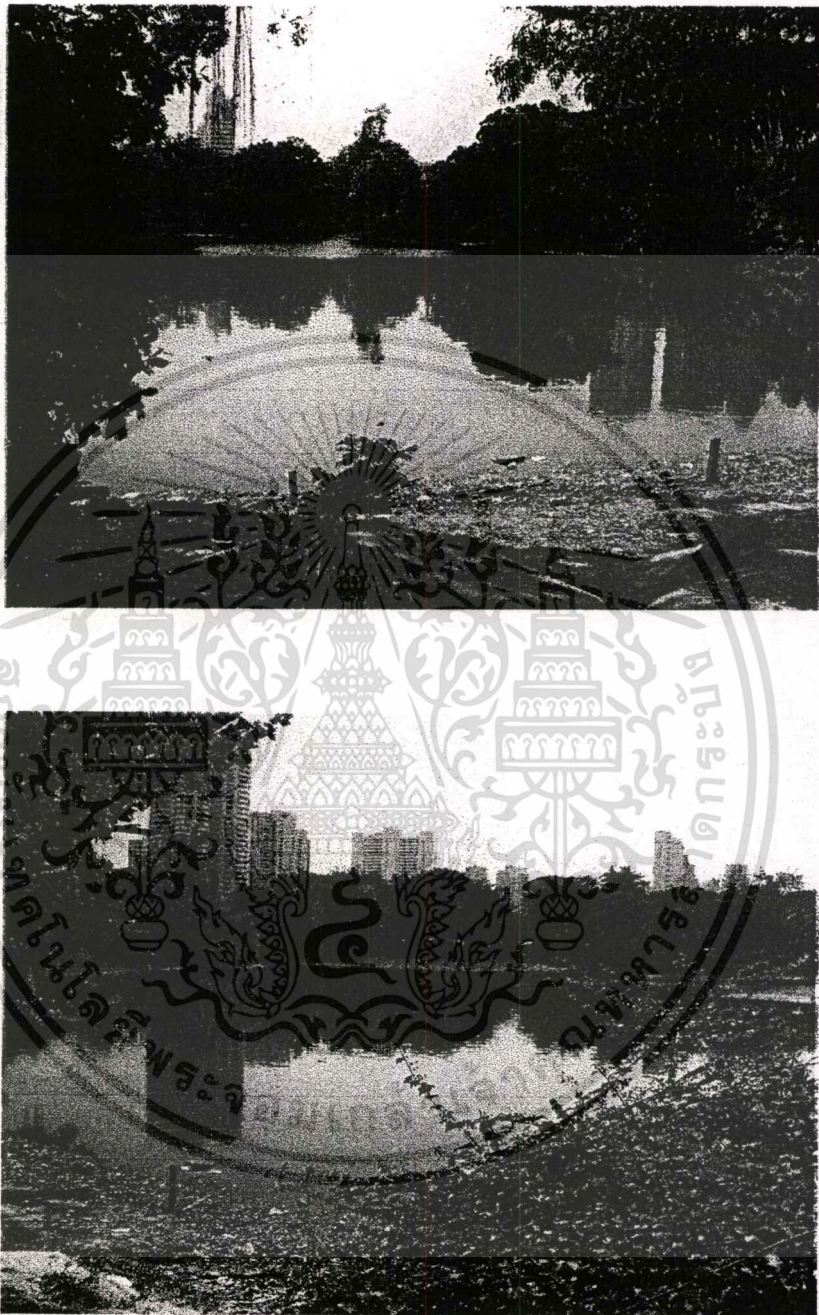
3.5 พื้นที่จอดรถ พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ใช้บริเวณทางเข้าหลักของชุมชนเป็นที่จอดรถโดยทำเพิงยื่นเป็นหลังคาคลุมและอาศัยร่มเงาของต้นไม้

ภาพที่ 4.16 – 4.17 แสดงบริเวณถนนซอยทางเข้าที่อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 พื้นที่พักผ่อน พบว่า ภายในบริเวณชุมชน มีสระน้ำขนาดใหญ่ ที่ผู้อยู่อาศัยส่วน
ใหญ่ใช้บริเวณนี้เป็นที่พักผ่อน ซึ่งสระน้ำดังกล่าวมีสภาพสกปรก น้ำมีกลิ่นเหม็น มีการทิ้งขยะ
เกลื่อนกลาน

ภาพที่ 4.18 – 4.19 แสดงบริเวณที่พักผ่อนภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.7 การทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน พบว่า ไม่มีภาชนะสำหรับทิ้งขยะ ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ทิ้งขยะบริเวณทั่วไปภายในชุมชน ทำให้เกิดความสกปรก กลิ่นเหม็น และเป็นที่แพร่เชื้อโรค

ภาพที่ 4.20 – 4.21 แสดงสภาพการทิ้งขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 บริเวณพื้นที่โล่งภายในชุมชนสำหรับการออกกำลังกาย พบว่า ผู้อยู่อาศัยใช้พื้นที่สนามกีฬาภายในชุมชน เป็นที่ออกกำลังกาย ซึ่งมีสภาพเป็นพื้นคอนกรีต และมีรั้วตะข่ายเหล็กที่อยู่ในสภาพที่ชำรุด ทรุศโทรม ขาดการบำรุงรักษา

ภาพที่ 4.22 – 4.23 แสดงพื้นที่สนามกีฬาภายในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ

ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	138	60.00
หญิง	92	40.00
รวม	230	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	62	26.96
30 – 40 ปี	78	33.91
มากกว่า 40 – 50 ปี	52	22.61
50 ปี ขึ้นไป	38	16.52
รวม	230	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	104	45.22
ปวช.	72	31.30
ปวท.	3	1.30
ปวส.	26	11.30
ปริญญาตรี	24	10.43
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.43
รวม	230	100.00
4. สถานภาพสมรส		
โสด	49	21.30
สมรส	175	76.09
หย่าร้าง	6	2.61
รวม	230	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
5. ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพฯ	166	72.17
ต่างจังหวัด	64	27.83
รวม	230	100.00
6. ตำแหน่งหน้าที่การงาน		
หัวหน้างาน	31	13.48
พนักงาน	132	57.39
อื่น ๆ	67	29.13
รวม	230	100.00
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนจนถึงปัจจุบัน		
น้อยกว่า 10 ปี	46	20.00
10 – 20 ปี	134	58.26
มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	50	21.74
รวม	230	100.00
8. รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนของครอบครัว		
น้อยกว่า 8,000 บาท	34	14.78
8,000 – 10,000 บาท	101	43.91
มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท	66	28.70
20,000 บาท ขึ้นไป	29	12.61
รวม	230	100.00
9. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
น้อยกว่า 3 คน	22	9.57
3 – 5 คน	163	70.87
มากกว่า 5 คน	45	19.57
รวม	230	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
10. งานพิเศษที่ทำให้มีรายได้เพิ่ม		
มี	96	41.74
ไม่มี	134	58.26
รวม	230	100.00
11. เงินออมในครอบครัว		
มี	174	75.65
ไม่มี	56	24.35
รวม	230	100.00
12. รายจ่ายต่อเดือน		
พอใช้	180	78.26
ไม่พอใช้	50	21.74
รวม	230	100.00
13. ยานพาหนะที่ใช้ในครอบครัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รถเก๋งส่วนบุคคล	26	11.30
รถกระบะ	9	3.91
รถจักรยานยนต์	137	59.57
รถจักรยาน	20	8.70
ไม่มี	38	16.52
รวม	230	100.00
14. การเดินทางไปทำงาน		
เดิน	57	24.78
รถส่วนตัว	135	58.70
รถรับจ้าง	38	16.52
รวม	230	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
15. สถานที่จอดยานพาหนะ		
จอดภายในบริเวณบ้าน	140	60.87
จอดบริเวณทางเท้า	39	16.96
จอดไว้ริมถนนของชุมชน	21	9.13
อื่น ๆ	30	13.04
รวม	230	100.00
16. ที่อยู่อาศัยนอกเขตชุมชนมักกะสัน		
ไม่มี	176	76.52
มี	54	23.48
รวม	230	100.00
17. กิจกรรมที่จัดในชุมชน		
วันขึ้นปีใหม่	124	53.91
วันสงกรานต์	66	28.70
อื่น ๆ	40	17.39
รวม	230	100.00
18. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน		
เข้าร่วม	192	83.48
ไม่เคยเข้าร่วม	38	16.52
รวม	230	100.00
19. ลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนมักกะสัน		
มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือกัน	115	50.00
ต่างคนต่างอยู่	32	13.91
มีความสนิทสนมกันทุกบ้าน	83	56.09
รวม	230	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
20. ความไว้วางใจในเพื่อนบ้าน		
ไว้วางใจ	205	89.13
ไม่ไว้วางใจ	25	10.87
รวม	230	100.00
21. ความช่วยเหลือสิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนบ้าน		
เคย ได้รับการช่วยเหลือ	201	87.39
ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือ	29	12.61
รวม	230	100.00
22. การเป็นสมาชิกชมรมในชุมชน		
เป็นสมาชิกชมรมในชุมชน	26	11.30
ไม่ได้เป็นสมาชิก	204	88.70
รวม	230	100.00
23. บริเวณที่ออกกำลังกาย		
ถนนภายในชุมชน	75	32.61
สนามเด็กเล่นในชุมชน	21	9.13
สนามกีฬาในชุมชน	66	28.70
อื่น ๆ	68	29.57
รวม	230	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 30 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.91 รองลงมาเป็นผู้มีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.96 ผู้อยู่อาศัยมีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.22 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 76.09 โดยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.17 และมีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นพนักงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.39 ระยะเวลาที่ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันจนถึงปัจจุบัน อยู่ในช่วง 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.26 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว อยู่ในช่วง 8,000 – 10,000 บาท ต่อเดือน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.91 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้อยู่ในช่วง มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.70 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่วมกันมากที่สุดคือ 3 – 5 คน คิดเป็นร้อยละ 70.87 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีงานพิเศษที่ทำให้มีรายได้เพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 58.26 ในขณะที่ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีเงินออมในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 75.65 และส่วนใหญ่มีรายจ่ายพอใช้ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 78.26

ในเรื่องของยานพาหนะที่ใช้ในครอบครัวนั้น ผู้อยู่อาศัยมีรถจักรยานยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.57 รองลงมาคือไม่มียานพาหนะใช้ในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 16.52 การเดินทางไปทำงาน ส่วนมากเดินทางด้วยรถส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 58.70 รองลงมาเดินทางไปทำงานด้วยวิธีการเดิน คิดเป็นร้อยละ 24.78 ส่วนสถานที่จอดยานพาหนะนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะจอดภายในบริเวณบ้าน คิดเป็นร้อยละ 60.87 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีที่อยู่อาศัยอื่นนอกเขตชุมชนมักกะสัน คิดเป็นร้อยละ 76.52

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 83.48 และกิจกรรมที่จัดในชุมชนคือกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 53.91 รองลงมาคือกิจกรรมวันสงกรานต์ คิดเป็นร้อยละ 28.70 และกิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.39

ลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนมักกะสันนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นชุมชนที่มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือกัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือเป็นชุมชนที่มีความสนิทสนมกันทุกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.09 ความไว้วางใจในเพื่อนบ้านนั้น ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 89.13 คิดว่ามีความไว้วางใจในเพื่อนบ้านได้ และในเรื่องของความช่วยเหลือสิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนบ้านนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเคยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 87.39 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 88.70

ในเรื่องของบริเวณที่ออกกำลังกาย ผู้อยู่อาศัยจะออกกำลังกายภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 32.61 รองลงมา คือสถานที่อื่น ๆ และ สนามกีฬาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.57 และ 28.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่อยู่อาศัย

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนร้อยละ ของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1. พื้นที่ที่ใช้ในการพบปะสังสรรค์เพื่อนบ้าน		
บริเวณหน้าบ้าน	144	62.61
บริเวณชั้นสอง	14	6.09
บริเวณทางเท้า	22	9.57
บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย	50	21.74
รวม	230	100.00
2. การใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อน		
อยู่บ้าน	200	86.96
ออกนอกบ้าน	30	13.04
รวม	230	100.00
3. พื้นที่บริเวณที่ใช้มากที่สุดในวันหยุด		
ห้องนอน	43	18.70
ห้องอเนกประสงค์	39	16.96
บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย	141	61.30
อื่น ๆ	7	3.04
รวม	230	100.00
4. พื้นที่บริเวณที่ใช้ร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุด		
ห้องนอน	19	8.26
ห้องอเนกประสงค์	43	18.70
บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย	163	70.87
อื่น ๆ	5	2.17
รวม	230	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
5. กิจกรรมของครอบครัวในวันหยุด		
ดูโทรทัศน์, ฟังเพลง	172	74.78
อ่านหนังสือ	24	10.43
ปลูกต้นไม้	20	8.70
อื่นๆ	14	6.09
รวม	230	100.00

จากตารางที่ 4.2 ผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยพบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.61 มักจะใช้พื้นที่ที่พบปะสังสรรค์เพื่อนบ้านในบริเวณหน้าบ้าน รองลงมาคือบริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 21.74 ในเรื่องของการใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อนนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อนโดยการอยู่กับบ้าน คิดเป็นร้อยละ 86.96 บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย เป็นพื้นที่ที่ใช้มากที่สุดในวันหยุด และเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุดมากที่สุดด้วย โดยคิดเป็นร้อยละ 61.30 และ ร้อยละ 70.87 ตามลำดับ โดยที่กิจกรรมของครอบครัวในวันหยุดส่วนมากคือ การดูโทรทัศน์, ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 74.78 รองลงมาคือ การอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 10.43

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย ผลการวิเคราะห์ทั้งภาพรวม และรายข้อ ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 – 4.4

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน รายข้อ

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย			
1.1 จำนวนห้องนอนภายในที่อยู่อาศัย	3.04	0.88	ปานกลาง
1.2 พื้นที่ห้องนอน	2.93	0.89	ปานกลาง
1.3 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)	2.87	1.01	ปานกลาง
1.4 พื้นที่ห้องครัว	2.60	0.98	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย(ต่อ)			
1.5 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม	2.59	0.94	ปานกลาง
1.5 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง	2.49	1.07	น้อย
1.6 พื้นที่ซัก-ล้าง	2.58	0.93	ปานกลาง
1.7 พื้นที่ตากผ้า	2.80	1.11	ปานกลาง
2. แสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย			
2.1 พื้นที่ห้องนอน	2.95	1.04	ปานกลาง
2.2 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)	2.94	1.05	ปานกลาง
2.3 พื้นที่ห้องครัว	2.71	0.91	ปานกลาง
2.4 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม	2.38	1.01	น้อย
2.5 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง	3.05	1.16	ปานกลาง
2.6 พื้นที่ซัก-ล้าง	2.75	1.00	ปานกลาง
2.7 พื้นที่ตากผ้า	3.24	1.22	ปานกลาง
3. องค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่อยู่อาศัย			
3.1 จำนวนดวงโคมต่อห้อง	3.12	0.90	ปานกลาง
3.2 กำลังส่องสว่างของดวงโคม	3.18	0.96	ปานกลาง
3.3 ตำแหน่งที่ติดตั้งดวงโคม	3.05	0.90	ปานกลาง
3.4 จำนวนปลั๊กไฟ	2.97	0.88	ปานกลาง
3.5 ตำแหน่งที่ติดตั้งปลั๊กไฟ	3.06	0.88	ปานกลาง
4. การระบายอากาศภายในที่อยู่อาศัย			
4.1 พื้นที่ห้องนอน	3.11	0.96	ปานกลาง
4.2 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)	3.17	1.02	ปานกลาง
4.3 พื้นที่ห้องครัว	2.85	0.98	ปานกลาง
4.4 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม	2.53	0.95	ปานกลาง
4.5 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง	3.15	1.21	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4. การระบายอากาศภายในที่อยู่อาศัย (ต่อ)			
4.6 พื้นที่ซัก-ล้าง	2.87	1.05	ปานกลาง
4.7 พื้นที่ตากผ้า	3.26	1.16	ปานกลาง
ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	2.90	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน แสดงในภาพรวม

สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย	2.74	0.98	ปานกลาง
2. แสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย	2.86	1.06	ปานกลาง
3. องค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่อยู่อาศัย	3.08	0.90	ปานกลาง
4. การระบายอากาศภายในที่อยู่อาศัย	2.99	0.88	ปานกลาง
ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัย	2.90	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 – 4.4 แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยของชุมชนมักกะสัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.90 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย พบว่า ในด้านองค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่อยู่อาศัย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.08 รองลงมาคือด้านการระบายอากาศในที่อยู่อาศัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และด้านแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และ ด้านขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ตามลำดับ

สำหรับการพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย ในรายข้อพื้นที่ระเบียงหน้าหลัง และ ในด้านแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย ในรายข้อพื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม มีระดับความคิดเห็นในระดับน้อย

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัย ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ และด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน

ผลการวิเคราะห์ปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ และด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชน

การเร่งพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. บริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ	3.26	1.32	ปานกลาง
1.1 ทางเท้าภายในชุมชน	3.33	1.13	ปานกลาง
1.2 พื้นที่จอดรถสาธารณะของชุมชน	3.30	1.29	ปานกลาง
1.3 พื้นที่สนามกีฬาของชุมชน	3.24	1.31	ปานกลาง
1.4 พื้นที่พักผ่อนสาธารณะของชุมชน	3.27	1.35	ปานกลาง
1.5 พื้นที่สนามเด็กเล่นของชุมชน	3.16	1.38	ปานกลาง
1.6 ความร่มรื่นตามธรรมชาติของชุมชน	3.29	1.46	ปานกลาง
2. สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน	3.43	1.27	ปานกลาง
2.1 การบริการโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน	3.47	1.26	ปานกลาง
2.2 ระบบแสงสว่างยามค่ำคืนภายในชุมชน	3.66	1.27	มาก
2.3 ระบบน้ำประปาภายในชุมชน	3.37	1.09	ปานกลาง
2.4 ระบบน้ำทิ้งสาธารณะภายในชุมชน	3.40	1.17	ปานกลาง
2.5 ระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชน	3.34	1.23	ปานกลาง
2.6 ระบบการป้องกันอัคคีภัยของชุมชน	3.35	1.26	ปานกลาง
2.7 ระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในชุมชน	3.40	1.30	ปานกลาง
การเร่งพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก	3.35	1.27	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ และด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.35 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย พบว่า ในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือด้าน บริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ

สำหรับการพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน ในรายข้อระบบแสงสว่าง ยามค่ำคืนภายในชุมชน มีระดับความคิดเห็นในการเร่งพัฒนาและปรับปรุงอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยในชุมชนมัทกะสัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ปรากฏผลดังตารางที่ 4.6 – 4.8

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนร้อยละของสภาพปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

สภาพปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่อยู่อาศัยมีความแออัดและคับแคบ พื้นที่ใช้สอยน้อยภายในบ้านแสงเข้าไม่ถึงและห้องน้ำมีพื้นที่น้อย บ้านควรมีบริเวณ	47	35.88
2. สภาพแวดล้อมของชุมชนสกปรก ขยะมีกลิ่นเหม็น ไม่มีการบำบัดน้ำเสีย มีการต่อเติม บ้านเรือนขาดความเป็นระเบียบ บ้านเก่าและทรุดโทรมมาก	41	31.30
3. เป็นแหล่งมั่วสุมมียาเสพติดและขโมย ทะเลาะวิวาท เสียงดัง	19	14.50
4. ระบบไฟฟ้าแสงสว่างภายในบ้านมีน้อย	16	12.21
5. มีโทรศัพท์สาธารณะน้อยไม่สะดวกและไม่มีความปลอดภัยยามค่ำคืน	8	6.11
	131	100.00

จากตารางที่ 4.6 ผู้อยู่อาศัยได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาของที่อยู่อาศัย พบว่า ปัญหาอันดับแรก คือสภาพปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัยมีความแออัดและคับแคบ พื้นที่ใช้สอยน้อย แสงสว่างเข้าไม่ถึงภายในบ้าน และห้องน้ำมีพื้นที่น้อย คิดเป็นร้อยละ 35.88 รองลงมาคือ ปัญหาสภาพแวดล้อมของชุมชนสกปรก ขยะมีกลิ่นเหม็น ไม่มีการบำบัดน้ำเสีย มีการต่อเติมบ้านเรือน ขาดความเป็นระเบียบ บ้านเก่า และทรุดโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 31.30 และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพปัญหาที่ชุมชนเป็นแหล่งมั่วสุ่มมียาเสพติดและขโมย ทะเลาะวิวาท เสียงดัง คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนร้อยละของข้อเสนอแนะแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรสร้างสนามเด็กเล่นและสนามกีฬาและสนามฟุตบอลให้เพียงพอต่อชุมชน	19	17.27
2. มีระบบสาธารณูปโภคที่ดีและครบครัน และมีสภาพถนนในชุมชนที่ดี, มีไฟฟ้าริมถนนให้แสงสว่างเพียงพอ	91	82.73
	110	100.00

จากตารางที่ 4.7 ผู้อยู่อาศัยได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีและครบครัน และมีสภาพถนนในชุมชนที่ดี, มีไฟฟ้าริมถนนให้แสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 82.73 รองลงมาคือ ควรสร้างสนามเด็กเล่นและสนามกีฬาและสนามฟุตบอลให้เพียงพอต่อชุมชน คิดเป็นร้อยละ 17.27 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนร้อยละของความต้องการลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการบ้านเดี่ยว 2-3 ห้องนอน	38	34.55
2. ต้องการที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะอาคารชุด	53	48.18
3. ต้องการที่อยู่อาศัยแบบ Town House	19	17.27
	110	100.00

จากตารางที่ 4.8 ผู้อยู่อาศัยได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการลักษณะที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ มีความต้องการที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะอาคารชุด คิดเป็นร้อยละ 48.18 รองลงมาคือ ต้องการบ้านเดี่ยว 2-3 ห้องนอน คิดเป็นร้อยละ 34.55 และต้องการที่อยู่อาศัยแบบ Town House คิดเป็นร้อยละ 17.27 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนมักกะสัน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาความต้องการที่พักอาศัย
3. เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยในเขตชุมชนมักกะสัน

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันจำนวน 528 ครอบครัว เนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันไม่มีความแตกต่างทางด้านสังคมกันมากนัก เพราะเป็นพนักงานของการรถไฟแห่งประเทศไทยเหมือนกัน และมีอาชีพอยู่ในวิชาชีพสายช่างเป็นส่วนมาก ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและวิธีการดังนี้

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยอิงวิธีของ Krejcie, R.V. and D.W. Morgan (1970) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับจำนวน 239 คนจากจำนวน 528 ครอบครัว เก็บข้อมูลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย(Simple Random Sampling)

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. แผนผัง ผังบริเวณของชุมชน บ้านพัก แพลนพื้นที่อาคาร ตลอดจนสำรวจพร้อมทั้งบันทึกภาพถ่ายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไปทั้งภายในและภายนอก
2. แบบสอบถาม การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกเป็นกรอบแนวคิด (Conceptual Frame) ในการกำหนดองค์ประกอบด้านต่าง ๆ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยแบ่งออกเป็น

ส่วนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's scale) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's scale) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางการออกแบบตามความต้องการเกี่ยวกับที่พักอาศัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 41 ข้อ

ตอนที่ 4 สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบที่พักอาศัย ในชุมชนมักกะสัน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อทำหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตราชเทวี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการเดินสอบถามตามอาคารบ้านพักแต่ละหลังจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีรื้อรับแบบสอบถาม โดยมีข้อกำหนดของผู้ที่จะตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) เป็นครอบครัวของผู้อาศัยที่เป็นบ้านแถวไม้แบบเก่า ในพื้นที่บ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน

2) ใน 1 หน่วยพักอาศัย สามารถตอบแบบสอบถามได้ 1 คน

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จากนั้นนำคะแนนมารวบรวมในแต่ละตอน ตามเรื่องที่ได้ศึกษา และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยให้สถิติอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) จำแนกตามข้อคำถาม โดยใช้อัตราเฉลี่ยที่ 50% ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ที่นำมาใช้ออกแบบ ตลอดจนข้อมูลจากการสังเกต ภาพถ่าย นำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม โดยการแจกแจงความถี่
คำนวณค่าร้อยละ

5.1.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย โดยการแจกแจงความถี่
คำนวณค่าร้อยละ

5.1.5.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายใน ที่พักอาศัย
ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย
- 2) แสงสว่างจากธรรมชาติภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ
- 3) องค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่พักอาศัย
- 4) การระบายอากาศภายในที่พักอาศัยของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ

5.1.5.4 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอก ที่พักอาศัย
ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) การเร่งพัฒนาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ของชุมชน
- 2) การเร่งพัฒนาและปรับปรุงด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน

5.1.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่า
ร้อยละ และสังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตอบ

5.1.6 ผลการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้แล้วนั้น สามารถสรุปผลการวิจัย
ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม เศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พักอาศัย

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

ตอนที่ 3 แนวทางกายออกแบบตามความต้องการเกี่ยวกับที่พักอาศัย

ตอนที่ 4 สภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยในชุมชนมักกะสัน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม เศรษฐกิจ

ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 30 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.91 รองลงมาเป็นผู้มีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.96 ผู้อยู่อาศัยมีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.22 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 76.09 โดยมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.17 และมีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นพนักงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.39 ระยะเวลาที่ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันจนถึงปัจจุบันอยู่ในช่วง 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.26 รายได้เฉลี่ยของครอบครัว อยู่ในช่วง 8,000 – 10,000 บาท ต่อเดือน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.91 รองลงมาเป็นผู้ที่มีรายได้ในช่วง มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.70 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่ร่วมกันมากที่สุดคือ 3– 5 คน คิดเป็นร้อยละ 70.87 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีงานพิเศษที่ทำให้มีรายได้เพิ่ม คิดเป็นร้อยละ 58.26 ในขณะที่ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีเงินออมในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 75.65 และส่วนใหญ่มีรายจ่ายพอใช้ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 78.26

ในเรื่องของยานพาหนะที่ใช้ในครอบครัวนั้น ผู้อยู่อาศัยมีรถจักรยานยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.57 รองลงมาคือไม่มียานพาหนะใช้ในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 16.52 การเดินทางไปทำงาน ส่วนมากเดินทางด้วยรถส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 58.70 รองลงมาเดินทางไปทำงานด้วยวิธีการเดิน คิดเป็นร้อยละ 24.78 ส่วนสถานที่จอดยานพาหนะนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ จะจอดภายในบริเวณบ้าน คิดเป็นร้อยละ 60.87 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีที่พักอาศัยอื่นนอกเขตชุมชนมักกะสัน คิดเป็นร้อยละ 76.52

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะในชุมชนนั้น พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 83.48 และกิจกรรมที่จัดในชุมชนคือกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 53.91 รองลงมาคือกิจกรรมวันสงกรานต์ คิดเป็นร้อยละ 28.70 และกิจกรรมอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.39

ลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนมักกะสันนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นชุมชนที่มีความอบอุ่นอารีช่วยเหลือกัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือเป็นชุมชนที่มีความสนิท

สนมกันทุกบ้าน คิดเป็นร้อยละ 36.09 ความไว้วางใจในเพื่อนบ้านนั้น ผู้อยู่อาศัยร้อยละ 89.13 คิดว่ามีความไว้วางใจในเพื่อนบ้านได้ และในเรื่องของความช่วยเหลือสิ่งต่าง ๆ จากเพื่อนบ้านนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเคยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 87.39 ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 88.70

ในเรื่องของบริเวณที่ออกกำลังกาย ผู้อยู่อาศัยจะออกกำลังกายภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 32.61 รองลงมา คือสถานที่อื่น ๆ และ สนามกีฬาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.57 และ 28.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พักอาศัย

2.1 สภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

ผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัยพบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.61 มักจะใช้พื้นที่ที่พบปะสังสรรค์เพื่อนบ้านในบริเวณหน้าบ้าน รองลงมา คือบริเวณชั้นล่างของที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 21.74 ในเรื่องของการใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อนนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่มักใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อนโดยการอยู่กับบ้าน คิดเป็นร้อยละ 86.96 บริเวณชั้นล่างของที่พักอาศัย เป็นพื้นที่ที่ใช้มากที่สุดในวันหยุด และเป็นพื้นที่ที่ใช้ร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุดมากที่สุดด้วย โดยคิดเป็นร้อยละ 61.30 และ ร้อยละ 70.87 ตามลำดับ โดยที่กิจกรรมของครอบครัวในวันหยุดส่วนมากคือ การดูโทรทัศน์, ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 74.78 รองลงมาคือ การอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 10.43

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัยของชุมชนมักกะสัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 2.90 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดย พบว่า ในด้านองค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่พักอาศัย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.08 รองลงมาคือด้าน การระบายอากาศในที่พักอาศัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และด้านแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 และ ด้านขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ตามลำดับ

สำหรับการพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย ในรายข้อพื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง และ ในด้านแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย ในรายข้อพื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม มีระดับความคิดเห็นในระดับน้อย

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ และด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 3.35 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยพบว่า ในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือด้าน บริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ

สำหรับการพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน ในรายข้อระบบแสงสว่างยามค่ำคืนภายในชุมชน มีระดับความคิดเห็นในการเร่งพัฒนาและปรับปรุงอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 สภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะและความต้องการลักษณะที่พักอาศัย เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยในชุมชนมักกะสัน

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาของที่พักอาศัย พบว่า ปัญหาอันดับแรก คือสภาพปัญหาในเรื่องที่พักอาศัยมีความแออัดและคับแคบ พื้นที่ใช้สอยน้อย แสงสว่างเข้าไม่ถึงภายในบ้าน และห้องน้ำมีพื้นที่น้อย คิดเป็นร้อยละ 35.88 รองลงมาคือ ปัญหาสภาพแวดล้อมของชุมชนสกปรก ขยะมีกลิ่นเหม็น ไม่มีการบำบัดน้ำเสีย มีการต่อเติมบ้านเรือนขาดความเป็นระเบียบ บ้านเก่า และทรุดโทรมมาก คิดเป็นร้อยละ 31.30 และสภาพปัญหาที่ชุมชนเป็นแหล่งมั่วสุมมียาเสพติดและขโมย ทะเลาะวิวาท เสียงดัง คิดเป็นร้อยละ 14.50 ตามลำดับ

ผู้อยู่อาศัยได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีระบบสาธารณูปโภคที่ดีและครบครัน และมีสภาพถนนในชุมชนที่ดี มีไฟฟ้ารั่มถนนให้แสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 82.73 รองลงมาคือ ควรสร้างสนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสนามฟุตบอลให้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 17.27 ตามลำดับ

ในเรื่องเกี่ยวกับความต้องการลักษณะที่พักอาศัยเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน พบว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ มีความต้องการที่พักอาศัยเป็นลักษณะอาคารชุด คิดเป็นร้อยละ 48.18 รองลงมาคือ ต้องการบ้านเดี่ยว 2-3 ห้องนอน คิดเป็นร้อยละ 34.55 และต้องการที่พักอาศัยแบบ Town House คิดเป็นร้อยละ 17.27 ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

จากผลสรุปในการวิจัยที่ได้ทำการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลและสรุปผลโดยแบ่งออกได้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไป และสภาพสังคม เศรษฐกิจ

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30-40 ปี สถานภาพสมรสแล้ว มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ และมีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นพนักงาน โดยใช้เวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมักกะสันเป็นเวลา 10-20 ปี รายได้เฉลี่ยของครอบครัวประมาณเดือนละ 8,000-10,000 บาท สภาพครอบครัวเป็นครอบครัวขนาดกลาง มีสมาชิกประมาณ 3-5 คน

ในด้านสังคม เศรษฐกิจนั้น ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมีเงินออม ทำให้มีรายจ่ายเพียงพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน และส่วนใหญ่จะมีรถจักรยานยนต์ไว้ใช้ในการเดินทางไปทำงาน โดยนิยามที่จะจอดรถไว้บริเวณที่พักอาศัย และครอบครัวของผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่มีที่พักอาศัยอื่นนอกเขตชุมชนมักกะสัน ในด้านสังคมภายในชุมชนนั้น จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันอยู่เสมอ และได้รับความร่วมมือจากสมาชิกของชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยกิจกรรมที่จัดคือ กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมวันสงกรานต์ และกิจกรรมอื่น ๆ เป็นต้น

สภาพสังคมการอยู่อาศัยในชุมชนมักกะสันนั้น มีความสนิทสนม โอบอ้อมอารีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการให้ความไว้วางใจกันระหว่างเพื่อนบ้าน และในการใช้เวลาว่างเพื่อออกกำลังกายส่วนมากจะใช้เวลาว่างทั่วไปภายในชุมชน เป็นสถานที่ออกกำลังกายและบางส่วนใช้สนามกีฬาของชุมชน

5.2.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ที่พักอาศัย

5.2.2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่พักอาศัย

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเป็นสอดคล้องกันว่าการใช้เวลาว่างในวันหยุดพักผ่อนนั้นจะอยู่ใช้เวลาอยู่ที่บ้าน และพื้นที่บริเวณชั้นล่างของที่พักอาศัย เป็นพื้นที่ที่ใช้และเหมาะสมที่สุดในการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุด ซึ่งกิจกรรมที่ทำร่วมกันของครอบครัวคือ การดูโทรทัศน์ ฟังเพลง และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่ยังเห็นด้วยกับการใช้พื้นที่บริเวณหน้าบ้าน เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการพบปะสังสรรค์เพื่อนบ้าน

วิโรจน์ นิพัทธะวัฒน์ (2534 : 299) ได้กล่าวถึงการออกแบบที่พักอาศัยว่า นอกจากแนวคิดทางหน้าที่ใช้สอย ยังต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในการจัดกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม พื้นที่จำเป็นต้องมีการติดต่อกันอย่างสะดวก และรวดเร็ว ย่อมหมายถึงพื้นที่ต้องอยู่ใกล้ชิดกัน หรือบางที่อาจจะต้องใช้พื้นที่ใช้สอยร่วมกัน บางพื้นที่ บางสภาวะการณ์ที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการเฉพาะก็ควรจัดพื้นที่ในสภาวะการณ์ที่เป็นส่วนตัว นอกจากนี้ยังต้องมีแนวความคิดในการจัดให้มีความยืดหยุ่นในด้านการใช้สอย โดยการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เป็นระบบเปิด

5.2.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

1. ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย อันประกอบด้วยจำนวนห้องนอนภายในที่พักอาศัย พื้นที่ของห้องนอน พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง) พื้นที่ห้องครัว พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่ซัก-ล้าง พื้นที่ตากผ้า นั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าสภาพของบ้านพักอาศัยได้ตอบสนองความต้องการของผู้อยู่อาศัยได้ในระดับหนึ่ง และถ้ามีการพัฒนา ปรับปรุงในเรื่องของขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอย ให้มีขนาดที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการและการทำกิจกรรมของผู้อยู่อาศัยได้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของพื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง ที่ผู้อยู่อาศัยมีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยนั้น จะทำให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความพึงพอใจในที่พักอาศัยมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ สุรพงษ์ ทาวเวอร์ (2542 : 13) ที่ได้กล่าวว่า การออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นไปตรงประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรก เพราะจุดประสงค์ในการออกแบบอาคารพักอาศัยคือ มีความสะดวกในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร ให้เกิดความสบาย การกำหนดพื้นที่ใช้สอยให้สอดคล้องกับความต้องการ และกิจกรรมในการใช้พื้นที่ และการจัดวางตำแหน่งของพื้นที่ใช้สอยเหล่านั้นให้สัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม

2. แสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอย

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในเรื่องของแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ในบ้านพักอาศัย ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่ห้องนอน พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง) พื้นที่ห้องครัว พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง พื้นที่ซัก-ล้าง พื้นที่ตากผ้า นั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทำให้เห็นว่าทิศทางในการตั้งบ้านพักอาศัยนั้นอยู่ในทิศทางที่เหมาะสมพอสมควร และถ้าได้การเพิ่มแสงสว่างในบริเวณพื้นที่ห้องน้ำ-ส้วมแล้ว จะทำให้บ้านพักอาศัยมีความเหมาะสมในเรื่องของแสงสว่างจากธรรมชาติมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2536 : 79-80) กล่าวว่า แสงสว่างเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้อยู่อาศัยรู้สึกสบาย ถ้าได้รับปริมาณแสงสว่างที่พอเหมาะ และสม่ำเสมอโดยปราศจากแสงสะท้อนจากภายนอกเข้ามาภายในอาคารมากเกินไป และ สุรพงษ์ ทาวเวอร์ (2542 : 20) กล่าวว่า การให้แสงธรรมชาติในอาคารเป็นการจัดปริมาณการส่องสว่างภายในอาคารให้เพียงพอกับการมองเห็นโดยปราศจากแสงจ้าสะท้อนเข้าตา ควรจัดให้ความเข้มของแสงภายนอกอาคารมีปริมาณไม่แตกต่างกับแสงภายในมากนัก เพื่อให้สายตาสามารถปรับได้ทันท่วงทีเมื่อออกนอกอาคารหรือเข้ามาในอาคาร ถ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกมีแสงจ้ามากก็ต้องหาวิธีลดความจ้าของแสงลง เช่น การปลูกต้นไม้ และใช้สีอาคารช่วย คือไม่ทาสีสว่างหรือมืดเกินไป

3. องค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่พักอาศัย

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นในเรื่องขององค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่พักอาศัย ซึ่งประกอบด้วย จำนวนดวงโคมต่อห้อง กำลังส่องสว่างของดวงโคม ตำแหน่งที่ติดตั้งดวงโคม จำนวนปลั๊กไฟ และตำแหน่งที่ติดตั้งปลั๊กไฟนั้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และถ้ามีการปรับปรุง เพิ่มจำนวนปลั๊กไฟให้มากขึ้นจะมีความเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2536 : 79-80) ที่กล่าวว่าผู้ออกแบบควรพิจารณาในเรื่องการให้แสงสว่างเข้าไปในอาคาร ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพมากที่สุด รวมทั้งการจัดตำแหน่งดวงโคม และการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด เพื่อใช้แสงสว่างร่วมกัน ในกรณีที่แสงสว่างจากธรรมชาติไม่เพียงพอ ร่วมทั้งการสำรองปลั๊กไฟสำหรับพื้นที่ที่ต้องการแสงสว่างมาก

4. การระบายอากาศภายในที่พักอาศัย

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นในเรื่องของการระบายอากาศภายในที่พักอาศัย ของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่าง ๆ ประกอบด้วย พื้นที่ห้องนอน พื้นที่ห้องเอนกประสงค์ (ชั้นล่าง) พื้นที่ห้องครัว พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง พื้นที่ซัก-ล้าง พื้นที่ตากผ้า นั้น มีความเหมาะสมในเรื่องของการระบายอากาศอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ถ้าได้รับการปรับปรุงในพื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม พื้นที่ห้องครัว และพื้นที่ซัก-ล้างแล้ว ทำให้ไม่มีความอับชื้น ทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจมากขึ้น สอดคล้องกับ ตรังใจ บุรณสมภพ (2527 : 74) ได้กล่าวว่า การระบายอากาศเป็นการเปลี่ยนอากาศเก่าภายในห้องออกไป เปลี่ยนเอาอากาศที่ใหม่ ที่สดชื่นเข้ามาแทนที่ หลักในการออกแบบอาคารในประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตร้อน ต้องใช้ลมธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อเน้นความสบายให้แก่ผู้อยู่อาศัย

5.2.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

1. บริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนาสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย ในบริเวณพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ ซึ่งรวมถึง บริเวณทางเท้าภายในชุมชน พื้นที่จอดรถสาธารณะของชุมชน พื้นที่สนามกีฬาของชุมชน พื้นที่พักผ่อนสาธารณะของชุมชน พื้นที่สนามเด็กเล่นของชุมชน และความร่มรื่นตามธรรมชาติของชุมชนนั้น อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้อยู่อาศัยมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัยในระดับหนึ่ง ถ้ามีการพัฒนาให้มีความเหมาะสม และเกิดความพร้อมในการใช้งานในเรื่องของพื้นที่ใช้สอยต่าง ๆ จะทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความสะดวก สบายมากขึ้น

2. สาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชน

ผู้อยู่อาศัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเร่งพัฒนา ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชน ในเรื่องของการบริการโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชน ระบบน้ำประปาภายในชุมชน ระบบน้ำทิ้งสาธารณะภายในชุมชน ระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชน ระบบการป้องกันอัคคีภัยของชุมชน และระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และในเรื่องของระบบแสงสว่างยามค่ำคืนภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาในเรื่องระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการของชุมชนในภาพรวมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เพราะปัญหาที่เกิดจากการขัดข้องในเรื่องดังกล่าว นำมาซึ่งปัญหาของสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบแสงสว่างยามค่ำคืนภายในชุมชนควรปรับปรุงให้มีมากขึ้น เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยเกิดความรู้สึกปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชนมักกะสันที่พบว่า ที่พักอาศัยมีความแออัดและคับแคบ พื้นที่ใช้สอยน้อยภายในบ้านแสงเข้าไม่ถึงและห้องน้ำมีพื้นที่น้อย บ้านควรมีบริเวณ และสภาพแวดล้อมของชุมชนสกปรก ขยะมีกลิ่นเหม็น ไม่มีการนำบัดน้ำเสีย มีการต่อเติม บ้านเรือนขาดความเป็นระเบียบ บ้านเก่าและทรุดโทรมมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลของการวิจัยไปใช้ในการออกแบบและปรับปรุงชุมชนมักกะสัน ได้ดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในและสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกชุมชนมักกะสันนั้น พบว่าผู้อยู่อาศัยมีความต้องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพในด้านพื้นที่ใช้สอยทั้งภายในและภายนอก เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมของสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนบ้าน ดังนั้นในการออกแบบสร้างที่พักอาศัยจึงควรให้ความสำคัญกับขนาดพื้นที่ให้สอดคล้องกับการทำกิจกรรมของผู้อยู่อาศัย

2. ในการกำหนดองค์ประกอบของบ้านพักอาศัย ต้องให้ความสำคัญกับความต้องการ ประโยชน์จากการใช้งานของผู้อยู่อาศัย เพื่อให้ทุกพื้นที่ของบ้านพักอาศัยสามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า

3. ในการศึกษาความต้องการลักษณะที่พักอาศัย พบว่าผู้อยู่อาศัยมีความต้องการที่พักอาศัยลักษณะอาคารชุดมากที่สุด รองลงมาคือ บ้านเดี่ยว และบ้านลักษณะ Town House ตามลำดับ ดังนั้นในการออกแบบเพื่อปรับปรุงชุมชนมักกะสันจึงควรให้สอดคล้องกับลักษณะที่พัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาศัยที่ชุมชนต้องการ และให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจภาค อสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาแพง ตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน และการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า แนวความคิดในการออกแบบบ้านพักอาศัยชุมชน มักกะสัน เป็นกรณีศึกษา มีการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี สภาพปัญหา ความต้องการ ทำให้ได้ มาซึ่งแนวความคิดในการออกแบบ ซึ่งแนวความคิดส่วนใหญ่มีที่มาจากข้อมูลพื้นฐานทั่วไป และการแสดงความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัย ทำให้ได้แนวทางในการออกแบบสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมของชุมชนต่าง ๆ ไปเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ และ นโยบายของรัฐ ดังนั้นพฤติกรรม การใช้ชีวิต การใช้พื้นที่ใช้สอยของผู้อยู่อาศัยในชุมชนต่าง ๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ จึงควรมีการศึกษาวินิจฉัยสภาพความต้องการของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ต่าง ๆ ตามสอดคล้องตรงตามสภาพปัจจุบัน

2. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการ การแก้ปัญหา และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของ ชุมชน ที่มีการอพยพ ย้ายถิ่น แออัด และเสื่อมโทรม

5.4 การนำเสนอแนวทางการออกแบบบ้านพักอาศัยชุมชนมักกะสัน

จากการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยและทำการกำหนดแนวความคิดใน การออกแบบ โดยจัดทำเป็นโครงร่างแนวความคิดในการออกแบบในรูปแบบทางกายภาพ ดังนี้

1. แนวความคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย
2. แนวความคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายนอกที่ที่พักอาศัย
3. แนวความคิดในการรื้อย้ายบ้านแถวไม้ เพื่อก่อสร้างอาคารชุด
4. โครงร่างออกแบบทางสถาปัตยกรรม

1. แนวความคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายในที่พักอาศัย

1.1 ห้องนอน จำเป็นต้องมีความเป็นส่วนตัวของผู้พักอาศัย และจะต้องมีแสงสว่าง การ ระบายอากาศที่ดี

1.2 ห้องอเนกประสงค์ สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เช่น เป็นส่วนที่รับแขก ทานอาหาร หรือพักผ่อนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ห้องน้ำ-ส้วม ห้องพักรวมมีการแยกห้องน้ำ-ส้วม และอ่างล้างหน้า ออกจากกัน ซึ่งจะสามารถใช้งานได้ดี ในช่วงเวลาเร่งด่วน เมื่อมีผู้พักอาศัยหลายคน

1.4 พื้นที่ระเบียง ตากผ้า และซักผ้า ด้านล่างใช้สำหรับตากผ้าประเภทชุดชั้นใน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ต่อการมองเห็น

1.5 การจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ควรมีรูปแบบภาชนะในการจัดเก็บที่มองดูสวยงามและมีความเหมาะสม

2. แนวความคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมภายนอกที่พักอาศัย

2.1 มีการกำหนดพื้นที่ว่าง (Open Space) เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมของผู้พักอาศัย ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เช่น พื้นที่พักผ่อน สนามเด็กเล่น สนามกีฬา เป็นต้น

2.2 มีการกำหนดพื้นที่จอดรถของผู้อยู่อาศัย และมีความสะดวกในการเข้า-ออก ภายในที่พักอาศัยสู่ถนนทางเข้าหลัก (Main Entrance) เพื่อความเป็นสัดส่วนและมีระเบียบ

2.3 แยกทางเดินออกจากถนนภายในชุมชน เพื่อความปลอดภัยและสามารถกันแดดและฝนได้

2.4 การกำจัดขยะออกจากที่อยู่อาศัย จะมีถังขยะรวมเพื่อรอการขนย้ายของเทศบาล โดยกำหนดจุดขนย้ายให้ห่างจากที่พักอาศัยพอสมควรเพื่อป้องกันการส่งกลิ่น

2.5 ระบบน้ำประปา ภายในอาคารจะมีถังเก็บน้ำสำรองฝังไว้ใต้ดิน และบนพื้นที่ชั้นดาดฟ้า รวมถึงมีเครื่องสูบน้ำ

3. แนวความคิดในการรื้อย้ายบ้านแถวไม้ เพื่อก่อสร้างอาคารชุด

ในการรื้อย้ายเพื่อก่อสร้างอาคารชุดจำนวน 21 อาคาร รวมทั้งหมด 840 ห้องนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดดังนี้

3.1 รื้อย้ายบ้านไม้ระยะที่ 1 จำนวน 15 เรือนแถว รวม 120 ครอบครัวย้ายไปยังพื้นที่สนามกีฬาซึ่งเตรียมไว้สำหรับที่พักอาศัยชั่วคราวระหว่างการก่อสร้าง โดยใช้บ้านแถวถอดประกอบได้ ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน 120 หลัง

3.2 เริ่มก่อสร้างโครงการระยะที่ 1 และระยะที่ 2 พร้อมกันจำนวน 8 อาคาร เมื่อแล้วเสร็จจะได้ห้องพักรวม 320 ห้อง เพื่อให้ผู้อาศัยกลับเข้ามาอยู่ 120 ครอบครัวยังคงเหลือห้องว่างอีก 200 ห้อง

3.3 รื้อย้ายบ้านแถวไม้ ระยะที่ 2 จำนวน 15 เรือนแถว รวม 120 ครอบครัวย้ายไปยังอาคารชุดได้จำนวน 120 ครอบครัวยังคงเหลือห้องว่างอีก 80 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 เริ่มก่อสร้างโครงการระยะที่ 3 และระยะที่ 4 พร้อมกันจำนวน 13 อาคาร เมื่อแล้วเสร็จ จะได้ห้องพักรวม 520 ห้อง และห้องที่ว่างอีก 80 ห้อง จะมีห้องรวมทั้งสิ้น 600 ห้อง

3.5 รื้อย้ายบ้านแถวไม้ระยะที่ 3 และระยะที่ 4 พร้อมกันจำนวน 42 เรือนแถว รวม 336 ครอบครัวยุคเข้าอยู่ได้ทั้งโครงการ และยังคงมีห้องว่างอีกจำนวน 264 ห้อง เพื่อรองรับความเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคต

หมายเหตุ : หากงบประมาณในการก่อสร้างไม่เพียงพอ สามารถลดจำนวนอาคารลงให้เหลือ 15 อาคาร จะได้ห้องจำนวน 600 ห้อง ซึ่งเพียงพอสำหรับบุคลากรของชุมชนรถไฟมักกะสัน

4. โครงร่างออกแบบทางสถาปัตยกรรม

3.1 ผังบริเวณ

3.2 แปลนอาคาร

3.3 รูปด้าน

3.4 รูปตัด

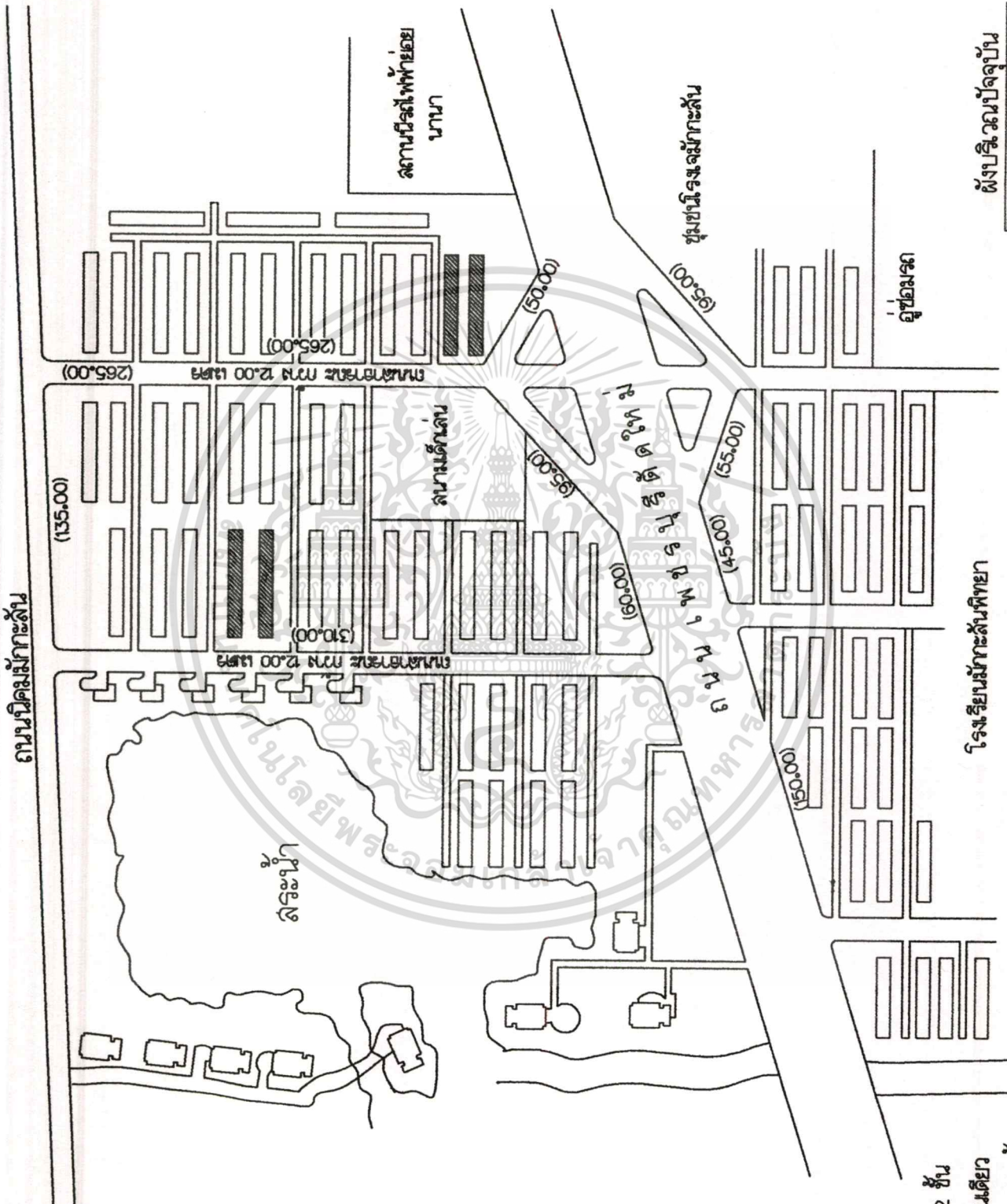

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The seal of the National Library of Thailand is a circular emblem. It features a central five-tiered umbrella (parasol) with a sunburst above it. The emblem is flanked by two smaller, similar structures. The entire design is set against a background of stylized floral and flame-like patterns. The text around the border of the seal reads "กรมหอสมุดแห่งชาติ" at the top and "พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" at the bottom.

เสนอภาคผลงานออกแบบทางสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

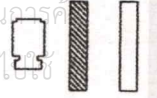

ผังบริเวณปัจจุบัน

มาตราส่วน 1 : 1500

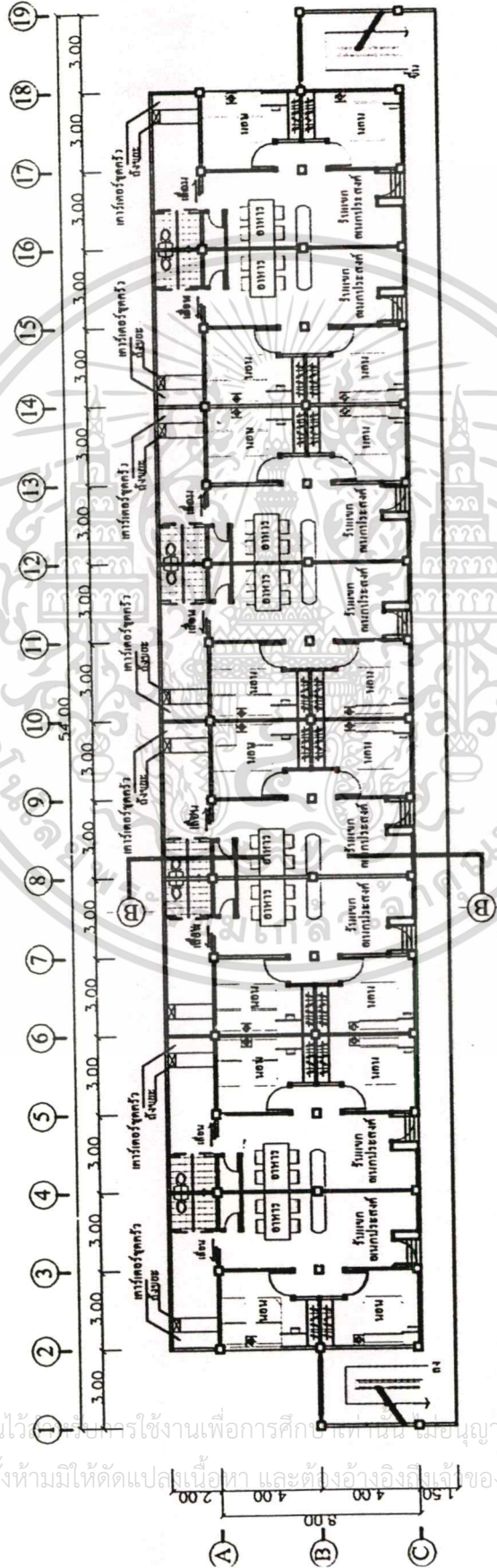
- บ้าน 2 ชั้น
- บ้านชั้นเดียว
- บ้านแถว 2 ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

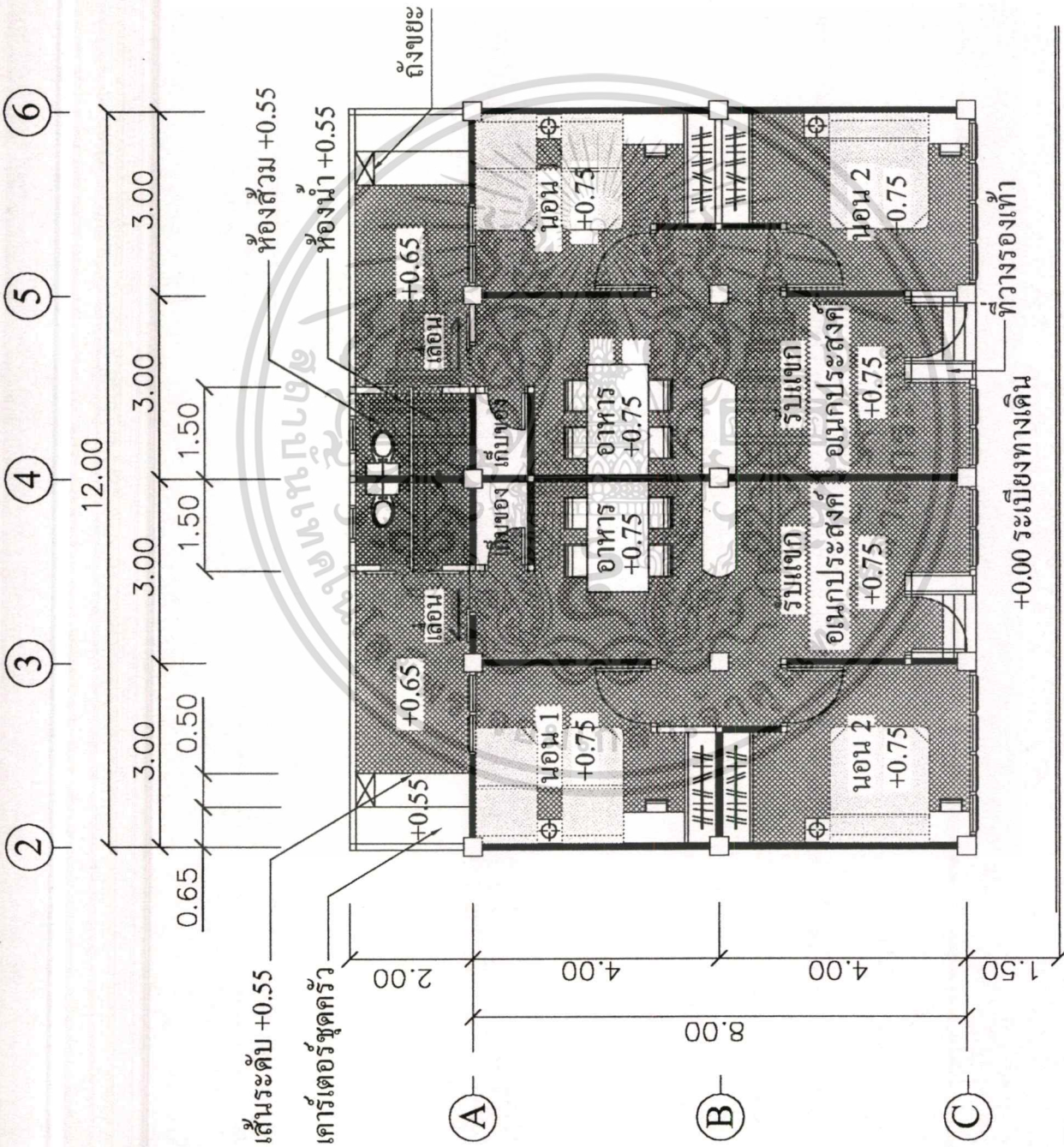

แปลนพื้นที่ 2-6

มาตราส่วน 1 : 250

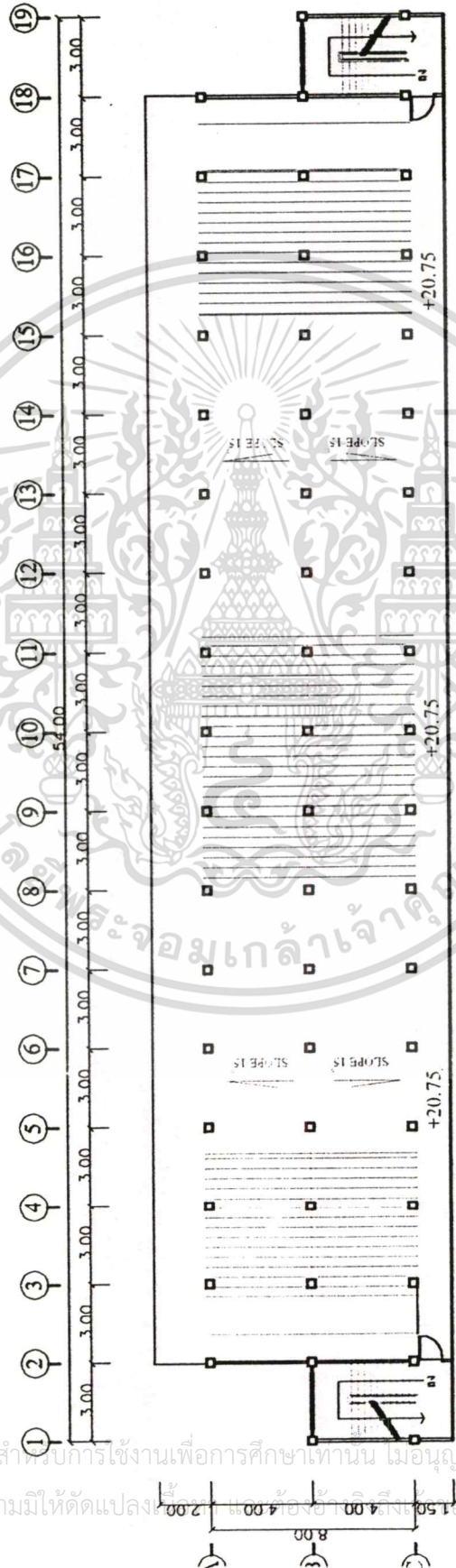
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และตั้งอ้างถึงลิขสิทธิ์ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

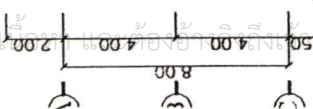
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลนห้องคา

มาตราส่วน 1 : 250

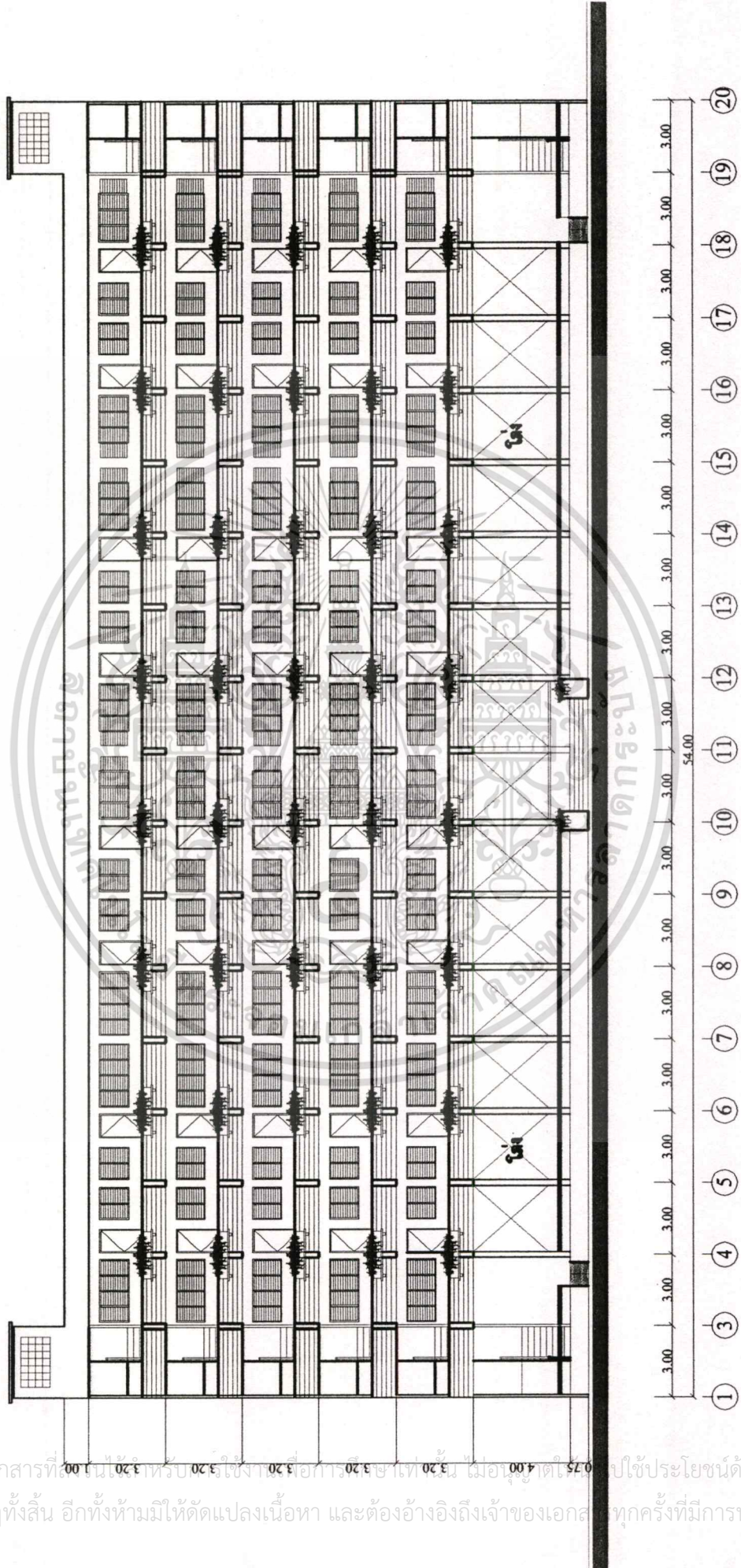

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงแก้ไข หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

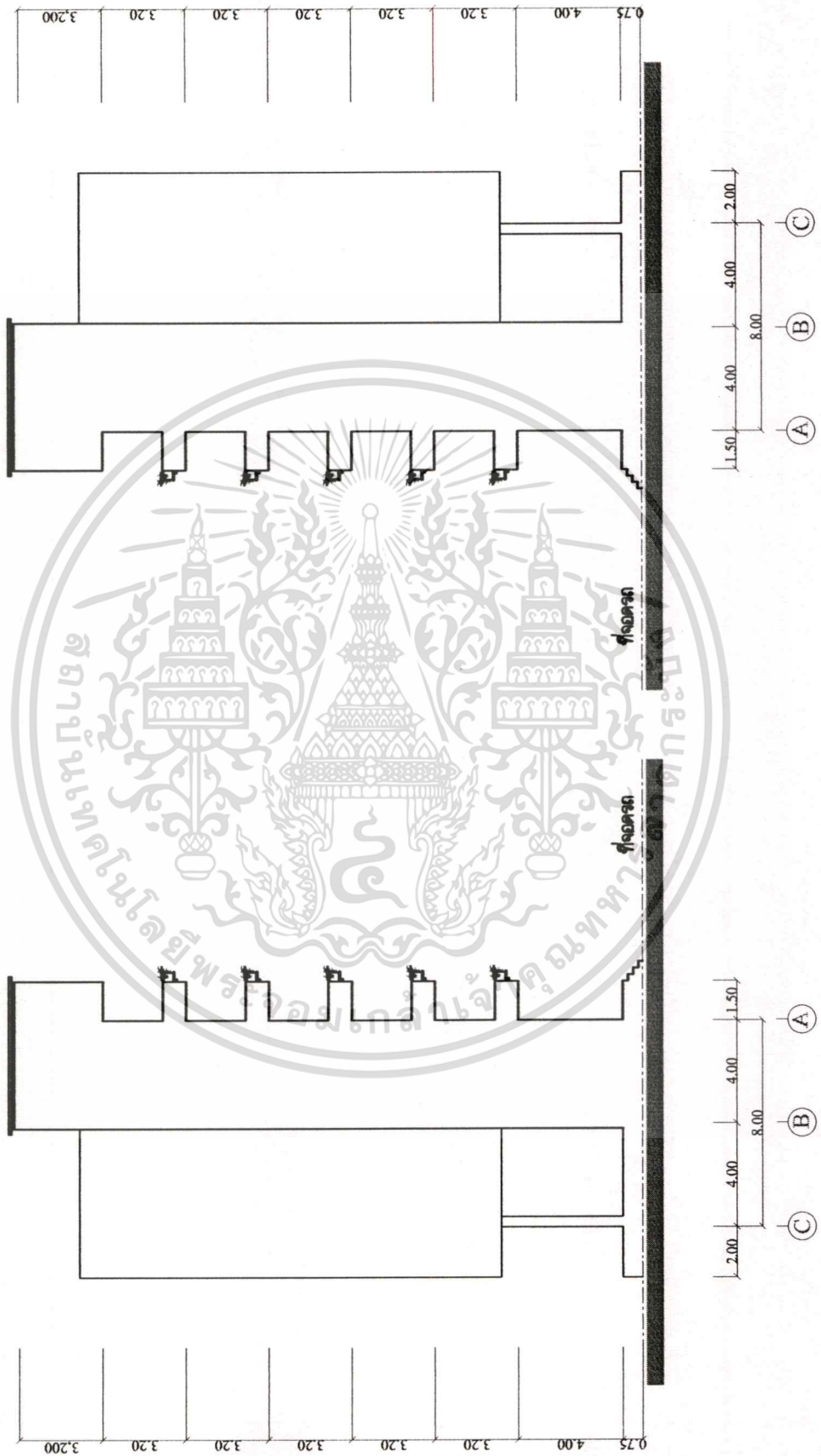

รูปด้านหน้า

มาตรฐาน : 250

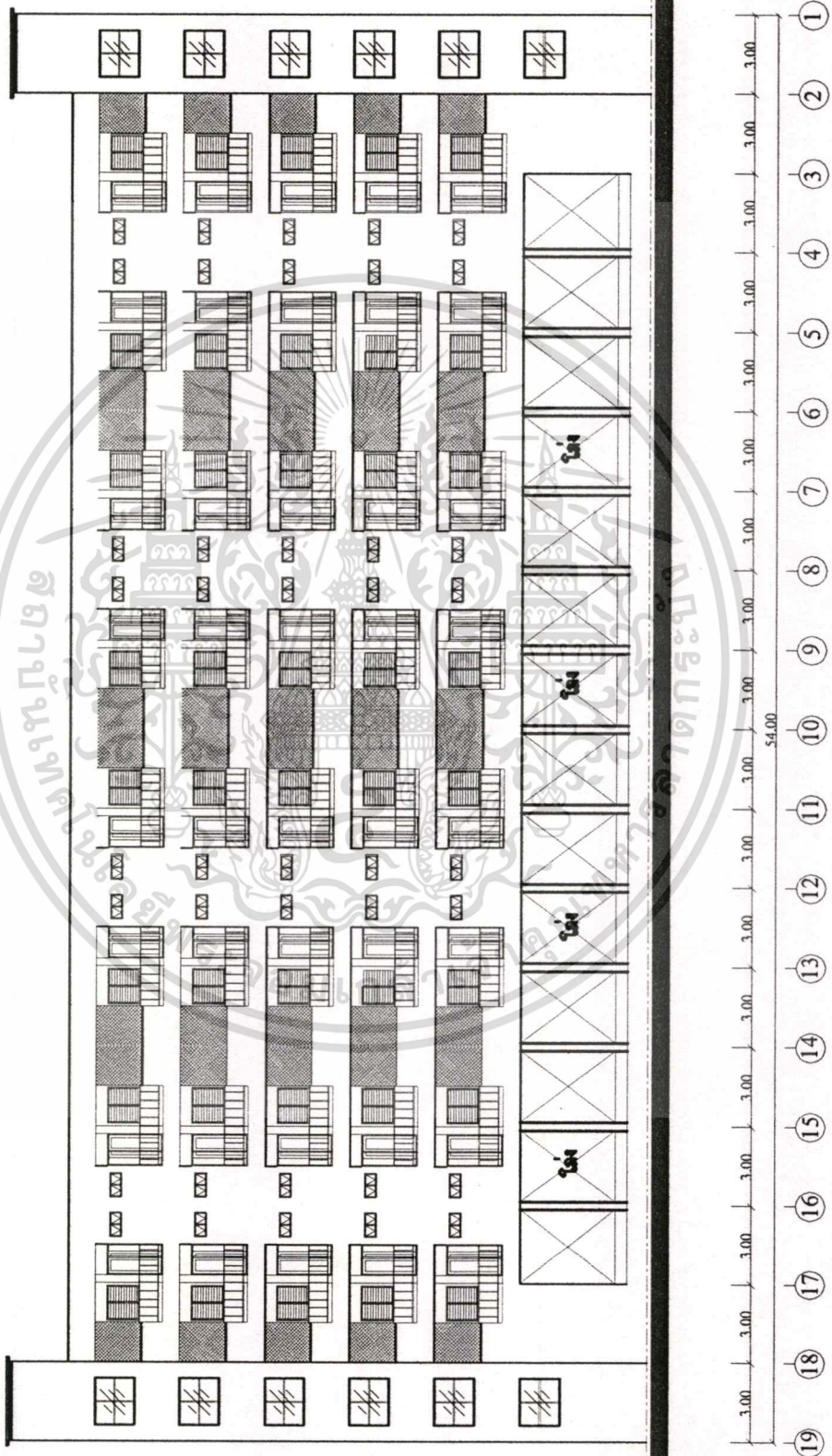
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

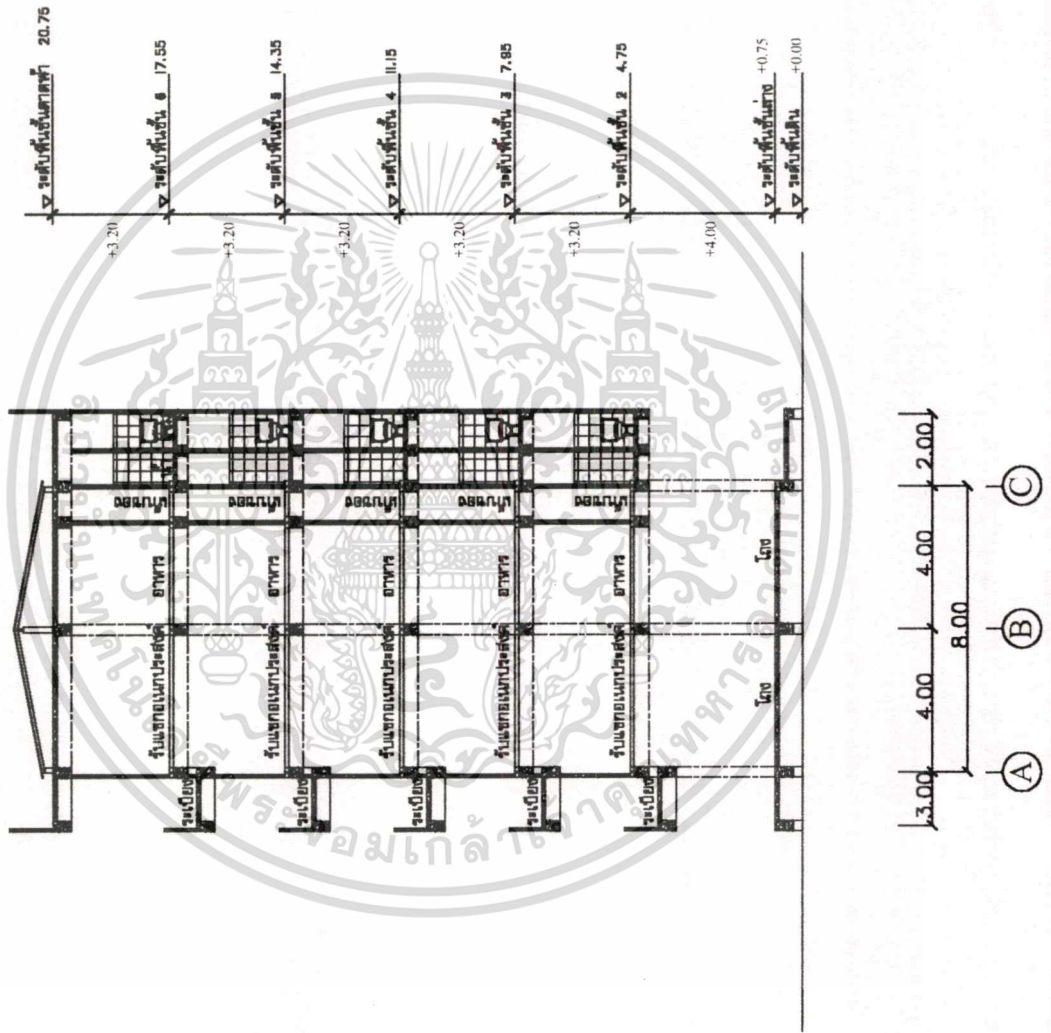
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปด้านหลัง

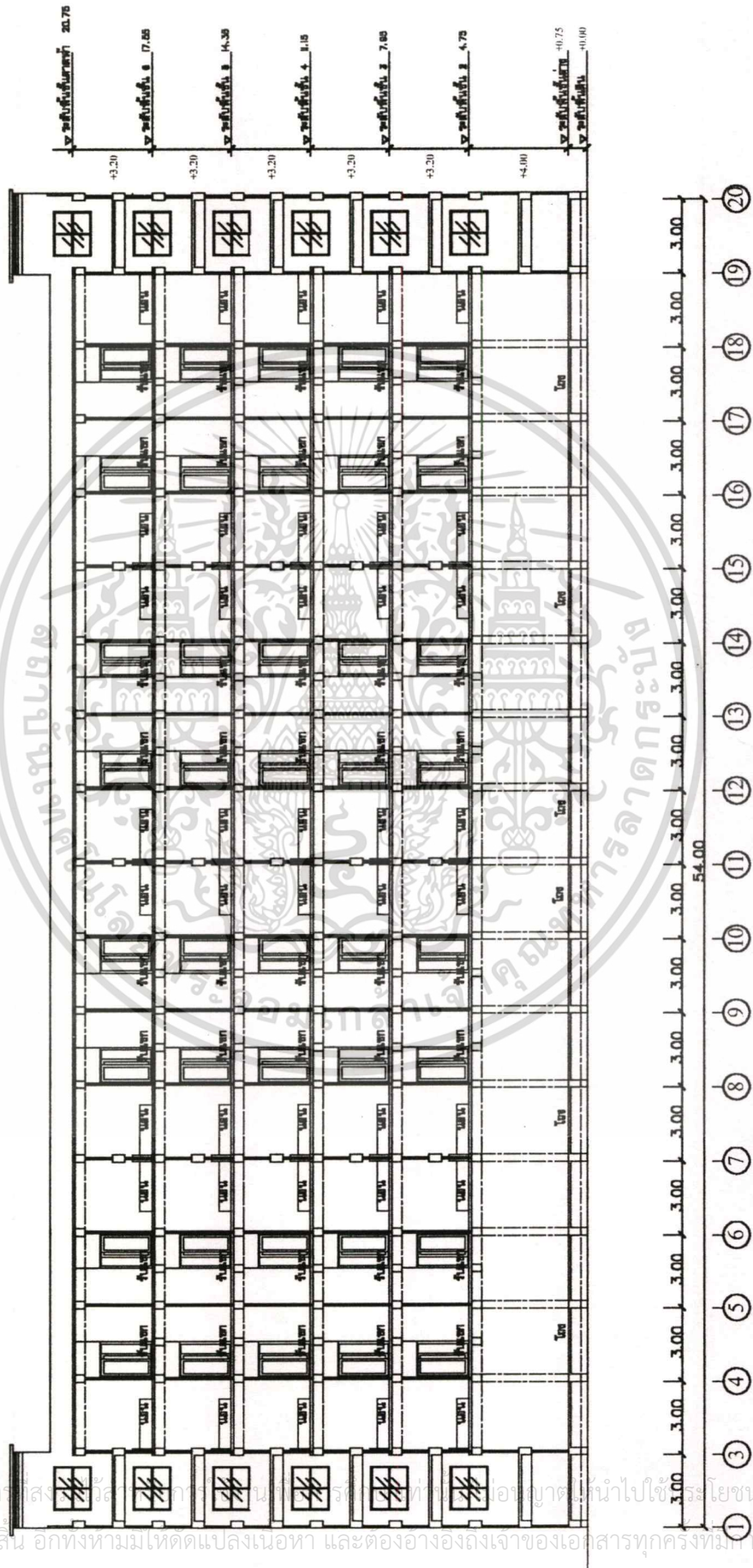
มาตราส่วน 1 : 250

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น เป็นที่สงวนไว้ให้คิดค่าเงินบาท และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปตัด B - B

มาตราส่วน 1 : 250

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- จากรุงศรี แซ่ลิ้ม. 2543. แนวความคิดในการออกแบบทาวน์เฮาส์ของการเคหะแห่งชาติ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสาขาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
- ตรีงใจ บุรณสมภพ. 2521. การออกแบบสถาปัตยกรรมเมืองร้อนในประเทศไทย.
พิมพ์ ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์
- ประสม รังสิโรจน์. 2537. สถาปัตยกรรมกับการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผุสดี ทิพทัส. 2541. เกณฑ์ในการออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพโรจน์ แสงจันทร์. 2536. สถาปัตยกรรมบ้านพักอาศัย. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532. การพัฒนาที่อยู่อาศัย. เล่มที่ 1-7. กรุงเทพฯ:
อรุณพิมพ์
- วิโรจน์ นิพัทธ์นะวัฒน์. 2534. การจัดทำรายละเอียดโครงการเพื่อการออกแบบงาน
สถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ
วิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
- สันติ พูลเกษร. 2523. การศึกษาพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ.
สุรพงษ์ ถาวรโรจน์. 2542. แนวทางการออกแบบบ้านพักอาศัยที่ใช้พลังงานต่ำใน
จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสาขา
สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวคนธ์ สุคนธมาลย์และคณะ. 2534. รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลกระทบจาก
การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดโดยการจัดหาที่อยู่ใหม่.
- สมสิทธิ์ นิตยะ. มปป. การใช้ฉนวนความร้อนอย่างมีประสิทธิภาพ.เอกสารอบรมทาง
วิชาการ.กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถาปัตยกรรม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ เขมะบุลกุล. 2542. แนวความคิดในการออกแบบอาคารชุดพักอาศัยโครงการ
ฟื้นฟูเมือง ชุมชนดินแดง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตสาขา
สถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2535. **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Angel, Shlomo. Et.al.1977. **The low Income Housing Delivery System in Asia**.
Bangkok : Asian Institute of Technology.
- Baum,Andrew. Valing, Stuart. 1977. **Architecture &Social Behavior : Psychological
Studies of Social Density**. Hillsade, New Jersey: Lawrence.
Erlbuam Associates Publishers.
- Chermanoff, S.I. and Alexander, C.1963. **Community and Priravy Garden City
Garden City**. New York : Doubleday & Company.
- Compte, William F. Le. 1974. **Design for Human Behavior**. Stroudsburg : Dowden
Hutchinson & Ross.
- Cooper, Clare. 1975. **Environmental Design : Implication of Design**. New York :
The Free Press.
- Cooper Clare. 1975. **Easten Hill Village : Some implication of Design**. New York :
The Fee Press.
- Goodal, Brian.1972. **The Economic of Urban Area**. Oxford : Pergamon.
- Jon, Lang. 1974. **Designing for Human Behavior**. Stroudsburg: Dowden
Hutchinson&Ross.
- Keiser, Majionie Buanin. 1972. **Housing and Environment for Living**. New York :
Macmillan Publishing co., Inc.
- Kira, Alexander.1972. **The Bathroom**. New York: The Viking press.
- Sommer,Robert.1974. **Fundamental of Environmental Behavior**.
- Stuart,Chapin F. Jr. et.al. 1995. **Urban Land Use Planning 4th ed**. Chicago :
Whith, B. Sammis.1979. "Housing." **Urban Planning 2nd ed**. McGraw-Hill,Inc.
- Zeisel, J. 1975. **Sociology and Architectural Design**. New York : Russell Sage.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ภาคผนวก ก.
เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0562

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการออกแบบที่หักอาศัยชุมชนมัสก๊ะตัน” และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2544 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

: (นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0496

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์กำธร บุญปาลิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนม้งกะสัน”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0496

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0496

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สมเดช ฉัตรมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0496

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

/3 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ปัทมา ฉะศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมัยกะตัน”

คณะกรรมการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 0496

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์สุรพร สุวานิไซ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสถาปัตยกรรม จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมัยกะสัน”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของ นายประยุทธ อุดมชัยเสถียร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3264325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

สำหรับผู้พักอาศัยในแบบบ้านแถวไม้ 2 ชั้นบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน

ประกอบการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสัน

แบบสอบถามสำหรับผู้พักอาศัยในแบบบ้านแถวไม้ 2 ชั้นบ้านพักรถไฟชุมชนมักกะสัน

โครงการวิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้พักอาศัย เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบที่พักอาศัยชุมชนมักกะสันต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ เป็นอย่างยิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประกอบงานวิจัย
แนวทางการออกแบบที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน
แบบสอบถามสำหรับผู้อยู่อาศัยในแบบบ้านแถวไม้ 2 ชั้นบ้านพักรถไฟฟ้าชุมชนมักกะสัน

กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในหัวข้อที่ท่านเลือกให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพสังคม เศรษฐกิจ ของผู้อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 30 ปี 30 – 40 ปี
 มากกว่า 40-50 ปี 50 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปวช. ปวท. ปวส.
ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพ
 โสด สมรส หย่าร้าง
5. ภูมิลำเนาเดิม
 กรุงเทพฯ ต่างจังหวัด (ระบุ)
6. ตำแหน่งหน้าที่การงาน
 หัวหน้างาน พนักงาน อื่นๆ (ระบุ).....
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัว
 น้อยกว่า 3 คน 3 – 5 คน มากกว่า 5 คน

8. ระยะเวลา/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ระยะเวลาที่ท่านอยู่อาศัยในชุมชนมักกะสันจนถึงปัจจุบัน

- น้อยกว่า 10 ปี
 10 – 20 ปี
 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

9. รายได้เฉลี่ยรวมต่อเดือนของครอบครัว

- น้อยกว่า 8,000 บาท
 8,000 – 10,000 บาท
 มากกว่า 10,000 – 20,000 บาท
 20,000 บาทขึ้นไป

10. ท่านมีงานพิเศษที่ทำให้มีรายได้เพิ่มหรือไม่

- มี
 ไม่มี

11. ครอบครัวท่านมีเงินออมหรือไม่

- มี
 ไม่มี

12. ใช้จ่ายต่อเดือนท่านมีพอใช้หรือไม่

- พอใช้
 ไม่พอใช้

13. ครอบครัวท่านมียานพาหนะแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี มีรถจักรยานยนต์
 มีรถเก๋งส่วนบุคคล มีรถจักรยาน
 มีรถกระบะ

14. การเดินทางไปทำงานท่านใช้วิธีการใด

- เดิน
 รถส่วนตัว
 รถรับจ้าง

15. ท่านจอดยานพาหนะไว้บริเวณใด

- จอดภายในบริเวณบ้าน
 จอดบริเวณทางเท้า
 จอดไว้ริมถนนของชุมชน
 อื่น ๆ (ระบุ)

16. ท่านมีที่/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16. ท่านมีที่อยู่อาศัยนอกเขตชุมชนมักกะสันอีกหรือไม่

- ไม่มี
- มี (ระบุ)

17. ชุมชนท่านเคยจัดกิจกรรมประเภทใดบ้าง

- วันขึ้นปีใหม่
- วันสงกรานต์
- อื่นๆ(ระบุ).....

18. ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนบ้างหรือไม่

- เข้าร่วม
- ไม่เคยเข้าร่วม

19. ลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนมักกะสันเป็นแบบใด

- มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือกัน
- ต่างคนต่างอยู่
- มีความสนิทสนมกันทุกบ้าน

20. ท่านมีความไว้วางใจในเพื่อนบ้านของท่านหรือไม่

- ไว้วางใจ
- ไม่มีความไว้วางใจ

21. ท่านเคยได้รับความช่วยเหลือสิ่งต่างๆ จากเพื่อนบ้านหรือไม่

- เคย ได้รับการช่วยเหลือ
- ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือ

22. ท่านเป็นสมาชิกของชมรมใดๆ ในชุมชนหรือไม่

- เป็นสมาชิกชมรม (ระบุ)
- ไม่ได้เป็น

23. ท่านออกกำลังกายบริเวณใด

- ถนนภายในชุมชน
- สนามเด็กเล่นในชุมชน
- สนามกีฬาในชุมชน
- อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ส่วนที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน

1. ท่านใช้พื้นที่ส่วนใดในการพบปะสังสรรค์เพื่อนบ้าน

- บริเวณหน้าบ้าน
- บริเวณชั้นสอง
- บริเวณทางเท้า
- บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย

2. การใช้เวลาว่างในวันหยุดของท่านพักผ่อนอยู่ที่ใด

- อยู่บ้าน
- ออกนอกบ้าน

3. ท่านใช้พื้นที่บริเวณใดมากที่สุดในวันหยุด

- ห้องนอน
- ห้องเอนกประสงค์
- บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย
- อื่นๆ (ระบุ)

4. ท่านใช้พื้นที่บริเวณใดร่วมกิจกรรมกับครอบครัวในวันหยุดมากที่สุด

- ห้องนอน
- ห้องเอนกประสงค์
- บริเวณชั้นล่างของที่อยู่อาศัย
- อื่นๆ (ระบุ)

5. กิจกรรมของครอบครัวในวันหยุดท่านทำอะไร

- ดูโทรทัศน์, ฟังเพลง
- อ่านหนังสือ
- ปลูกต้นไม้
- อื่นๆ (ระบุ)

ส่วนที่ 2/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในที่อยู่อาศัยในปัจจุบันท่านมีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์ระดับใด

ระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มาก
ระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

1. ขนาดและองค์ประกอบของพื้นที่ใช้สอยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด

พื้นที่ใช้สอย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1 จำนวนห้องนอนภายในที่อยู่อาศัย					
1.2 พื้นที่ห้องนอน					
1.3 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)					
1.4 พื้นที่ห้องครัว					
1.5 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม					
1.6 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง					
1.7 พื้นที่ซัก-ล้าง					
1.8 พื้นที่ตากผ้า					

2. ท่านคิดว่ามีแสงสว่างจากธรรมชาติเข้าถึงภายในพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆอยู่ในระดับใด

พื้นที่ใช้สอย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.1 พื้นที่ห้องนอน					
2.2 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)					
2.3 พื้นที่ห้องครัว					
2.4 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม					
2.5 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง					
2.6 พื้นที่ซัก-ล้าง					
2.7 พื้นที่ตากผ้า					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ท่านคิดว่าองค์ประกอบของระบบไฟฟ้าภายในที่อยู่อาศัยมีความเหมาะสมในระดับใด

องค์ประกอบ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.1 จำนวนดวงโคมต่อห้อง					
3.2 กำลังส่องสว่างของดวงโคม					
3.3 ตำแหน่งที่ติดตั้งดวงโคม					
3.4 จำนวนปลั๊กไฟ					
3.5 ตำแหน่งที่ติดตั้งปลั๊กไฟ					

4. ท่านคิดว่าการระบายอากาศภายในที่อยู่อาศัยของพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆอยู่ในระดับใด

พื้นที่ใช้สอย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4.1 พื้นที่ห้องนอน					
4.2 พื้นที่ห้องอเนกประสงค์ (ชั้นล่าง)					
4.3 พื้นที่ห้องครัว					
4.4 พื้นที่ห้องน้ำ-ส้วม					
4.5 พื้นที่ระเบียงหน้า-หลัง					
4.6 พื้นที่ซัก-ล้าง					
4.7 พื้นที่ตากผ้า					

ส่วนที่ 3/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกที่อยู่อาศัยชุมชนมักกะสัน ในปัจจุบันท่านมีความคิดเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับใด

ระดับ	5	หมายถึง	มากที่สุด
ระดับ	4	หมายถึง	มาก
ระดับ	3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ	2	หมายถึง	น้อย
ระดับ	1	หมายถึง	น้อยที่สุด

1. ท่านคิดว่าควรเร่งพัฒนาและปรับปรุงบริเวณพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆของชุมชนมักกะสันในระดับใด

พื้นที่ใช้สอย	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.1 ทางเท้าภายในชุมชน					
1.2 พื้นที่จอดรถสาธารณะของชุมชน					
1.3 พื้นที่สนามกีฬาของชุมชน					
1.4 พื้นที่พักผ่อนสาธารณะของชุมชน					
1.5 พื้นที่สนามเด็กเล่นของชุมชน					
1.6 ความร่มรื่นตามธรรมชาติของชุมชน					

2. ท่านคิดว่าควรเร่งพัฒนาและปรับปรุงด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของชุมชนมักกะสันในระดับใด

องค์ประกอบต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
2.1 การบริการโทรศัพท์สาธารณะภายในของชุมชน					
2.2 ระบบแสงสว่างยามค่ำคืนภายในชุมชน					
2.3 ระบบน้ำประปาภายในชุมชน					
2.4 ระบบน้ำทิ้งสาธารณะภายในชุมชน					
2.5 ระบบการจัดเก็บขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชน					
2.6 ระบบการป้องกันอัคคีภัยของชุมชน					
2.7 ระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในชุมชน					

ตอนที่ 4/.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะ และความต้องการ

1. ท่านคิดว่าปัญหาของที่อยู่อาศัยในสภาพปัจจุบันเป็นเช่นไร และท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. จากสภาพปัญหาตามข้อที่ 1 หากมีทางเลือกท่านมีความต้องการที่อยู่อาศัยลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นาย ประยุทธ์ อุดมชัยเสถียร
วัน – เดือน - ปีเกิด	10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2500
สถานที่เกิด	อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	637 ถนนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2527 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต คณะอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาวิชา ออกแบบ-เขียนแบบ สถาบันวิทยาลัยครูพระนคร กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2547 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้